

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Ústav pedagogiky a sociálních studií

Diplomová práce

Bc. Iveta Komárková

Sexting u žáků základních škol

Olomouc 2018

vedoucí práce: PhDr. René Szotkowski, Ph.D.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma „Sexting u žáků základních škol“ vypracovala samostatně a použila jsem pouze uvedených pramenů a literatury.

V Olomouci dne 30. listopadu 2018

.....
Bc. Iveta Komárková

Poděkování

Děkuji PhDr. Renému Szotkowskému, Ph.D. za odborné vedení, cenné připomínky a podnětné rady při zpracování mé diplomové práce.

Dále chci poděkovat svému příteli za nekonečnou podporu a trpělivost. A v neposlední řadě i své rodině, která mi byla po celou dobu studia oporou.

Obsah

Úvod.....	6
Cíle práce.....	9
I TEORETICKÁ ČÁST	
1 Rizikové chování ve školním prostředí.....	11
2 Sexting v systému rizikových jevů	15
2.1 Rizika a následky sextingu	17
2.2 Návaznost sextingu na další nebezpečné komunikační jevy	19
2.3 Případy sextingu u dětí	21
2.3.1 Případ třináctileté Hope	21
2.3.2 Případ čtrnáctileté Jitky	22
2.3.3 Případ čtrnáctileté Jany.....	23
2.3.4 Případ patnáctileté dívky	23
2.4 Sexting v českém právním systému.....	24
3 Žáci základních škol a sexting	26
3.1 Rizikové komunikační jevy na základních školách.....	27
3.2 Psychologická charakteristika žáka základní školy.....	29
4 Prevence sextingu	32
4.1 Druhy prevence.....	33
4.2 Prevence žáků ve státních dokumentech	35
4.3 Školní prevence	37
4.4 Prevence v domácím prostředí	40
II PRAKTICKÁ ČÁST	
5 Zhodnocení aktuálního stavu zkoumané problematiky	45
6 Výzkumné šetření	50
6.1 Cíle, problémy a hypotézy výzkumného šetření	50
6.2 Výběr vzorku do výzkumného šetření.....	52
6.3 Metoda výzkumného šetření.....	55
6.4 Pilotní studie	58
7 Výsledky výzkumného šetření	60
8 Zhodnocení a diskuze výsledků	87
Závěr	91

Publikační činnost autorky	93
Seznam použité literatury a zdrojů.....	94
Seznam zkratek.....	102
Seznam tabulek a grafů.....	103
Seznam příloh	105
Anotace	

Úvod

Nacházíme se v době, kdy si moderní život bez počítače, chytrého telefonu a internetu dokáže představit jen málokdo. Komunikační a informační technologie se stávají nepostradatelným příslušenstvím, které nám má usnadňovat a zpříjemňovat náš život. Můžeme sdílet cokoliv, kdekoliv a především s kýmkoliv během několika sekund. Avšak pokrok má často i svou stinnou stránku, kterou nelze jen tak lehce odstranit jedním kliknutím. Uživatelé internetu jsou v současnosti vystaveni mnohým hrozbám, ať už se jedná o internetové podvody, počítačové viry nebo závislost na internetu. Další nebezpečnou skupinou jsou rizikové komunikační jevy, mezi které se řadí např. kyberšikana, kyberstalking, spam, hoax nebo sexting. A právě poslední jmenovaný pojem je hlavním tématem této diplomové práce.

Sexting se stává stále populárnější formou zábavy mezi dětmi a mladými lidmi, kteří však často ani netuší, jaká rizika toto chování obnáší. Neuvědomují si nebo dokonce záměrně ignorují varování, která jim přibližují možné následky provozování sextingu. Snažit se zabránit sextingu tak není vůbec jednoduché. Tuto roli však plní systematická a pečlivě plánovaná prevence, která má za cíl eliminovat sextingové aktivity, aby nedocházelo k negativním dopadům a tragickým situacím, kdy může případ sextingu skončit až sebevraždou aktéra.

Moje diplomová práce, pojmenovaná Sexting u žáků základních škol, je zaměřena na provozování sextingu u žáků druhého stupně základních škol. Dnešní děti jsou téměř dennodenně v kontaktu s virtuálním světem videoher, sociálních sítí a všelijakých aplikací. Nedělá jim problém navázat kontakt s neznámým člověkem, jejich zvědavost je nabádá k návštěvě různých webových stránek a zakládání desítek účtů na různých portálech. Mají nekonečné možnosti sdílení svého obsahu, a právě to může vést až k situaci, kdy se setkají se sextingem nebo ho sami začnou provozovat. Mají v té chvíli tušení, co sexting vůbec znamená a jaká rizika jsou s tím spojená? Vnímají sexting jako něco normálního, co přece dělá skoro každý? Vede je k tomu snaha získat pozornost, obohatit svůj romantický vztah, anebo je k tomu někdo nutí pod nátlakem? Nejen tyto otázky stály za výběrem zvoleného tématu pro tuto diplomovou práci.

Problematika sextingu je mi blízká od té doby, kdy jsem se začala zapojovat do aktivit projektu E-Bezpečí, který vznikl na mé alma mater, konkrétně na Pedagogické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci.

Tuto dobrovolnickou činnost jsem vykonávala několik let, během kterých jsem se účastnila vzdělávacích i jiných akcí, např. Dětské univerzity nebo Veletru vědy a výzkumu Univerzity Palackého, kde se nejen děti, ale taktéž jejich rodiče a učitelé dozvídají nezbytné informace o nebezpečných komunikačních jevech a o samotném projektu E-Bezpečí.

Dalším podnětem pro vybrané téma je možnost navázat na mou bakalářskou práci, která nese název Sexting u studentů Univerzity Palackého v Olomouci. V ní jsem formou dotazníkového šetření zjišťovala a dále zkoumala, jaký vztah mají vybraní studenti Univerzity Palackého k sextingu, jak často jej provozují, s kým nebo za jakým účelem daný intimní materiál sdílí. Celkem 508 zapojených studentů, kteří navštívili olomouckou univerzitu v letech 2015 a 2016, bylo navíc rozděleno do dvou skupin, a to na české a zahraniční studenty univerzity, což umožnilo další srovnání mezi kulturně odlišnými skupinami.

Cílem navazující diplomové práce je zjistit výskyt sextingových aktivit u výběrového souboru žáků 6. a 9. tříd základních škol v České republice. Cílem výzkumného šetření je také ověřit, jaké povědomí mají vybraní žáci těchto tříd o sextingu a zda se obávají rizik spojených s tímto nebezpečným chováním a zda se už s tímto jevem a jeho následky setkali, ať už osobně nebo nepřímo.

Kromě cíle hlavního jsou formulovány taktéž dílčí cíle, které navazují na primární cíl práce a jsou plněny průběžně v jednotlivých částech a kapitolách. Tyto cíle jsou představeny v následujícím úseku a jsou rozvrženy do rozdílných oblastí na základě struktury diplomové práce, která se dělí na dvě hlavní části, a to na teoretickou a praktickou část.

Teoretická část se skládá celkem ze čtyř kapitol. Kromě první kapitoly se všechny dále dělí na podkapitoly, přičemž podkapitola 2.3 obsahuje čtyři další oddíly. Jednotlivé kapitoly popisují rozdílné oblasti problému, kterým se diplomová práce zabývá. První kapitola definuje klíčové pojmy, jako je např. sociální patologie, sociální deviace, sociálně patologické jevy nebo rizikové chování. Ve druhé kapitole je vymezen sexting, popsána jsou jeho rizika a možné následky. V oddílech této kapitoly jsou vylíčeny čtyři odlišné kauzy spojené se sextingem a na tuto část navazuje právní rámec, který lze aplikovat na sexting, tedy konkrétně na jednotlivé nezákonné činnosti spojené se sextingovým chováním. Třetí kapitola nastiňuje problematiku rizikové komunikace a moderních komunikačních technologií ve školách a charakterizuje žáka základní školy z psychologického hlediska s ohledem na jeho duševní i sociální vývoj. V rámci poslední kapitoly teoretické části je představena prevence, její druhy a možná preventivní opatření proti sextingu, a to jak ve školách, podpořených v jejich úsilí metodicky ze strany státu, tak i v samotné rodině žáka.

Praktickou část tvoří čtyři kapitoly, tj. pátá až osmá kapitola v rámci celého obsahu diplomové práce. Šestá kapitola se dále skládá ze čtyř podkapitol.

V úvodní kapitole praktické části je popsáno zhodnocení aktuálního stavu řešené problematiky, a to na základě několika provedených výzkumů a kvalifikačních prací. Šestá kapitola ve čtyřech podkapitolách specifikuje výzkumné šetření, a to od cílů, deskriptivních a relačních problémů a hypotéz, přes výzkumný vzorek až po zvolenou metodu sběru dat. Poslední část kapitoly popisuje pilotní studii, jež sloužila ke kontrole a úpravě výzkumného nástroje před jeho použitím pro výzkumné šetření. Další kapitola představuje výsledky výzkumného šetření a popisuje získaná data za pomoci tabulek a grafů, a to v souvislosti s deskriptivními a relačními problémy výzkumného šetření, které byly vytyčeny v předcházející části. Osmá kapitola uzavírá praktickou část a obsahuje zhodnocení a diskuzi uvedených výsledků, které jsou interpretovány a porovnány s daty získanými u podobných výzkumů o sextingu.

Získat data v rámci výzkumného šetření, které se zaměřuje na sexting a přímou zkušenost dětí s tímto rizikovým komunikačním jevem, není jednoduchý úkol. Jelikož je sexting spojen s intimním materiálem aktérů a může tak být pro některé citlivým tématem, byl výzkumný nástroj upraven tak, aby osoba zapojená do výzkumného šetření mohla svou participaci ukončit ještě před tím, než měla začít odpovídat na otázky k tomuto tak trochu choulostivému tématu.

Jinou překážkou při získávání dat mohla být zahlcenost základních škol žádostmi o účast ve výzkumném šetření. I proto byl základní a tedy i výběrový soubor pro toto šetření určen v kraji a okrese odlišném od toho, kde se nachází Univerzita Palackého v Olomouci a kde zároveň nepůsobí jiná veřejná vysoká škola. Pro vyšší návratnost odpovědí byla školám kromě elektronické verze výzkumného nástroje nabídnuta také osobní návštěva s tištěnou verzí nástroje.

Obtížnější dosažení cíle lze očekávat také v souvislosti s věkem, jelikož výzkumné šetření cílí na žáky základní školy. Nelze odhadnout kognitivní ani emoční úroveň jednotlivých žáků, kteří se do šetření zapojí, a tudíž lze pouze předpokládat, že získaná data odpovídají skutečnosti a obsah výzkumného nástroje byl správně pochopen. Opatřením k získání relevantních dat bylo provedení pilotní studie na vybraných žácích základní školy, kteří se mohli vyjádřit k výzkumnému nástroji. Bylo zjišťováno, zda došlo k pochopení obsahu výzkumného nástroje a cíle celého šetření.

Cíle práce

Hlavním cílem diplomové práce je zjistit výskyt sextingových aktivit u vybraného vzorku žáků 6. a 9. tříd základních škol. Tento primární cíl je doplněn dílčími cíli teoretické i praktické části práce.

Teoretická část si klade za cíl představit sexting z obecného hlediska v souvislosti se sociální deviací a rizikovým chováním a zároveň nastínit jeho zvláštnosti vzhledem k psychologické charakteristice žáků základních škol.

V první části práce je proto klíčové zařadit sexting do systému sociálně patologických jevů a vymezit jej na základě definic několika autorů, kteří se touto problematikou zabývají. Dále je dílčím cílem přiblížit rizika a objasnit potenciální následky sextingu spolu s představením několika reálných případů z České republiky. Záměrem je také objasnit aplikaci českého právního systému na projevy a aktivity spojené se sextingem. Dílčí cíl související s tématem práce spočíval také v úmyslu propojit sexting a žáky základních škol, tedy definovat tohoto aktéra a ozřejmit psychologické a sociální aspekty, které mohou mít souvislost s provozováním sextingu. Cílem teoretické části práce je taktéž představit prevenci sextingu, kdy bylo klíčové zaměřit se na prevenci ve školách i v prostředí rodiny.

Cílem praktické části je připravit a realizovat výzkumné šetření u vybraného vzorku žáků základních škol a získaná data interpretovat na základě poznatků z teoretické části práce a výsledků jiných provedených výzkumů.

Dílčím cílem druhé části práce je zhodnotit současný stav problematiky sextingu a zároveň představit dosavadní výsledky výzkumů a výzkumných šetření na dané téma u naší cílové skupiny. Záměrem práce je provést výzkumné šetření, pro jehož přípravu je nutné formulovat cíle, problémy a hypotézy, upřesnit výběrový soubor a zvolenou metodu sběru dat. Dalším parciálním cílem je popsat získaná data a tyto výsledky zhodnotit, zároveň také ověřit stanovené hypotézy a srovnat výskyt sextingu u vybraných žáků 6. a 9. tříd základní školy. V této části je úmyslem také srovnat výsledky realizovaného výzkumného šetření s dalšími podobnými výzkumy a výzkumnými šetřeními.

Konkrétní cíle výzkumného šetření jsou stanoveny v podkapitole 6.1.

I TEORETICKÁ ČÁST

1 Rizikové chování ve školním prostředí

Pokud chceme porozumět sextingu jako specifickému jevu, který se v našem případě vyskytuje v konkrétním prostředí základních škol, je třeba se na celou problematiku podívat z širšího úhlu pohledu. Ve školním prostředí se vyskytují také další jevy a chování, které mohou být označeny jako rizikové. S touto problematikou souvisí také pojmy sociální patologie a sociální deviace, se kterými tato kapitola seznamuje. Z toho důvodu je první část této práce zaměřena především na základní pojmy a také na další společensky nebezpečné jevy, které se objevují v prostředí českých škol.

Procházka (2012) upozorňuje na využívání termínů sociální patologie, sociální deviace, sociálně patologické jevy a rizikové chování ve školských dokumentech, které se týkají koncepce školní prevence. Najdeme je také ve výchovně vzdělávacích programech. Přibližně do poloviny roku 2010 byl hlavním pojmem sociálně patologický jev, avšak s novým přístupem Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT) se klíčovým termínem stalo rizikové chování. I proto je i v této době v některých případech zřejmá pojmová nejasnost, kdy tento problém podtrhuje uplatňování různých paradigmat a ideologií.

Pro upřesnění výše uvedených pojmů tedy považujeme za nezbytné je samostatně definovat a uvést do vzájemného vztahu s ostatními pojmy i se samotným sextingem.

Sociální patologie je označení používané pro „*sociálně nezdravé, nenormální či obecně nežádoucí společenské jevy, tzn. společensky nebezpečné, negativně sankcionované formy deviantního chování*“ (Urban, Dubský, Badura 2012, s. 64). Nejedná se o samostatný vědní obor, lze jej však chápat jako jedno z odvětví sociologie. Émile Durkheim označoval sociální patologii jako vědu o chorobách a nepříznivých skutečnostech ve společnosti, které se stávají její součástí. Mezi vědní disciplíny, které se zabývají příčinami sociální patologie, její existencí a především prevencí, řadíme mimo jiné sociologii, psychologii, medicínu a etopedii (Fischer, Škoda 2009). Stále větší důraz na tento multidisciplinární pojem klade speciální pedagogika, sociální pedagogika, právo a kriminalistika (Procházka 2012).

Pokud bychom chtěli dát sexting do souvislosti s problematikou sociální patologie, musíme jej vnímat sice jako chorobnou, avšak přirozenou součást dnešní společnosti. Sexting by v tom případě měl být označen a chápán jako nežádoucí a nebezpečný společenský jev. Z toho důvodu by se jako následek sextingu aplikovala negativní sankce proti aktérovi či aktérům, kteří by si měli uvědomovat nejen rizika, ale měli by znát také možné právní důsledky tohoto chování.

V některých případech se pojem sociální patologie používal jako synonymum pro sociální deviace. Hrčka (2001) to považuje za nevhodné označení, protože sociální patologie evokuje chorobnost určitých typů aktérů a jejich projevů, stejně jako negativní hodnocení těchto jevů.

Termín sociální deviace se začal objevovat v britské a americké sociologii v průběhu 40. let 20. století. Předcházejícími pojmy byly např. anomie, sociální dezorganizace nebo právě sociální patologie (Urban, Dubský, Badura 2012).

Současné pojetí sociální deviace lze definovat jako „*porušení nebo podstatnou odchylku od některé sociální normy nebo od souboru norem, které jsou většinou členů určité sociální skupiny nebo společnosti akceptovány*“ (Urban, Dubský, Badura 2012, s. 64). Je tedy více než vhodné rozlišovat tyto dva uvedené pojmy a při jejich používání se zaměřit na posouzení dané situace, neboť sociální deviace vůbec nemusí být sociální patologií. Sociálně patologickými jsou vysoce nebezpečné formy deviantního chování, které přímo ohrožují konkrétního jedince nebo celou společnost (Urban, Dubský, Badura 2012).

Pojem deviace je na rozdíl od patologie hodnotově i emocionálně neutrálním výrazem, i když u široké společnosti může stále převládat negativní pojetí deviace (Fischer, Škoda 2009). Také Procházka (2012) uvádí, že sociální deviace je širším pojmem, který má v sobě významovou neutralitu a neříká, jaké chování je dobré a jaké špatné, tedy je emocionálně indiferentní. Každé chování jako takové by mělo být posuzováno v kontextu kultury a subkultury, v rámci změn prostředí a životních situací, které mají vliv na konkrétní jedince v daném prostoru a čase. Objevuje se zde tedy větší prostor pro toleranci a porozumění danému chování.

Pokud by měl být sexting označen za deviantní chování, musel by se nějak lišit od běžné normy. Většina členů naší společnosti by tedy neměla provozovat sexting a toto chování by nemělo být akceptováno širokou veřejností. Zároveň by se v rámci sociálního kontextu mohla posuzovat závažnost sextingu podle určité situace. Byl příjemcem sextingu partner či partnerka dané osoby, přičemž šlo o dobrovolné sdílení intimního materiálu, anebo tento materiál poslala osoba pod nátlakem neznámého agresora? V těchto případech je patrný rozdíl v dobrovolnosti a důvodu, proč dochází k sextingu. Také sankce by v takových případech mohly být odlišné. Otázkou je však, zda vůbec žáci základních škol považují sexting za chování vybočující ze zavedených norem, tedy jestli vůbec sexting lze v dnešní době ještě řadit mezi sociální deviace. Tento problém se pokusíme zodpovědět v rámci praktické části této práce, neboť je zařazen do realizovaného výzkumného šetření.

Před definováním současného klíčového pojmu v rámci prevence ve školním prostředí, kterým je již zmíněné rizikové chování, si uvedeme několik poznatků k původně využívanému termínu, jímž byl sociálně patologický jev. Takovými jevy jsou ty, které „jednoznačně porušují historicky vybudované hodnoty a normy dané společnosti a narušují tak bezkonfliktní soužití společnosti“ (Procházka 2012, s. 133). V některých případech se tyto jevy klasifikují do skupin podle stupně jejich nebezpečnosti nebo závažnosti. Jde však spíše o snahu v rámci názornosti, neboť hranice mezi některými jevy jsou v reálné situaci velmi tenké, např. vandalismus a kriminalita (Procházka 2012).

Jedlička (2015) vymezuje sociálně patologické jevy jako takové formy chování, které svými negativními důsledky mají vliv jak na svého původce, tak na celou společnost. I proto mají relativně hromadný charakter. Řadí se mezi ně např. závislosti na návykových látkách, delikvence, extrémismus, sebepoškozování nebo sebevražedné jednání.

Má sexting skupinový charakter? Může se stát, že intimní materiál unikne na internet, kde ho mohou objevit další lidé a využít k vlastním nekalým účelům. Pokud je např. z pomsty rozeslána nahá fotografie celé školy, má to nějaký vliv na spolužáky, učitele či celkové klima školy? Případy sextingu, kdy dojde na negativní následky, jsou často medializovány, čímž se pohled veřejnosti může upřít nejen na samotné aktéry, ale také na rodiče, pedagogické pracovníky a další osoby z blízkého okolí.

Kromě sociálně patologických jevů a rizikového chování existuje celá řada pojmů, které mají popisovat společensky či kulturně nepřijatelné až zakázané formy chování. Některými z nich jsou např. problémové, abnormální nebo kriminální chování, delikvence a predelikventní chování, poruchy chování či agresivní chování, dále také disociální, asociální a antisociální chování, maladaptivní nebo nepřizpůsobivé chování (Sobotková 2014).

Pojem rizikové chování můžeme chápat jako nadřazený k některým výše zmíněným pojmům, např. problémové, asociální, antisociální a disociální chování, které jsou teoreticky zkoumány na účelem vysvětlení jejich podstaty. Zkoumají se jejich biologické, psychologické a sociální příčiny. Rizikové chování je rozsáhlejší problematikou a je zapotřebí mezioborový pohled na tento fenomén (Sobotková 2014).

Jedna ze současných používaných definic uvádí, že rizikovým chováním lze chápat „takové vzorce chování, v jejichž důsledku může docházet k prokazatelnému nárůstu výchovně vzdělávacích, zdravotních, sociálních a dalších rizik, a to jak pro jedince, tak pro společnost“ (Procházka 2012, s. 133).

Podle Sobotkové (2014) takové chování přímo či nepřímo způsobuje zdravotní nebo psychosociální poškození jedince, jiných osob, prostředí nebo majetku.

Mezi rizikové chování se řadí lhaní a záškoláctví, agresivita a agresivní chování, extremismus, šikana, kyberšikana, násilnické chování, dále obecně kriminální chování, vandalismus, závislostní chování, nezdravé stravovací návyky, užívání anabolik a steroidů, rizikové chování na internetu, rizikové sexuální chování, rizikové chování v dopravě, extrémně rizikové sporty, hazardní aktivity, a také xenofobie, rasismus, intolerance či antisemitismus (Sobotková 2014).

Téměř všechny tyto jevy se vyskytují ve školním prostředí. Tyto problémy se týkají stále mladších žáků a jejich frekvence a výskyt se také zvyšují. V rámci prostředí nejsou ovlivněni pouze žáci či učitelé, ale fungování celé třídy i školy. Nezbytnou součástí škol je preventivní působení, ke kterému bylo v roce 2010 vydáno Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže (Procházka 2012). V této metodice se objevuje obsáhlý výčet oblastí, které jsou v mnoha případech shodné s již výše uvedenými typy rizikového chování.

Rizikové projevy u dětí a mládeže jsou v Metodickém doporučení (MŠMT 2010, s. 1) rozděleny takto:

- a) agrese, šikana, kyberšikana a **další rizikové formy komunikace prostřednictvím multimédií**, násilí, vandalismus, intolerance, antisemitismus, extremismus, rasismus a xenofobie, homofobie,
- b) záškoláctví,
- c) závislostní chování, užívání všech návykových látek, netolismus, gambling,
- d) rizikové sporty a rizikové chování v dopravě, prevence úrazů,
- e) spektrum poruch příjmu potravy,
- f) negativní působení sekt,
- g) **sexuální rizikové chování**.

V obsahu dvou výše zvýrazněných kategorií najdeme zmínku o sextingu. Tento jev je tedy souhrnně označen jako projev sexuálního rizikového chování a také jako riziková forma komunikace prostřednictvím multimédií, na které by měla být zacílena školní prevence (MŠMT 2010). Z toho vyplývá, že sexting lze zařadit mezi rizikové chování a je současně nebezpečným jevem ve školním prostředí. Potvrdila se tedy spojitost sextingu se systémem sociálně patologických jevů.

Následující kapitola je zaměřena přímo na sexting a představuje různé definice a specifika sextingu, jež mají spojitost s jeho patologickou povahou. K prevenci sextingu se vrátíme ve čtvrté kapitole, která se tomuto tématu věnuje mnohem podrobněji.

2 Sexting v systému rizikových jevů

V první kapitole jsme si objasnili základní pojmosloví spojené s rizikovým chováním, přičemž jsme k těmto termínům doplnili návaznost na sexting. Sexting jako rizikové chování by tedy měl mít jisté vlastnosti, které jej do této kategorie zařazují. Cílem druhé kapitoly je představit a utřídit teoretické poznatky o tomto fenoménu, a tím prokázat jeho místo v systému rizikových jevů. Kromě několika definic jsou popsána také rizika a možné následky sextingových aktivit, dále jsou objasněny další nebezpečné komunikační jevy včetně reálných kauz a na závěr se seznámíme s legislativou, která se dotýká této problematiky.

V odborné literatuře se objevuje mnoho vymezení, které se snaží vyjádřit podstatu sextingu. Z prvních obecně známých definic je dodnes poměrně často používána ta z roku 2009, jejímž autorem byl Streichman, který tímto pojmem nazýval rozesílání fotografií obsahujících nahotu mezi elektronickými médii (Szotkowski, Kopecký, Krejčí 2013). Podstata této činnosti je dodnes stejná, pouze se mění přesná formulace nebo konkrétní forma materiálu či komunikačního nástroje, které jsou využívány při sextingu.

Jednu z novějších formulací uvádějí Kopecký a Kožíšek (2015, s. 4), kteří popisují sexting jako „*dobrovolné sdílení vlastních intimních materiálů (fotografií, videí)*“. I když se samotné slovo sexting skládá ze slov sex a texting (textování), pozornost je v posledních letech upřena převážně na jiné materiály, než jakými jsou textové zprávy, i vzhledem k rizikovým faktorům provozování textového a obrazového sextingu.

Dřívější vymezení od Kopeckého (2009) charakterizovalo sexting jako „*elektronické rozesílání textových zpráv, vlastních fotografií či vlastního videa se sexuálním obsahem*“. V této definici jsou popsány tři způsoby, které spadají pod sexting. Velmi podobnou definici uvádí Národní centrum bezpečnějšího internetu, z.s. (NCBI), které provozuje internetovou stránku Onlinehelpline.cz, jež varuje před nevhodným obsahem a aktivitami v prostředí internetu. Mezi zmíněnými pojmy nechybí sexting, který vyjadřuje „*tvorbu, zasílání a přijímání elektronických zpráv nebo materiálu se sexuálním obsahem, jinými slovy focení nahatých selfiček a jejich posílání dalším osobám*“ (pomoconline.saferinternet.cz 2017). Zde je přímo uveden populární fenomén selfie, kdy lidé vytváří autoportrét v podobě fotografie.

Dále je na internetových stránkách NCBI poukazováno na to, že každý fotografický snímek se v online prostředí může nekontrolovatelně šířit, ať už k příteli, kamarádům, rodičům, spolužákům, učitelům či pedofilům a také na jiné sociální sítě a weby (pomoconline.saferinternet.cz 2017). Rizikům sextingu se věnujeme v další podkapitole.

Velké množství definic sextingu je možné nalézt také v zahraniční literatuře. Jedno z obsáhlejších vymezení uvádí Kays (2011), jež sextingem nazývá posílání sexuálních zpráv, fotografií či videí především prostřednictvím mobilních telefonů, ale také pomocí e-mailu, chatu nebo jiných zařízení s internetem (originální text dle Kays 2011: „*the act of sending sexual messages, pictures, or videos mostly through cell phones but also through email, chat sessions, or internet capable devices*“). Způsobů, jak provozovat sexting, je téměř nepřehledné množství, a to i vzhledem ke stále rostoucímu počtu modernějších komunikačních zařízení, aplikací a celkově dostupnějšímu přístupu k internetu.

V jiném článku popisují Albury a Crawford (2012) sexting jako pořizování a šíření nahých či polonahých fotografií přes mobilní telefony (originální text dle Albury, Crawford 2012: „*the act of taking and transmitting naked or semi naked pictures via mobile phones*“). Definice se různí v používání pojmů jako sexuální obsah, intimní obsah a nahota. Tyto pojmy můžeme považovat za vzájemně provázané, sextingové aktivity však mohou mít různé úrovně nahoty či intimity.

Podobnou definici uvádí Weale (2015), přičemž vymezuje sexting jako posílání a přijímání nahých fotografií a sexuálně explicitních zpráv (originální text dle Weale 2015: „*the sending and receiving of nude pictures and sexually explicit text messages*“). U této formulace lze vidět shodu s definicí NCBI, která charakterizuje sexting nejen jako sdílení vlastního obsahu, ale také jako činnost příjemce dané zprávy či fotografie. Je otázkou, nakolik je příjemce odpovědný za aktivitu odesílatele, tedy za jakých okolností k této situaci dochází. Provozuje sexting i osoba, která obdržela intimní materiál náhodou, bez pobízení či vlastního přičinění? A může být trestně stíhána, pokud je v dané situaci porušen zákon? I na tuto otázku jsme se zaměřili v jedné z dalších částí této kapitoly.

Také jedno z nejnovějších vymezení, které ve své studii formuluje Barbor (2017), zahrnuje nejen posílání, ale také přijímání a přeposílání sexuálně explicitních zpráv nebo fotografií, primárně mezi mobilními telefony (originální text dle Barbor 2017: „*sending, receiving, or forwarding sexually explicit messages or images, primarily between mobile phones*“). Většina definic vyzdvihuje roli mobilního telefonu jako komunikačního prostředku pro sextingové aktivity. Chytré mobilní telefony jsou v současné době nejen snadno dostupné, ale obsahují také různé vybavení, prostřednictvím kterého je čím dál jednodušší realizovat sexting, ať už jsou to zadní a přední kamery, aplikace či mobilní internet.

Z výše uvedených definic je patrné, že rozdílnost zahraničních definic sextingu s českými je pouze nepatrná a spočívá v používání obdobných termínů a různé míře obsáhlosti co se týče využívaných technologií pro provozování sextingu.

2.1 Rizika a následky sextingu

Výše uvedená vymezení naznačují, že sexting není nijak složité provozovat, avšak využívání komunikačních technologií s sebou nese mnohá rizika. Aktérům sextingu hrozí nebezpečí, kdy se sexuálně explicitní obsah může začít nekontrolovatelně šířit k jiným osobám, což může přivodit další negativní důsledky. V této podkapitole uvádíme nejčastější rizika a následky, jež hrozí každému účastníkovi sextingu.

Jak již bylo naznačeno, rizikem sextingu je možnost zneužití sexuálně zaměřeného materiálu v případě, kdy se dostane do nesprávných rukou. Potenciální útočník tak najde oběť, kterou může vydírat, šikanovat, manipulovat s ní nebo ji vystavovat sexuálním a jiným útokům. Intimní materiál se navíc může po internetu a sociálních sítích šířit po mnoho let, přičemž jeho znovunalezení ohrožuje aktéry sextingu a následkem může být poškození samotné oběti, současných vztahů, ztráta prestiže či postavení ve společnosti (Szotkowski, Kopecký, Krejčí 2013).

Negativní důsledky rozdělují Jolicoeur a Zedlewski (2010) do dvou skupin na základě toho, že některé následky jsou okamžité, zatímco jiné se projevují až později po určité době od samotné sextingové aktivity. Důsledky mají také různou míru v rámci svého působení, kdy některé se týkají pouze rodiny a přátel aktérů, zatímco jiné mohou zahrnovat širokou veřejnost. Bezprostřední újma může spočívat v ponížení při odhalení intimních materiálů, ať už učitelem, rodičem nebo nečekaným adresátem sextingového obsahu. Potupou může být v jiném případě nespokojenost adresáta se získanou fotografií či videem a následné přeposlání explicitního materiálu dalším osobám. V další fázi hrozí obtěžování, šikana, kyberšikana a jiné nebezpečné komunikační jevy, které se pojí se sextingem. Tyto aktivity jsou blíže specifikovány v následující podkapitole.

Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních (č. j. 21291/2010-28), jehož obsah přiblížíme v kapitole o prevenci, zmiňuje sexting ve dvou přílohách o konkrétním rizikovém chování. V příloze, která se věnuje kyberšikaně a dalším rizikovým formám komunikace prostřednictvím multimédií, je sexting vymezen jako „*distribuce fotografií a videomateriálů intimního charakteru bez souhlasu zobrazené osoby*“ (MŠMT 2010). V tomto vymezení je kladen důraz na nedobrovolnost aktéra, přímo nesouhlas zúčastněné osoby. Tím se ve své podstatě liší od výše uvedených definic, dle nichž je sexting vnímán jako dobrovolná aktivita účastníků.

Za rizikové považujeme tedy i situace, kdy sexuálně vyzývavý materiál vzniká bez vědomí oběti nebo navzdory jejímu odmítnutí. Další újma může spočívat v následném vydírání nebo hromadném sdílení fotografií a videí.

Podle sborníku Děti a online rizika, který vydala Linka Bezpečí, je nebezpečnou praktikou zveřejnění intimního obsahu jedním z partnerů, kteří sexting vyzkoušeli. Materiály jsou totiž často pořizovány během milostného vztahu a v případě dramatického rozchodu mohou být využity např. k pomstě (Karásková Ulbertová 2012).

Eckertová a Dočekal (2013) varují před známými případy s odlišným motivem, kdy jsou sexuálně explicitní fotografie nebo videa zasílány neznámým osobám za účelem obohacení se. Příjemci prostřednictvím seznámk nebo jiných sociálních sítí nabízejí finanční odměnu za poslání vlastního intimního materiálu.

Zkoumání následků sextingu vedlo ke zjištění, že většina zkušeností se sexuálně zaměřeným materiálem neměla ve výsledku téměř žádný efekt, ať už negativní či pozitivní. U více než poloviny dotázaných osob nedošlo při sextingu k navázání milostného vztahu ani nenarostla jejich popularita a zároveň tato aktivita nevedla k šikaně ani jiným traumatickým situacím. Čtvrtina zúčastněných však přiznala, že se po sextingu cítili hůř. Výzkum přesto upozorňuje na nebezpečnou povahu sextingu, a to především v situacích, kdy je dítě pod nátlakem jiné osoby nuceno sdílet své nahé či polonahé fotografie (Englander 2014).

Jako riziko vnímáme i současný přístup mladých lidí k sextingu. Temple (2014) upozorňuje na možnost, kdy se sexting natolik začlení do společnosti a běžného chování, že již nadále nebude vnímán jako patologický. Některé úvahy naznačují, že by se sexting mohl stát u dospívajícího člověka běžnou součástí jeho sexuálního vývoje. Sloužil by např. jako prvotní aktivita vedoucí ke skutečnému sexuálnímu chování nebo jako vyjádření připravenosti na další úroveň intimního vztahu.

Expertí na ochranu dětí varují před touto „normou“, kdy se sexting stává běžnou formou chování ve vrstevnických skupinách, čímž vzniká sociální tlak na doposud nezapojené děti, aby zapadly do kolektivu a sdílely své vlastní odhalené fotografie. Pokud to dívky neudělají, jsou označeny za frigidní a vystrašené (Weale 2015).

Jiný důsledek sextingu, který hrozí účastníkům, je právního rázu. V tomto případě se to netýká pouze osoby, která poslala nebo sdílela vlastní obsah, ale především příjemce a šířitele, kteří se v určitých okolnostech mohou stát pachateli přestupku či trestného činu (Szotkowski, Kopecký, Krejčí 2013). Legislativě, která má spojitost s projevy souvisejícími se sextingem, se věnujeme v jedné z dalších podkapitol této části práce.

2.2 Návaznost sextingu na další nebezpečné komunikační jevy

Již několikrát bylo v této práci odkazováno na jiné rizikové chování a jevy v prostředí internetu. Tato podkapitola představuje další nebezpečné komunikační fenomény, které se mohou pojit se sextingem. V častých případech figuruje sexting jako předstupeň dalšího jednání, často je jím např. kyberšikana nebo kybergrooming. Nejen s těmito pojmy seznamuje následující část teorie.

Staronovou formou sexuálního kontaktu v online prostředí je tzv. kyberflashing, který je velmi podobný sextingu. V těchto případech jsou sexuálně vyzývavé materiály odesílány do mobilních telefonů osob v nejbližším okolí, které netuší, odkud doručený obsah pochází. Tento pornografický materiál je sdílen bez souhlasu příjemce a obdržená fotografie či video je pro oběť nemilým překvapením. Dříve byla pro kyberflashing využívána technologie bluetooth a návrat tohoto nebezpečného jevu je tentokrát spojován s aplikací od firmy Apple nazvanou AirDrop, která je součástí operačního systému jejich telefonů (Kopecký 2017).

Z dalších nebezpečných komunikačních jevů, které jsou nepříjemnou součástí internetu a sociálních sítí, je zřejmě nejznámější kyberšikana. Můžeme ji definovat jako „zneužití ICT (informačních komunikačních technologií), zejména pak mobilních telefonů a internetu, k takovým činnostem, které mají někoho záměrně vyvést z rovnováhy“ (Kopecký, Krejčí 2009). Vymezení kyberšikany v mnoha případech navazuje na definici šikany, kterou rozšiřuje o využití internetu, počítače, mobilního telefonu či obecně informačních, digitálních, komunikačních, interaktivních a podobných technologií pro její realizaci (Szotkowski, Kopecký, Krejčí 2013).

Hinduja a Patchin (2012) popisují kyberšikanu jako úmyslné a opakované ubližování způsobené používáním počítačů, mobilních telefonů a dalších elektronických zařízení (originální text dle Hinduja, Patchin 2012: „*cyberbullying is willful and repeated harm inflicted through the use of computers, cell phones, and other electronic devices*“).

Jako nebezpečné komunikační jevy tak můžeme označit různé projevy kyberšikany. V příloze č. 7 Metodického doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže (Kopecký, Szotkowski 2017a, s. 4), která se zaměřuje konkrétně na kyberšikanu, jsou jako typické formy označeny:

- a) publikování ponižujících videozáznamů, audiozáznamů nebo fotografií,
- b) ponižování a pomlouvání (denigration),
- c) krádež identity (impersonation) a její zneužití,
- d) ztrapňování pomocí falešných profilů,

- e) provokování a napadání uživatelů v online komunikaci (flaming/bashing),
- f) zveřejňování cizích tajemství s cílem poškodit oběť (trickery/outing),
- g) vyloučení z virtuální komunity (exclusion),
- h) obtěžování (harassment),
- i) specifické formy kyberšikany spojené s hraním on-line her,
- j) happy slapping (v překladu „zábavné fackování“),
- k) kyberstalking (pronásledování ve spojení s využitím informačních komunikačních technologií),
- l) webcam trolling (zneužívání webkamer pro manipulaci uživatelů internetu prostřednictvím podvržených videozáznamů).

Sexuálně laděný materiál se dá zneužít pro většinu z výše uvedených projevů. Některé formy kyberšikany jsou dále charakterizovány.

Další nebezpečné chování, které se rozšířilo i do kyberprostoru, je stalking. Pod pojmy stalking a kyberstalking je skryto „*nebezpečné pronásledování a nebezpečné vyhrožování v rámci reálného i virtuálního prostoru*“ (Kopecký 2015, s. 120). Kyberstalking je považován za projev kyberšikany, kdy je oběť dlouhodobě obtěžována ve virtuálním světě a ustavičně, cíleně sledována (Kopecký 2015).

V Metodickém manuálu pro pedagogické pracovníky, který vydalo Národní centrum bezpečnějšího internetu (NCBI), je kyberstalking popsán jako situace, kdy se pachatel zaměří na konkrétní osobu, kterou dlouhodobě pronásleduje prostřednictvím informačních a komunikačních technologií, vyhrožují jí či jejím blízkým, obtěžuje a omezuje ji, čímž vyvolává pocity strachu. Kyberstalkingem se může pachatel dopustit trestného činu nebezpečného pronásledování podle § 354 trestního zákoníku (Mašková, Lukášová, Pacák, Brandejsová 2012).

Kybergrooming lze specifikovat jako „*chování uživatelů internetu, tzv. predátorů, kybergroomerů, které má ve vyhlédnuté oběti vyvolat falešnou důvěru a přimět ji k osobnímu setkání*“ (Sotkowski, Kopecký, Krejčí 2013, s. 50). Schůzka může následně vést k dalšímu protiprávnímu jednání, např. fyzickému násilí či sexuálnímu zneužití oběti, zneužití pro dětskou prostituci nebo k výrobě dětské pornografie (Kopecký 2015).

Obdobnou definici používá NCBI, kdy je kybergrooming popisován jako „*psychická manipulace prostřednictvím moderních komunikačních technologií s cílem získat důvěru oběti, vylákat ji na osobní schůzku a zpravidla sexuálně zneužít*“ (Mašková, Lukášová, Pacák, Brandejsová 2012, s. 4).

Tento pojem se užívá výhradně v souvislosti se sexuálním násilím, avšak techniky online manipulace s mentálním stavem oběti mohou být použity také za účelem majetkového obohacení nebo získání oběti pro terorismus (Mašková, Lukášová, Pacák, Brandejsová 2012).

Metody sociálního inženýrství jsou termínem užívaným pro „*soubor strategií jak manipulovat uživatelem internetu, jak od něj získávat osobní údaje a další citlivé materiály*“ (Kopecký 2015, s. 30). Pokud uživatel sociální sítě či jiných služeb sdílí své osobní údaje na internetu, zvyšuje tím své šance, že se stane obětí podvodu nebo jiného protiprávního činu. Cílem těchto praktik není jako u kybergroomingu sexuální zneužití, ale např. proniknutí na bankovní účet a obohacení se (Kopecký 2015).

Především u dětí je důležité dbát na to, aby věděly, kde a s kým mohou sdílet své osobní údaje, např. jméno a příjmení, adresu bydliště, e-mailovou adresu nebo telefonní číslo. Rizikovým obsahem může být i fotografie obličeje, zneužitelnými jsou také rodná čísla nebo čísla osobních dokladů (Szotkowski, Kopecký, Krejčí 2013).

Spojitosť sextingu s dalším rizikovým chováním v kyberprostoru není ojedinělá. Záleží na každém jednotlivém případě, zda a nakolik je sexting navázán na další nebezpečné chování. Každé sextingové jednání má svá specifika a pokud se některý z aktérů rozhodne zneužít získaný intimní materiál, pak výše zmíněné formy chování jsou při stálém používání informačních a komunikačních technologií vcelku jednoduchým způsobem, jak napáchat další škodu či újmu. Některé případy, při nichž byly zkombinovány sextingové aktivity s dalším nebezpečným jednáním, jsou popsány v následující podkapitole.

2.3 Případy sextingu u dětí

Z předcházejících částí již víme, co je to sexting, jaká může mít rizika a jaké další fenomény mohou být se sextingem spjaty při využívání informačních a komunikačních technologií. Pokud se dítě stane obětí sextingu, je třeba brát tuto situaci vážně a dokázat si s ní poradit tak, aby se zamezilo zhoršení a dalším následkům. Tato podkapitola popisuje některé reálné kauzy, ve kterých figurovaly nezletilé osoby a sexting.

2.3.1 Případ třináctileté Hope

Jeden z neznámějších a zároveň nejtragičtějších případů sextingu. Žákyně sedmé třídy Hope Witsell z Floridy, obyčejná dívka z malého městečka, chtěla upoutat pozornost svého kamaráda, a proto mu přes mobilní telefon poslala svou nahou fotografii (Kopecký 2011).

Jedna z chlapcových spolužaček si však od něj mobil vypůjčila a nahou fotografií v něm našla. Následně ji preposlala dalším spolužákům a během několika hodin fotografie kolovala po dalších základních i středních školách v okolí. Následkem byla nejen šikana ve škole, ať už to byl výsměch, urážky nebo hanlivá pojmenování jako např. děvka či coura, ale také týdenní vyloučení ze školy, když se o šířeném intimním materiálu dozvědělo vedení její školy (Kopecký 2011).

Během výročního setkání jedné organizace v Orlandu byla Hope oslovena skupinou tamních chlapců, kteří se ji snažili donutit k poslání své nahé fotografie a vyfocení se mobilním telefonem. Jeden z chlapců byl obzvláště útočný, vícekrát volal na pokoj děvčat, kde bydlela i Hope, a nutil ji k vyfocení svých prsou. Ta jeho nátlak zprvu ignorovala, ale když obtěžování nepřestávalo ani v noci, nakonec útočnickovi podlehla a mobilním telefonem se vyfotografovala. Telefon nechala za dveřmi, kde byl ráno objeven dospělými, kteří uviděli i danou fotografii (Kopecký 2011).

Po návratu do školy se Hope dozvěděla, že již nebude moci zastupovat svou školu na další akci dané organizace. Kromě této nepříjemnosti byla také o týden později konfrontována dalšími mladými muži v kavárně, kteří tvrdili, že mají její nahou fotografii a že plánují navštívit její školu. Jak se situace stávala neúnosnou, Hope se začala sebepoškozovat. Při setkání se školní sociální pracovníci souhlasila, že si nebude dále ubližovat a toto nutkání vždy oznámí dospělé osobě. Její rodiče však nevěděli o tom, že si jejich dcera chtěla sama ublížit. Následující večer měla Hope telefonát s nějakým chlapcem. Když ji matka následně kontrolovala, ležela její dcera na posteli a psala si deník. O hodinu později ji matka šla uložit, našla ji však mrtvou. Hope spáchala sebevraždu oběšením (Kopecký 2011).

2.3.2 Případ čtrnáctileté Jitky

Čtrnáctiletá dívka z Krnova používala svůj profil na sociální síti Facebook pro nahrávání vlastních fotografií. Postupem času vystřídal obsahově neutrální snímky stále odvážnější fotografie, na kterých Jitka zaujímala sexuálně provokativní pózy a které byly veřejně přístupné všem uživatelům sítě. O několik měsíců později se Jitka dozvěděla, že na Facebooku vznikla diskuzní skupina na její jméno s podtitulem „mladé a chutné maso“, ve které byly zveřejňovány její fotografie. Mnoho veřejných komentářů u těchto fotografií bylo vulgárních a urážlivých, Jitka v nich byla označována za šlapku a děvku. Ve skupině bylo více než 500 uživatelů sociální sítě, včetně jejich spolužáků (Kopecký, Szotkowski, Krejčí 2012).

I když nedošlo k přímé konfrontaci mezi Jitkou a komentujícími uživateli, její intimní materiál byl zneužit a dále šířen, aniž by o tom zprvu věděla. To jen dokazuje nebezpečnou stránku sociálních sítí a celého internetu, kde se obsah nekontrolovatelně sdílí bez vědomí zobrazené osoby. V případě Jitky, stejně jako u Hope, byla negativním důsledkem sextingu reakce okolí, které dívku stigmatizovalo. Právě takové chování může dále vést k psychickým problémům oběti.

2.3.3 Případ čtrnáctileté Jany

Pachatelem v této kauze byl muž ve středních letech, úspěšný v práci a vzorný otec i manžel. Na sociální síti navázal kontakt s čtrnáctiletou dívkou jménem Jana, přičemž se vydával za slečnu v přibližně stejném věku. Sdílel s ní fotografie ze svého holčičího života a postupně Janu přesvědčil ke sdílení intimních fotografií a k dalším aktivitám přes webkameru. Jen náhodou jeho počínání odhalila manželka, která na něj podala trestní oznámení a požádala o rozvod. Muž kvůli trestnímu stíhání také přišel o dobré zaměstnání. I přes dlouhodobou ústavní ochrannou léčbu si však nedokázal uvědomit, že jeho chování bylo špatné, a dále byl přesvědčen, že on sám byl obětí nešťastné náhody a žárlivosti své manželky (Mašková, Lukášová, Pacák, Brandejsová 2012).

Jeho chování nebylo pouze špatné, ale také nezákonné. Dotyčný muž se svým jednáním dopustil několika trestných činů, a to poškození cizích práv, ohrožování výchovy dítěte, výroby a jiného nakládání s dětskou pornografií a příp. také zneužití dítěte k výrobě pornografie (Mašková, Lukášová, Pacák, Brandejsová 2012). Právním následkům sextingu se věnuje další část diplomové práce, ve které si tuto problematiku více přiblížíme.

2.3.4 Případ patnáctileté dívky

Dívka z Velkého Meziříčí, které bylo v době incidentu patnáct let, v roce 2008 pořídila vlastní nahou fotografii, kterou následně poslala známému klukovi prostřednictvím elektronické pošty. Ten chlapec ji však sdílel s dalšími dětmi a fotografie se dostala až k učitelkám měřínské základní školy. Vedení školy případ oznámilo policii, přičemž chlapec byl jako mladistvý stíhán pro šíření dětské pornografie (Laudin 2009).

Čtyři uvedené kauzy s dívkami, které zažily nepříjemné chvíle kvůli sextingovým aktivitám, ukazují na problematiku sextingu, jenž rozhodně není nevinnou zábavou. Negativní důsledky sextingu mohou vést až k sebevraždě, aktéři se stávají obětmi ponižování, vydírání a nadávek, což má neblahý vliv na psychiku dítěte. Klíčová není pouze prevence, které se věnuje samostatná kapitola této práce, ale také včasné zakročení v případě, kdy hrozí riziko dalších následků. Je nezbytné najít viníka, zabránit dalšímu konání, které by oběti mohlo ještě více ublížit, a podle zákona potrestat pachatele. K právní úpravě, která se využívá v případech spojených se sextingem, se konkrétněji dostáváme právě nyní.

2.4 Sexting v českém právním systému

Reálné případy sextingu popsané v předcházející části této práce dokazují nejen následky psychologické a sociální, ale také právní. Sextingové aktivity mohou být propojeny s porušováním právních předpisů, což může vést až k zahájení trestního stíhání a eventuálnímu odsouzení. Tato podkapitola specifikuje legislativu v České republice, kterou lze aplikovat na sexting a její aktéry.

V českém trestním právu je rozlišován přestupek a trestný čin, které diferencují závažnost protiprávního jednání. Při vyhodnocování, do které skupiny patří jednotlivé případy sextingu, se klade zřetel jednak na druh sexuálně vyzývavého materiálu a také na způsob pořízení těchto materiálů. Případy sextingu se v České republice posuzují individuálně, některé z nich se řeší v občanskoprávní rovině (Sexting.cz 2008–2013).

Mašková, Lukášová, Pacák a Brandejsová (2012), kteří vytvořili Metodický materiál pro pedagogické pracovníky o kybergroomingu a kyberstalkingu, popisují tzv. český právní paradox. Ten se týká věku nedospělých jedinců. Osoby starší 15 let mohou mít podle zákona pohlavní styk, nesmí však při aktu vytvářet fotografické snímky, video ani jiný záznam. V tomto případě se totiž aktér dopouští trestného činu výroby a držení dětské pornografie.

Pro odlišení se v terminologii používají pojmy dítě a mladistvý. Dalším pojmem je nezletilý, což v pramenech občanského práva označuje jedince, který dosud nedosáhl hranice zletilosti. V České republice je touto hranicí dospělosti dosažení osmnáctého roku věku. V trestně právních předpisech je dítětem shodně označena osoba mladší 18 let, pokud zákon nestanoví jinak. Toto věkové kritérium je v souladu s mezinárodní Úmluvou o právech dítěte. Jako mladistvý je posuzován jedinec od dovršení 15 let věku, avšak pouze do dosažení plnoletosti, tedy 18 let. Mladiství mohou být označeni jako relativně trestně odpovědní a mohou být odsouzeni (pomoconline.saferinternet.cz 2017).

Před 15. rokem věku není osoba trestně odpovědná, avšak v některých případech dochází k soudnímu řízení, a to v rámci soudnictví ve věcech mládeže, které zahrnuje jak mladistvé, tak děti mladší patnácti let (pomoconline.saferinternet.cz 2017).

S věkem a protiprávním jednáním spojeným s pornografií se to tedy má tak, že osoba před dosažením zletilosti nesmí být pornograficky zobrazena, a to ani z vlastní iniciativy či vůle. Pokud se např. patnáctiletá dívka vyfotí nahá a tuto fotografii pošle svému příteli, nejedná se pouze o sexting, ale také o držení a šíření tzv. dětské pornografie. Jako dětská pornografie je označována „*pornografie, v níž jsou zobrazeny děti jako sexuální aktéři nebo objekty (soulož, masturbace, nahota atd.)*“ (Sexting.cz 2008–2013). Dítětem se rozumí osoba, která nedosáhla plnoletosti (Sexting.cz 2008–2013).

Mašková, Lukášová, Pacák a Brandejsová (2012) uvádějí několik paragrafů z platného trestního zákoníku (TZ), jež mohou označovat trestní jednání spojené se sextingem. Jsou to:

- § 191 TZ – šíření pornografie (např. ji nabízí nebo zpřístupňuje dítěti),
- § 192 TZ – výroba a jiné nakládání s dětskou pornografií (např. hromadné rozesílání fotografií nahého dítěte),
- § 193 TZ – zneužití dítěte k výrobě pornografie (např. svedení k vlastnímu intimnímu focení),
- § 201 TZ – ohrožování výchovy dítěte (např. svádění k promiskuitě),
- § 202 TZ – svádění k pohlavnímu styku (např. úplata dítěte za obnažování).

V § 192 a 193 se hovoří o trestech odnětí svobody až na osm let. Uvědomují si vůbec dnešní děti a mladiství, jakým právním následkům mohou kvůli jejich „nevinné“ zábavě čelit? Žáci základních škol svým věkem spadají do kategorie, v níž jsou jejich obrazové sextingové materiály považovány za dětskou pornografií. K seznámení dětí s protiprávní stránkou sextingu má sloužit především prevence, které je věnována čtvrtá kapitola teoretické části.

3 Žáci základních škol a sexting

Tato práce, zvláště její praktická část, je zacílena na děti, které navštěvují základní školu. Je tedy žádoucí definovat nejen samotného žáka a stupeň vzdělávání, ale také vysvětlit psychologické aspekty žáků v daných třídách, jakožto i způsoby komunikace ve škole a vztah žáků k moderním informačním a komunikačním technologiím.

Pod označením žák lze v Průchově pedagogickém slovníku nalézt dvě definice. V prvním případě se tímto termínem rozumí člověk v roli vyučovaného subjektu. Toto vymezení nebere ohled na věk, žákem může být dítě, adolescent i dospělý (Průcha, Walterová, Mareš 2009).

Pro účel naší diplomové práce je vhodnější druhá definice, která za žáka pokládá dítě, které navštěvuje základní školu. Používání pojmu žák pro studující na středních školách může být diskutabilní, neboť na těchto školách studuje mládež a případně také dospělí (Průcha, Walterová, Mareš 2009). Pro upřesnění je vhodné uvést, že v rámci této práce se budeme držet druhé výše uvedené definice, tedy že žákem se rozumí dítě, které pravidelně dochází na základní školu.

Pojem základní škola představuje instituci, v níž děti zahajují svou školní docházku, zpravidla po dosažení šesti let věku. Tato škola „*poskytuje základní všeobecné vzdělávání, podporuje motivaci k celoživotnímu učení, socializaci a osobnostní rozvoj žáků*“ (Průcha, Walterová, Mareš 2009, s. 378). V České republice je základní škola rozdělena na dva stupně, konkrétně na pětileté primární vzdělávání a čtyřleté nižší sekundární vzdělávání. Celkem je tedy tvořena devíti ročníky, během kterých si děti osvojují potřebné strategie učení, řeší problémy přiměřené jejich věku, učí se spolupráci a účinné komunikaci, ochraně svého fyzického a duševního zdraví, ohleduplnosti a tolerantnosti k ostatním lidem i jiným kulturám. Mimo jiné by měli poznávat své možnosti i schopnosti, tvořivě myslet a k tomu zároveň využívat nabitě vědomosti a dovednosti (Průcha, Walterová, Mareš 2009).

Při shrnutí předcházejících odstavců můžeme vymezit žáky základních škol jako nezletilé osoby, které navštěvují devět tříd ve dvou stupních základních škol a jejich věk se pohybuje obvykle mezi 6 a 15 lety. Toto věkové vymezení má význam také pro pochopení možných psychologických aspektů spojených se sextingem. Duševním životem žáků základních škol se zabývá druhá podkapitola této části.

3.1 Rizika informačních a komunikačních technologií na základních školách

Školní prostředí základních škol se v současné době neobejde bez informačních a komunikačních technologií (ICT). Ať už při samotném procesu vzdělávání, administrativních úkonech pracovníků školy nebo za účelem propagace a kontaktu s veřejností, tyto možnosti moderní doby se s určitostí staly nedílnou součástí života školy a jejích žáků i zaměstnanců.

Pro upřesnění se můžeme pokusit specifikovat pojem informační a komunikační technologie ve vzdělávání (anglická zkratka ICTE), což je spolu s vymezením ICT náročný úkol, neboť v odborné literatuře není používáno shodné vymezení, a to především z důvodu neustálého vývoje v této oblasti. Průcha, Walterová a Mareš (2009) popisují vývoj informačních a komunikačních technologií ve vzdělávání v pěti etapách, přičemž přechází od programového učení přes počítače a multimedia a etapy učení využívající internet dále k elektronickému učení neboli e-learningu až k současné páté fázi zahrnující sociální sítě a otevřené obsahy jako je např. Wikipedie.

Zounek (2006) mluví o potenciálu informačních a komunikačních technologií ovlivňovat klíčový fenomén školního života, za který považuje kulturu školy. ICT dle jeho výzkumu zasahuje do všech oblastí fungování školy a může mít významný vliv na rozvoj školy, ať už pozitivní či negativní.

ICT mají jistě mnoho pozitivních dopadů nejen ve školním prostředí, ať už je to snadnější komunikace nebo patrně nekonečný zdroj informací a zábavy, ale na druhé straně s sebou přináší nejrůznější rizikové formy chování ve virtuálním prostředí a negativní dopady na jejich uživatele.

Nynější generace dětí s technologiemi vyrůstá. První kontakt, při kterém dítě aktivně pracuje s počítačem nebo tabletem, se blíží již k druhému roku dítěte. Součástí dětského inventáře v druhé třídě základní školy bývají mobilní telefony, ve vyšších ročnících jsou to často také tablety, notebooky a další technika, kterou mají děti denně k dispozici. S těmito technologiemi dospívající děti vstávají i usínají, vyplňují jejich volný čas (Kopecký 2015). Více podrobností o vlastnostech této generace, na kterou mohou mít současné technologie významný vliv, je uvedeno v následující podkapitole.

Četnost používání některých informačních technologií ve školství i v domácnostech pravidelně sleduje Český statistický úřad (ČSÚ). Nárůst používání ICT v České republice lze pozorovat např. na počtu domácností s připojením k internetu v průběhu posledních let.

Zatímco v roce 2006 mělo připojení k internetu 26,7 % domácností, v roce 2010 už to byla více než polovina domácností, přesněji 56 %, a v roce 2017 bylo internetové připojení v 77,2 % českých domácností (Český statistický úřad 2018).

Přístup k internetu je dnes ve většině rodin s dětmi samozřejmostí, neboť i školy tyto prostředky komunikace využívají stále častěji a mohou tudíž spoléhat na rodiče, že si informace o svých dětech zjistí prostřednictvím různých portálů a informačních systémů. Zároveň si žáci jen málokdy dokážou svou domácí přípravu bez využití internetu představit. Také statistika tento trend potvrzuje, jelikož v roce 2017 mělo připojení k internetu pouze 70,5 % domácností bez dětí, zatímco u domácností s dětmi se jednalo o 95,9 % (Český statistický úřad 2018).

Co se týče využívání informačních technologií na školách, i v tomto případě má Český statistický úřad k dispozici údaje prostřednictvím dat získaných z Ústavu pro informace ve vzdělávání (ÚIV), který shromažďuje informace o infrastruktuře informačních technologií nejen na základních školách. Zatímco v roce 2004 byl počet počítačů na 100 žáků či studentů základních škol pouhých 7,7 (resp. 10,7 počítačů na druhém stupni základních škol), v roce 2016 to bylo již 14,9 počítačů (resp. 29 počítačů na 100 žáků druhého stupně základních škol). V témže roce byla školní bezdrátová síť zavedena již na 84 % školách, které poskytují nižší sekundární vzdělání, tedy na druhém stupni základních škol (Český statistický úřad 2017). Kontakt s ICT je tudíž u žáků základních škol běžnou součástí výuky, případně také aktivit mimo vyučování. Mít přístup k počítači s internetem je čím dál snazší a možnost zneužití těchto prostředků k rizikovému chování se tím může zvyšovat.

Dalším ukazatelem, který může napovědět, jakým rizikem jsou informační a komunikační technologie ve školním prostředí, je výskyt kyberšikany a další nebezpečné online komunikace u žáků a jejich učitelů. Z realizovaných výzkumů Centra prevence rizikové virtuální komunikace (Centrum PRVoK), které má své zázemí na Pedagogické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci, je během posledních let patrný nárůst tohoto nebezpečného chování u dětí školou povinných.

Zatímco v roce 2011 zažilo podle výzkumu Nebezpečí internetové komunikace III (Kopecký, Szotkowski, Krejčí 2012) verbální agresí ve formě ponižování, urážení či ztrapňování 31,60 % dětí ve věku 11 až 17 let, o rok později se toto procento zvýšilo na 33,44 %. Celkově se obětí kyberšikany stalo 50,62 % dotázaných dětí. Zároveň 53,16 % dotázaných dětí na internetu komunikuje s lidmi, které neznají osobně, přičemž 35,98 % přiznalo, že by s takovou osobou šlo na schůzku. V tomto případě by se mohlo jednat o nebezpečí kybergroomingu (Szotkowski, Kopecký, Krejčí 2013).

Rizika ICT ve školním prostředí však zdaleka nemají dopad pouze na žáky. Současné výzkumy se stále více zaměřují na kyberšikanu u pedagogických pracovníků. V roce 2016 proběhl Národní výzkum kyberšikany českých učitelů, do něhož se zapojilo 5 136 učitelů základních a středních škol. Z výsledků jsme se dozvěděli, že oběťmi kybernetického útoku ze strany svých žáků, ale také rodičů či kolegů, se stalo 21,73 % dotázaných českých učitelů. Tzv. skutečnou kyberšikanu, která je dlouhodobá, opakovaná, intenzivní a má evidentní dopad na oběť, zažilo v průběhu posledního roku před účastí ve výzkumu celkem 3,52 % oslovených učitelů. Co je však také znepokojující, je zjištění, že pouze v 15 % těchto případů bylo informováno vedení školy (Kopecký 2016). Dochází tak k zamlčení vážných problémů a incident není možné vyřešit a pachatele potrestat. To může vést k opakování tohoto nežádoucího chování a postupnému zvyšování intenzity a nebezpečnosti.

Kyberšikana ovšem není jediným rizikovým chováním, jemuž současné informační a komunikační technologie ve školách slouží jako prostředek šíření. Mezi další rizikové komunikační jevy, pro něž může být školní prostředí ideálním prostorem k výskytu, se řadí mimo jiné fenomény popsané v podkapitole 2.2, a to kyberflashing, kybergrooming a metody sociálního inženýrství. O míře rozšíření sextingu u českých dětí dále pojednává pátá kapitola.

3.2 Psychologická charakteristika žáka základní školy

V této podkapitole definujeme některé klíčové pojmy, které nám dále přiblíží chování a prožívání žáka základní školy na základě psychologických poznatků. Pokusíme se jejich prostřednictvím také vysvětlit, proč jsou zrovna tyto děti rizikovou skupinou při používání informačních a komunikačních technologií a proč je nezbytná důkladná prevence.

Vágnerová (2012) nazývá období, kdy dítě navštěvuje základní školu, jako školní věk. Ten lze rozdělit na tři fáze, a to raný školní věk (přibližně od 6 do 9 let), střední školní věk (od 9 let do 11–12 let) ukončený přechodem na druhý stupeň základní školy, příp. na nižší stupeň střední školy, a starší školní věk (přibližně do 15. roku věku), který je ideálně zakončen absolvováním povinné školní docházky. Na poslední dílčí fázi je z biologického hlediska pohlíženo jako na první etapu dospívání neboli období pubescence, které se silně projevuje na psychické úrovni změnou prožívání a uvažování.

Přípravenost na školu kromě tělesné, rozumové a citové zralosti zahrnuje také sociální připravenost, jež popisuje dostatečnou úroveň všeobecných znalostí o chování a vztazích k různým lidem včetně schopnosti komunikace. Předpokládá se, že dítě zná běžné normy chování a sociální konvence, přičemž je respektuje (Vágnerová 2012).

Sexting a jiné rizikové komunikační jevy mohou porušovat normy, což navíc může představovat překážku v adaptaci na školní prostředí. Jedná se o nevhodnou komunikaci, která může mít dle našeho názoru vliv na další komunikační dovednosti a stejně tak na vývoj citové stránky dítěte. Otázkou je také sexuální vývoj a riziko jeho narušení. Při další charakteristice žáka základní školy se zaměříme na věkovou skupinu respondentů našeho dotazníkového šetření, a to na děti navštěvující 6. a 9. třídu základní školy čili žáky ve věku cca od 12 do 15 let.

Thorová (2015) poukazuje na novodobý virtuální rozměr komunikace a vztahů mezi lidmi. Virtuální komunity umožňují nejen výměnu názorů se zachováním identity, ale taktéž vytváří prostředí pro experimentování. Thorová však upozorňuje také na to, že kromě využívání kyberprostoru k osobnímu růstu a poskytování emoční opory může dojít k destruktivnímu vlivu virtuálního prostoru ve formě kyberšikany či kybergroomingu. Na vině může být sociální naivita dospívajících a jejich touha po seznamování, která může vést až k sexuálnímu zneužití.

Toto období je typické navazováním prvních partnerských vztahů, které bývají přelétavé a mívají experimentální charakter. Nastávající hormonální změny ve spojitosti s dostatkem sociálních příležitostí vedou v pozdějších letech k nestálým, bláznivým láskám s častou promiskuitou a experimentování se vztahy i vlastní sexualitou. Navazování vztahů je spojeno s testováním a vyzkoušením si různých rolí, rychlé změny v názorech a postojích jsou velmi časté (Thorová 2015).

Langmeier a Krejčíková (2006) tyto první lásky řadí zpravidla do období přechodu mezi pubescencí a adolescencí, které ohraničují věkovými hranicemi zhruba 11–15 let pro pubescenci a 15 až 22 let pro adolescenci. U dívek navíc dochází k nástupu pubescence a adolescence až o dva roky dříve než u chlapců. U žáků 9. tříd základních škol by tedy již mělo docházet k získávání prvních zkušeností, kdy převládá zvědavost a také přání ujistit se o vlastní přitažlivosti a ceně. U chlapců je pozornost upřena na ukazování své síly a odvahy, dívky raději dávají na obdiv svou oblíbenost, půvab či vzhled. Součástí těchto prvních vztahů jsou hravý kontakt, flirt, koketování a sexuální fantazie.

U žáků vybraných pro naše dotazníkové šetření lze tudíž očekávat rozdíly u starší kategorie, a to vlivem prvních sexuálních zkušeností. Jelikož je součástí těchto zkušeností také experimentování, zkoušení rolí, zvědavost, koketování, ukazování se na obdiv či sexuální fantazie, mohou být žáci 9. tříd natolik odvážní, aby zkusili sexting. Jedna z našich hypotéz v praktické části této práce je založena na předpokladu, že vybraní žáci 6. tříd nebudou mít tolik zkušenosti se sextingem jako starší děti navštěvující 9. třídu základní školy.

V rámci morálního myšlení převažuje u dospívajících idealismus, který se dostává do střetu s realitou. Pokud dojde k výrazně zatěžující situaci spojené s traumatizujícím emočním zklamáním, např. sexuální zneužití, ponižování či nezájem, může dojít k narušení morálního vývoje dítěte. Když k tomu připočteme intenzivní emoce a pomaleji se rozvíjející regulační dovednosti, které jsou příčinou zranitelnější psychiky, máme zde největší předpoklady pro výskyt rizikového chování (Thorová 2015).

Citová stránka i morální citění dospívajících naznačují zranitelnost těchto dětí. Dispozice k rizikovému chování mohou být navíc spojené s tlakem posledního ročníku základní školy, kdy jsou žáci postaveni výzvě o své budoucnosti a jsou více než kdy jindy srovnáváni s ostatními vrstevníky. Virtuální prostředí nabízí ideální prostor pro sdílení svých obav a nejistot. V jaké míře je internet významný a doslova nepostradatelný pro dnešní generaci dospívajících popisují někteří autoři v souvislosti s definováním tzv. generace Z.

Pokud vezmeme jako běžné věkové rozmezí na základních školách 6 až 15 let, jedná se v roce 2018 o děti narozené v letech 2003–2012. Pokud chceme tuto věkovou skupinu popsat v souvislosti s využíváním informačních a komunikačních technologií, můžeme je zařadit do tzv. generace Z, která přicházela na svět přibližně mezi lety 1995 až 2009 (Beranová 2017). Naproti tomu Schmidt a Hawkins (2008) uvádějí odlišné mezníky, neboť přesné určení této periodizace se může lišit v rámci jiných kultur či států. Někteří experti zařazují první narozené děti generace Z už do roku 1991, jiní posouvají začátek až do roku 2001. V tomto případě by se posledním ročníkem této generace staly děti narozené roku 2020.

Na čem se však tito autoři shodují, je neschopnost této generace představit si svět bez počítačů. Nemohou si vzpomenout, kdy se moderní technologie objevily v životech lidí. Technologie nejsou pouze nástrojem, ale především způsobem života. Online prostředí je jejich druhým domovem a každý svůj problém řeší na internetu. Zároveň jsou generací, která oproti svým předchůdcům více projevuje vlastní názor. Samozřejmostí je používání internetu jako primárního zdroje informací (srov. Schmidt, Hawkins 2008, Beranová 2017).

Kopecký (2015) upozorňuje nejen na nízký věk dítěte při prvním kontaktu s internetem, což je více popsáno v předcházející podkapitole, ale také na získané znalosti dětí v této oblasti, které mnohdy převyšují vědomosti jejich rodičů i učitelů. Naproti tomu tato generace může strádat v sociálních dovednostech, schopnostech kritického myšlení i v úrovni získaných zkušeností. Navíc mohou být nevhodně posouvány hranice chování, s čímž souvisí rozpad hodnotového systému, a nebezpečím je také závislost na internetu.

Tyto výše uvedené negativní důsledky internetu jsou dozajista dalším důvodem nutnosti prevence rizikového chování ve virtuálním světě u dětí a mládeže.

4 Prevence sextingu

Vzhledem k tomu, že tato práce je zaměřena na rizikové chování, které se objevuje u žáků základních škol, je klíčovým tématem včasná a účinná prevence. Tito žáci jsou ohroženou skupinou a často nemusí mít ani ponětí, jaké nebezpečí jim takovým jednáním může hrozit. K tomu slouží právě prevence, s jejíž pomocí se má neřízným situacím předcházet.

Pojem prevence je zařazen do pedagogického slovníku, kde jej Průcha, Walterová a Mareš (2009, s. 218) definují jako „*soubor opatření zaměřených na předcházení nežádoucím jevům, zejm. onemocnění, poškození, sociálně-patologickým jevům*“.

Především při preventivních opatřeních u žáků základních škol by se mělo dbát na dodržování zásad, které mají být předpokladem k žádoucímu účinku prevence. Nešpor, Csémy a Pernicová (1999) uvádějí několik zásad, které mohou sloužit jako metodický návod pro realizátory preventivních programů. Pro efektivní všeobecnou prevenci doporučují dodržovat např. tyto zásady (Nešpor, Csémy, Pernicová 1999, s. 8):

- program začíná pokud možno brzy a odpovídá věku,
- program je malý a interaktivní,
- program zahrnuje podstatnou část žáků,
- program zahrnuje získávání relevantních sociálních dovedností a dovedností potřebných pro život,
- program bere v úvahu místní specifika,
- program je soustavný a dlouhodobý,
- program je prezentován kvalifikovaně a důvěryhodně,
- program je komplexní a využívá více strategií.

Sestavit efektivní preventivní program není zdaleka snadný úkol. Musí být přizpůsoben daným účastníkům, tedy celé třídě i škole, musí být profesionálně provedený a nemělo by se jednat pouze o jednorázovou akci. S žáky základních škol se musí pracovat soustavně, aby se dosáhlo pozitivních návyků a děti si je nejen osvojily, ale také je integrovaly do svého hodnotového systému. S tím souvisí hodnocení efektivity preventivního programu, které ještě na konci minulého století nebylo v České republice běžnou součástí tohoto programu (Nešpor, Csémy, Pernicová 1999).

4.1 Druhy prevence

Prevenci lze jako takovou různě dělit a třídit, především s ohledem na cílové skupiny a jejich potřeby. Prevence může být např. pozitivní a negativní. Negativní pojetí je zastoupeno tzv. represivními opatřeními, přičemž pro obranu před rizikovým chováním se využívá např. kamerový systém, policisté či ochranka v prostorách školy. V této práci se však zabýváme pozitivním přístupem k ochraně dětí a mládeže před poškozujícími jevy (Jedlička 2015). Při pozitivní prevenci je kladen důraz na preferované chování, ale bez negativní sankce. Toto chování je upraveno v právu, etice, morálce nebo také v náboženských textech.

Známé a obecně používané jsou druhy prevence, kdy na základě vývoje problémů u jedinců ohrožených či již zasažených určitou patologií můžeme radit preventivní opatření do tří kategorií – primární, sekundární a terciální (Jedlička 2015). Toto rozdělení představuje tzv. klasický model prevence a jeho původ nalezneme u Světové zdravotnické organizace neboli WHO (Hutyrová, Růžička, Spěváček 2013).

Primární prevenci definujeme jako „*soubor komplexních opatření směřujících k upevnění zdraví, dodržování zákonnosti a posilování morálních kvalit společnosti*“ (Jedlička 2015, s. 67). Součástí je také zmapování konkrétních rizik, zjištění a pochopení příčin deviace, včetně používání účinných obranných mechanismů (Jedlička 2015). U primární prevence se nepředpokládá zkušenost s rizikovým chováním, avšak je žádoucí společnost různými metodami varovat před možnými hrozbami a riziky, mezi které řadíme také sexting.

Sekundární prevence se orientuje převážně na osoby, které jsou nějakým způsobem ohroženy či jinak oslabeny. Poměrně často se u těchto dětí či dospívajících již vyskytuje některá forma rizikového chování, příp. jde o žáky s potřebou specifického přístupu pedagogického i psychologického (Jedlička 2015). V případě sekundárních preventivních opatření se pracuje již s osobami, které mají s danými jevy vlastní zkušenost. Tato prevence je tedy cílena na omezení počátečních projevů a v nejlepším případě by mělo být toto chování úplně eliminováno. Pokud již někdo provozoval sexting nebo se s ním setkal bez vlastního přičinění, např. obdržel od jiné osoby intimní materiál, musí se k těmto jednotlivcům přistupovat jinak než při primární prevenci.

Terciální prevence je zaměřena na jedince, kteří jsou již poznamenaní defektní socializací nebo trpí společenskou stigmatizací, exkluzí či rozvinutou zdravotní poruchou (Jedlička 2015). Pokud dojde u oběti sextingu k neblahým následkům a je např. poškozena hromadným zveřejněním svého intimního materiálu, musí se zahájit terciální prevence, aby nedošlo k dalšímu zhoršení či případnému poškození zdraví oběti.

Prevenici lze také třídit na všeobecnou, selektivní a indikovanou, např. u problémů s drogami a jinými návykovými látkami. Prevence všeobecná je určena celé populaci, např. všem žákům ve vybrané oblasti. Selektivní prevence cílí na žáky se zvýšeným rizikem užívání návykových látek, i když k tomuto chování ještě nedošlo, např. u dětí s psychickými problémy nebo s poruchami chování. Indikovaná preventivní opatření přijdou na řadu u těch žáků, kteří vykazují varovné známky užívání, přestože u nich není možné závislost nebo škodlivé užívání diagnostikovat (Nešpor, Csémy, Pernicová 1999). Pokud problematiku užívání návykových látek nahradíme sextingovými aktivitami, opět lze určit, jaká prevence je nejvhodnější u konkrétních skupin a případů.

Poslední uvedenou kategorizací je třídění prevence na specifickou a nespecifickou, kdy je rozdíl v zaměření i obsahu prevence. Nespecifickou primární prevenci zastupují především „*aktivity zacílené na rozvoj sociálních a komunikačních kompetencí, zvyšování odolnosti mládeže vůči zátěži a kvalitní trávení volného času*“ (Jedlička 2015, s. 68). Cílí na běžnou populaci bez patrných výchovných či psychosociálních problémů. Využívá se také pojem univerzální preventivní intervence. Stále platí zásady prevence, jež má být soustavná, cílevědomá a systematická, aby byla maximálně účinná. V současnosti se kladně hodnotí využívání expresivní tvůrčí činnosti, která mimo jiné zvyšuje citlivost vůči potřebám a problémům jiných jedinců (Jedlička 2015).

Specifická primární prevence je zaměřena na konkrétní problém, oblast či rizikové chování a zabývá se jeho předcházením. Často jsou tyto priority stanovené ministerstvem, krajským úřadem, zastupitelstvem či jiným orgánem veřejné správy a školy se podřizují těmto aktuálním problémům. Viditelné jsou také plošné kampaně, brožury a letáky, různé přednášky a besedy, jejichž cílem je informovat o rizicích, příčinách, projevech i možných následcích. Zásadními informacemi jsou také možnosti, jak si nechat pomoci a na koho je možné se obrátit. Jedlička (2015) také souhlasí s dalšími autory, kterými jsou např. Nešpor a Csémy, že u mládeže mají vyšší účinnost aktivity vedené zaškolenými dobrovolníky v jejich věkové kategorii, kteří vytváří tzv. peer programy. O těchto programech se podrobněji zmíníme ve třetí podkapitole.

Sexting je specifickým problémem v rámci nebezpečné komunikace v prostředí internetu. Proto jsou preventivní opatření popsaná v další části této práce řazena především do kategorie specifické primární prevence, přičemž se zaměřujeme na spojitost se sextingem. V dalších podkapitolách je prevence rozdělena podle rozsahu svého působení, a to na celostátní úrovni, na základních školách a v rodině.

4.2 Prevence žáků ve státních dokumentech

Záměrem této kapitoly je popsat preventivní opatření, která napomáhají ke snižování výskytu sextingu u žáků základních škol. Jelikož je pro efektivní prevenci nutná důkladná příprava, kterou si školy mnohdy nezvládnou vytvořit jen tak z ničeho, přichází na řadu pomoc z národní úrovně školství. Existuje mnoho dokumentů s celostátní působností, které mají za úkol podpořit a nasměrovat školy a jejich pedagogické pracovníky k účinným programům prevence. Ty nejzákladnější právní předpisy, strategie, metodiky, programy aj. jsou popsány v této podkapitole.

Jednu z klíčových rolí v oblasti prevence má Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky (MŠMT ČR), které má pro tuto agendu sestavený tým primární prevence. MŠMT odpovídá v působnosti svého resortu především za náplň a koordinaci v oblasti specifické primární prevence rizikového chování u dětí a mládeže. Zpracovává metodiku, koncepci a legislativu k daným tématům, vyhlašuje a spravuje dotační programy, uděluje certifikaci odborné způsobilosti programů primární prevence rizikového chování, koordinuje setkávání s krajskými školskými koordinátory prevence, metodiky prevence a pracovníky působícími v této oblasti, aj. Podílí se na osvětě a propagaci výchovné a vzdělávací činnosti a spolupracuje s vysokými školami i konkrétními pedagogickými fakultami (MŠMT 2013–2017).

Mezi aktuální strategie a koncepce MŠMT se řadí Národní strategie primární prevence rizikového chování na období 2013–2018, která kromě základních východisek, principů a cílů této strategie určuje 5 prioritních oblastí na další období. Těmi jsou koordinace, legislativa, vzdělávání, finanční zajištění a evaluace primární prevence včetně certifikace programů primární prevence. V jedné části jsou navíc popsány formy rizikového chování, do kterých lze začlenit sexting pod souhrnným označením interpersonální agresivní chování, kam se mimo jiné řadí také kyberšikana a jiné rizikové formy komunikace prostřednictvím multimédií (Strategie primární prevence 2013-2018.doc 2013).

Posledním zmíněným dokumentem přímo od Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy je metodika nazvaná Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních (č. j. 21291/2010-28), kterou jsme již uvedli v první i druhé kapitole. Ta vymezuje aktuální pojmový aparát a začlenění prevence do interní dokumentace školy, popisuje úlohu institucí i pedagogických pracovníků, definuje Minimální preventivní program a neposlední řadě doporučuje, jak by měly školy postupovat při výskytu rizikového chování (MŠMT 2010).

Prevence má oporu nejen v dokumentech MŠMT, ale také v legislativě, která je součástí českého právního řádu. Mezi právní předpisy s celostátní působností, v nichž je ukotvena primární prevence, se řadí na prvním místě zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů. V prvním odstavci § 29 školského zákona je uvedeno, že *„školy a školská zařízení jsou při vzdělávání a s ním přímo souvisejících činnostech a při poskytování školských služeb povinny přihlížet k základním fyziologickým potřebám dětí, žáků a studentů a vytvářet podmínky pro jejich zdravý vývoj a pro předcházení vzniku sociálně patologických jevů“* (ČESKO. § 29 zákona č. 561 ze dne 10. listopadu 2004 o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon). 2004, částka 190, s. 10272). Vzhledem k současné terminologii by bylo vhodné nahradit pojem sociálně patologické jevy a použít přesnější termín rizikové chování, avšak jedná se pouze o formální nedostatek. Pro nás je klíčové, že tato problematika je zde zmíněna a školy tudíž musí na základě zákona realizovat preventivní opatření.

Tato zákonná povinnost je dále popsána ve vyhlášce č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, ve znění pozdějších předpisů. Tyto služby mají podle § 2 přispívat mimo jiné k *„prevenci a řešení vzdělávacích a výchovných obtíží, prevenci různých forem rizikového chování a dalších problémů souvisejících se vzděláváním a s motivací k překonávání problémových situací“* (ČESKO. § 2 vyhlášky č. 72 ze dne 17. února 2005 o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních. 2005, částka 20, s. 491). Dále je touto vyhláškou konkretizováno, v jakém rozsahu mají probíhat preventivní programy, kdo odpovídá za oblast prevence a jakou musí mít kvalifikaci. Vyhláška tudíž mimo jiné vymezuje činnosti školního metodika prevence a upravuje kompetence i metodické řízení v rámci vztahu mezi školskými poradenskými zařízeními a školami.

Jiná vyhláška, v tomto případě č. 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů, ukládá v § 2, že daná školská zařízení uskutečňují formy *„činností vedoucí k prevenci rizikového chování“* (ČESKO. § 2 vyhlášky č. 74 ze dne 17. února 2005 o zájmovém vzdělávání. 2005, částka 20, s. 509).

Můžeme tedy vidět, že prevence je ve školské legislativě často zmiňována a některé předpisy se jí věnují i konkrétněji co se týče pracovišť a kompetentních osob v oblasti prevence. V této podkapitole byla zmíněna např. funkce školního metodika prevence. Konkrétní činnosti tohoto pracovníka a dalších zapojených osob jsou popsány v následující podkapitole, která se věnuje prevenci ve školách a školských zařízeních.

4.3 Školní prevence

Jak se můžeme přesvědčit z výňatků z legislativy uvedených v předcházející části této práce, prevence ve školách je nejen nezbytná, ale také povinná ze zákona. Na řadě je nyní blíže specifikovat jaké osoby a instituce se zapojují do školní prevence, jaké jsou jejich kompetence, konkrétní činnosti a vzájemná provázanost.

V předcházející podkapitole bylo zmíněno, že v rámci Metodického doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních (č. j. 21291/2010-28) je definován tzv. Minimální preventivní program. Ten musí být jako výchozí nástroj prevence založen na spolupráci všech zapojených osob, které berou tuto úlohu vzdělávacího zařízení jako jednu z nejdůležitějších ve školním prostředí (Zapletalová in Miovský 2015).

Minimální preventivní program (MPP) je dokument, který nalezneme v každé české škole. Je individuální pro danou školu, je vytvořen vždy na jeden školní rok, podléhá kontrole České školní inspekce (ČŠI) a pověřenou osobou za jeho přípravu je školní metodik prevence, avšak na tvorbě i samotné realizaci se mají podílet všichni pracovníci školy. V případě potřeby konzultuje školní metodik prevence tvorbu a vyhodnocení programu s metodikem prevence, který spadá pod blízkou pedagogicko-psychologickou poradnu. MPP cílí na výchovu žáků ke zdravému životnímu stylu a na jejich rozvoj po stránce osobnostní, sociální i komunikativní. Kromě vlastní aktivity žáků podporuje různorodé formy preventivních činností, zapojení všech pedagogů i spoluúčast rodičů žáků (Miovský 2015).

Za vytvoření strategie v oblasti prevence, kterou popisuje právě Minimální preventivní program, a taktéž za fungování školních poradenských služeb zodpovídá ředitel školy. Dalšími osobami, jež zajišťují tyto poradenské služby, jsou školní metodik prevence a výchovný poradce. Dále může mít škola k dispozici školního psychologa či školního speciálního pedagoga (Zapletalová in Miovský 2015).

V jednom z dokumentů MŠMT, který jsme již zmínili v předcházející podkapitole, a to v Národní strategii primární prevence rizikového chování na období 2013–2018 (Strategie primární prevence 2013-2018.doc 2013), jsou vyjmenováni pracovníci školy, kteří musí být dostatečně kvalifikovaní a vzdělaní, aby mohli zajistit úspěšnou a kvalitní primární prevenci. Tyto osoby jsou označeny za nositele výchovného a preventivního potenciálu. Kromě již uvedeného ředitele, školního metodika prevence, výchovného poradce a školního psychologa mezi ně řadí také jednotlivé učitele etické, osobnostní, sociální nebo multikulturní výchovy či výchovy k občanství a ke zdraví.

Jelikož bylo v této části vyjmenováno mnoho pozic a funkcí spadajících do oblasti prevence na školách, zaměříme se nyní na dané představitele konkrétněji.

Do hlavní působnosti školního metodika prevence (ŠMP) se řadí činnosti koordinační, metodické, poradenské a informační, což je popsáno v jedné z příloh vyhlášky č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních. U všech aktivit, převážně u navržených a realizovaných opatření, je vyžadována písemná dokumentace (Slavíková, Zapletalová in Miovský 2015).

V rámci své činnosti má ŠMP na starost zejména následující (Slavíková, Zapletalová in Miovský 2015, s. 121–123):

- koordinaci tvorby a kontrolu provádění školního preventivního programu,
- koordinaci a účast na preventivně zaměřených aktivitách a aktivitách s multikulturními prvky během výuky,
- metodické vedení a vzdělávání pedagogických pracovníků školy v oblasti prevence rizikových jevů,
- koordinaci spolupráce školy s dalšími orgány, institucemi a odbornými pracovišti v oblasti prevence, včetně vedení jejich databáze,
- intervenci při výskytu rizikového jevu u žáků školy,
- odborné informování učitelů o problematice rizikového chování, o metodách specifické primární prevence, o nabídkách programů či projektů,
- pedagogickou diagnostiku a poskytování poradenských služeb žákům s rizikovými projevy,
- přípravu podmínek pro integraci a poradenské služby pro žáky s poruchami chování.

Role výchovného neboli kariérového poradce je primárně zaměřena na kariérové poradenství a proces integrace žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, včetně těch nadaných (Zapletalová in Miovský 2015).

Ředitel školy může na tuto pozici jmenovat kteréhokoli učitele, ten však musí absolvovat 250 hodin kvalifikačního studia výchovného poradenství (Mertin, Krejčová 2013).

Školní psycholog a školní speciální pedagog jsou odborníci, kteří na školách vytváření a realizují program pedagogicko-psychologického poradenství. Na jedné straně probíhá intenzivní práce s jednotlivými žáky či třídami, kdy školní psychologové usilují o vytvoření systému pro včasnou identifikaci těch žáků, kteří mají výukové obtíže nebo u kterých lze

vidět příznaky rizikového chování. Na straně druhé metodicky podporují pedagogy v práci s problematickými dětmi. Primární úlohu hrají také při intervenci v krizových situacích, např. při úmrtí v rodině nebo kamaráda. (Zapletalová in Miovský 2015).

Škola v boji s rizikovým chováním dětí není osamocena. Pro efektivní prevenci i následné řešení problémů je důležitá či přímo nezbytná spolupráce s dalšími odbornými zařízeními, ať už poradenskými, diagnostickými, volnočasovými nebo jinými. Hutýrová, Růžička a Spěváček (2013) popisují spolupráci škol např. s pedagogicko-psychologickými poradnami (PPP), které pomáhají s aktivitami v oblasti prevence a podílejí se na rozvoji pedagogicko-psychologických kompetencí pedagogů. Dalšími specializovanými poradenskými zařízeními jsou speciálněpedagogická centra (SPC) a střediska výchovné péče (SVP). Spolupráce SPC se školami je založena na zabezpečování speciálněpedagogické, psychologické, příp. jiné podpůrné péče a pomoci při sociální a pedagogické integraci. Náplň práce SVP v této oblasti spočívá ve vytváření pedagogických a terapeutických programů pro jednotlivé žáky i třídní kolektivy, s odbornými pracovníky škol mohou společně zajišťovat metodickou činnost.

Dalším institutem, se kterým škola spolupracuje v rámci intervenčních aktivit, je orgán sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD). Pokud si učitel všimne výrazných změn v chování jeho žáka, což může zahrnovat také neomluvené hodiny jako jeden z nejčastějších případů, měl by být OSPOD o této skutečnosti informován. Totéž platí u podezření na týrání, zanedbávání či jiné zneužívání dětí, což pedagogičtí pracovníci nemohou řešit sami ve škole, ale je nutné zapojit odborníky na tuto problematiku (Hutýrová, Růžička, Spěváček 2013).

Zajímavou alternativou k preventivním aktivitám mohou být peer programy, které můžeme definovat jako „*programy realizované poučenými dobrovolníky z řad vrstevníků*“ (Jedlička 2015, s. 69). Jedná se tudíž o starší spolužáky, kteří mohou pro jinou třídu na své nebo cizí škole připravit ideálně dvoudenní plán činností, prezentací, her a další zajímavý obsah za účelem nenásilného informování a porozumění zvolenému tématu.

Základním principem je aktivní účast připravených „peer“ dobrovolníků. V angličtině se slovo „peer“ používá jako pojem nejen pro vrstevníka, ale můžeme takto popsat i člověka ze stejné profese či sociální skupiny. Na efektivitu má primární vliv to, že se žáci cílové skupiny mohou ztotožnit se svými vrstevníky, kteří tento program vedou. Jsou si blízcí nejen věkem, který by měl být rozdílný o jeden nebo dva roky, ale i životními zkušenostmi (Nešpor, Csémy, Pernicová 1999).

4.4 Prevence v domácím prostředí

Preventivní působení na děti a mládež neprobíhá pouze ve školním prostředí, ale významnou úlohu v prevenci hrají samotní rodiče a další příbuzní. S těmi dítě přichází denně do styku a může tak přejímat jejich vzorce chování i jiné návyky a názory. Proto by měli být rodiče nejen připraveni řešit rizikové chování svého dítěte při virtuální komunikaci, ale měli by mít přehled o současných trendech, moderních komunikačních technologiích a hlavně o tom, jak jejich dítě tráví čas na internetu a sociálních sítích. Tato poslední podkapitola teoretické části se věnuje prevenci v domácím prostředí, ať už za pomoci různých informačních portálů, publikací, organizací a projektů, které pomáhají rodičům i dětem předcházet rizikovému chování i konkrétně sextingu.

V souvislosti s informovaností a připraveností rodičů je příhodné zmínit pojem digitální rodičovství. Ten označuje určitý koncept výchovy dítěte, kdy se rodiče aktivně podílejí na rozvoji jeho gramotnosti v oblasti informačních a komunikačních technologií, spolu s dalšími dovednostmi jako je kritické myšlení nebo mediální gramotnost (Kopecký 2015). S tímto je spojeno také označení současných dětí jako generace Z, která má svá specifika a odlišný přístup k době internetu než jejich předchůdci. Tuto generaci jsme blíže popsali v podkapitole 3.2 zaměřené na psychologickou charakteristiku žáka základní školy.

Rodiče jsou pro dítě přirozenou autoritou i vzorem, měli by své potomky učit základní principy jako ověřování informací, ochranu osobních údajů a bezpečné chování na internetu již od útlého věku. Doporučuje se dodržovat zásady bezpečného používání informačních technologií, které tímto způsobem budou vštěpovat i vlastním dětem. Používání rodičovského filtru, blokování nevhodného obsahu, zabezpečení antivirem, stanovení pravidel užívání a společné objevování virtuálního prostoru jsou jen některé ze zásad, které preventivně pomáhají rodičům při výchově dětí, které mnohdy o informačních a komunikačních technologiích vědí více než jejich rodiče (Kopecký 2015).

Neinformovanosti a neznalosti rodičů se věnuje také Muller (2014), přičemž tento handicap vnímá jako jeden z nejzásadnějších při snaze chránit vlastní děti před riziky internetu a sextingu. Dle šetření až 95 % rodičů nerozezná akronymy či znaky, které jejich dospívající potomci užívají ve virtuálním světě i během jejich dohledu. V české komunikaci na internetu se ve velkém rozsahu používají šifry a zkratky odvozené z angličtiny, kterou rodiče nemusejí ovládat, a navíc se tento slang velmi rychle obměňuje v čase. Tyto kódy jsou navíc běžně využívány také v SMS či jiných textových zprávách.

Jednou z takových zkratk je např. POS (parent over shoulder = rodič je za ramenem neboli rodič se dívá). Mezi ty specifitější kódy, které mohou být taktéž využity při sextingových aktivitách, se řadí např. 8 (oral sex = orální sex), ASL nebo A/S/L nebo ASLA (age/sex/location = věk/pohlaví/lokalita), GNOC (get naked on cam = svlékni se před kamerou), GNOC (get your pants off = sundej si kalhoty), IWSN (I want sex now = chci sex teď), J/O (jerking off = honím si ho), DUM (do you masturbate? = masturbuješ?) a mnoho dalších (Muller 2014).

Kromě těchto šifer specifikuje Muller (2014) mimo jiné také opatření pro bezpečné používání webkamery, např. počítač s webkamerou umístit do společenské místnosti (ne do pokoje dítěte), zakrývat čočku nebo vytáhnout přístroj z elektřiny při nepoužívání, varovat děti před rizikem sdílení toho, co se děje před kamerou, a taktéž je naučit nereagovat na zprávy od neznámých osob. Dále jsou v publikaci podrobněji popsány mobilní hračky, které jsou dětem často darovány, aniž by si rodiče uvědomovali, jaké možnosti či rizika tyto technologické dárky představují.

Jednou z rad, kterou Muller (2014) doporučuje rodičům v rámci prevence a řešení situací spojených se sextingem a souvisejícími riziky, je stanovení jasných pravidel při používání internetu i mobilního telefonu. Rodiče by měli být schopni svým dětem vysvětlit, proč jsou jejich obavy odůvodněné a jaká jsou možná rizika. Mezi doporučení řadí také sledování přijatých i odeslaných zpráv, přičemž jsou děti přímo rodičem proaktivně poučeny, jak zacházet s mobilním telefonem pro bezpečnou komunikaci. Ochránit dítě před sextingem rozhodně není jednoduchý úkol, ale klíčem k úspěchu je např. otevřený rozhovor obou generací, pořízení mobilního telefonu bez fotoaparátu a přístup k fotografickému materiálu v telefonu i na sociálních sítích dítěte. Nejdůležitější je však vždy komunikace.

Podle Hinduji a Patchina (2012) by dospělí měli znát důvody, proč nezletilé děti provozují sexting. Měli by svým potomkům osvětlit možné následky pořizování, uchovávání a sdílení intimních fotografií sebe samých či od jejich kamarádů. Přístup k této problematice by měl být co nejcitlivější a nejvyšší prioritou je podle autorů snížení míry sdílení sexuálně zaměřených materiálů a důsledné upozornění na vážnost takového rizikového chování.

Nejen publikace, ale především internet nabízí rady pro rodiče v podobě poraden, webových stránek a různých preventivních informačních portálů, které mohou využít nejen dospělí, ale také samotní dospívající jedinci, kteří si chtějí zjistit více nezávislých informací.

Ze známých projektů zaměřených na prevenci můžeme zmínit např. Seznam se bezpečně, projekt E-Bezpečí, Web Rangers, Bezpečný internet. Tyto iniciativy se nevěnují pouze sextingu, ale většinou se zabírají i dalšími formami rizikového chování na internetu.

Projekt *Seznam se bezpečně!* vznikl jako doplňková aktivita webového portálu Seznam.cz, a to přímo na sociální síti Lidé.cz. Uživatelé sítě měli možnost pozorovat jevy, které by je mohly ohrozit, především během seznamování nebo komunikaci s neznámými osobami. V roce 2009 byl natočen snímek *Seznam se bezpečně*, který během prvního týdne nasbíral milion přehrání, a zároveň vznikla online poradna. Pokračování dokumentu bylo vydáno v roce 2012 a zaměřilo se na dětskou prostituci, seznamování a sociální inženýrství, které jsme již popsali v podkapitole 2.2. Rozšířila se také spolupráce s dalšími partnery, např. s Linkou bezpečí, Policií České republiky nebo projektem E-Bezpečí (Kopecký 2015).

Celorepublikový projekt *E-Bezpečí* je zaměřený na prevenci, vzdělávání, intervenci, všeobecnou osvětu a také výzkum spojený s rizikovými jevy v prostředí internetu. Projekt je realizován Centrem prevence rizikové virtuální komunikace na Pedagogické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci, kde se věnují nebezpečným fenoménům nejen u dětí, ale také u dospělých uživatelů internetu (Muller 2014).

Mezi oblasti projektu *E-Bezpečí* patří nejen ty, jež jsme v této práci již dříve zmínili, např. kyberšikana, kybergrooming, stalking a kyberstalking, ale také spam a hoax, phishing, webcam trolling neboli zneužívání videokamer či trestná činnost páchaná pomocí informačních a komunikačních technologií. I díky tomu v roce 2015 tento projekt získal první místo v národním kole Evropské ceny prevence kriminality (Kopecký 2015).

Dalším projektem jsou tzv. *Web Rangers*. Jedná se o mezinárodní projekt, který je v České republice rozšiřován prostřednictvím vzájemné spolupráce firmy Google, která stojí za vznikem této iniciativy, Google Education Group (GEG) a zmíněného projektu E-Bezpečí. Každoročně se do tohoto projektu zapojí přibližně 100 pečlivě vybraných českých dětí, které se naučí nejen předcházet rizikům, ale také poznají účinné způsoby obrany a zjistí, jak by mohli pomoci přímo obětem v nouzové situaci. Zúčastní se prezenčního výcviku o fungování různých rizikových komunikačních jevů včetně sextingu a přijdou do kontaktu s moderními technologiemi, jako jsou např. chytré hodinky, Oculus Rift nebo Google Glass. Každý účastník navíc připravuje a realizuje vlastní projekt pro šíření osvěty mezi další uživatele internetu, z čehož vznikla např. krátká videa, webové stránky, komiksy, přednášky či semináře (Kopecký 2015).

Cílem projektu *Bezpečný internet.cz* je ukázat rizika internetu i možnosti obrany proti těmto nástrahám, a to za pomoci názorných příkladů, jež pomáhají vytvářet vhodné návyky internetové bezpečnosti. Webové stránky projektu mají jednotlivé sekce zaměřené pro rodiče, děti i pedagogické pracovníky (Muller 2014).

Posledním projektem, který v tomto výčtu zmíníme, je zajišťovaný zapsaným spolkem s názvem Rizika internetu a komunikačních technologií. Iniciativa *Nebud' obětí!* je jednou z preventivně-osvětových aktivit, kterými se tento spolek zabývá. Soustředí se nejen na žáky základních škol, ale také na učitele a rodiče, které varuje před možným nebezpečím zneužití osobních údajů a objasňuje fenomény jako je sexting, phishing, happy slapping a grooming (Muller 2014).

Výčet podobných vzdělávacích akcí, projektů, organizací či center by mohl být nekonečný. Naše představení několika nejznámějších iniciativ nabízí jen omezené nahlédnutí do celé škály preventivních aktivit, které lze v českém internetovém prostoru najít a využít.

I to potvrzuje potřebu rodičů být v obraze, co se týče moderních komunikačních technologií a možností komunikace ve virtuálním světě. Informace mohou naleznout také v publikacích nebo při setkání s pedagogickými pracovníky školy, které jejich dítě navštěvuje. Přesto je podle našeho názoru největším lákadlem pro děti právě internetové prostředí, které mohou rodiče využít pro názorné upozornění na nebezpečné komunikační vlivy.

Za nejdůležitější faktor pro účinnou prevenci v domácím prostředí považujeme proaktivní přístup rodiče, který dokáže svému dítěti vštípit základní pravidla chování na internetu a používání moderních technologií pro bezpečnou komunikaci. Varovné signály by neměly být přehlíženy, ale včas rozpoznány a hlavně řešeny ještě před tím, než dojde k negativním následkům. Ty by mohly být tragické až nevratné, jak napovídají již popsané reálné kauzy v jednotlivých oddílech podkapitoly 2.3.

Tato závěrečná kapitola teoretické části ukazuje, že prevence nebezpečných komunikačních jevů není pouze důležitou součástí výchovy dítěte, ale v dnešním chaotickém světě plném rizikových forem chování je i nezbytností. Všechny skupiny, ať už stát, pedagogové, rodiče, média či vrstevníci, by se měly naučit spolupracovat a chránit děti před fenomény jako je sexting.

Druhá část této práce je věnována výzkumnému šetření, které zjišťovalo, zda mají čeští žáci 6. a 9. tříd základních škol zkušenosti se sextingem a jak toto chování vnímají. Na základě výsledků tohoto šetření můžeme ověřit, nakolik jsou dnešní děti s tímto fenoménem obeznámeny a zda chápou, jaká rizika jim hrozí. I tyto údaje napovídají, zda na vybrané žáky mělo vliv případné preventivní působení zaměřené na sexting.

II PRAKTICKÁ ČÁST

5 Zhodnocení aktuálního stavu zkoumané problematiky

V druhé polovině této práce, která je praktickou částí a popisuje realizované výzkumné šetření, se na úvod věnujeme průběžným výsledkům zkoumání sextingu, které v posledních letech přispěly k celkovému pochopení toho, jak se tento jev rozmáhá v rámci České republiky. Na základě těchto poznatků je možné konkretizovat a aktualizovat preventivní opatření a reagovat vhodnými metodickými postupy tak, aby se snižovalo riziko negativních následků sextingu, a to především u dětí a mládeže.

Abychom správně zhodnotili současný stav sledované problematiky, je podstatné začít od prvních výzkumů, které byly na téma sexting zaznamenány. V teoretické části této práce se druhá kapitola věnuje definici sextingu a je v ní mimo jiné uvedeno, že jedna z prvních používaných formulací byla vytvořena v roce 2009 a jejím autorem je Streichman. První výzkumy k sextingu vznikaly taktéž v tomto období, a to jak v zahraničí, tak v České republice. Často byl sexting v těchto výzkumech pouze jedním z více zkoumaných témat, jež měla nějakou souvislost, např. rizikové jevy v prostředí internetu (Kopecký, Szotkowski, Krejčí 2012).

Jedním z prvních větších výzkumů, který je pro nás klíčový nejen výsledky, ale také svou metodikou, proběhl v roce 2008 na území Spojených států amerických (USA). Výzkum s názvem Sex and Tech Survey, který realizovala nezisková organizace The National Campaign to Prevent Teen and Unplanned Pregnancy, cílil na mládež ve dvou kategoriích, a to ve věku 13–19 let a 20–26 let. Úkolem bylo zjistit počet dotázaných, kteří poslali či zveřejnili sexuálně laděný obsah. Dle výsledků u mladší kategorie, kterou tvořilo 653 respondentů, se 39 % z nich přiznalo k poslání nebo zveřejnění sextingové zprávy a pětina dotázaných učinila totéž s vlastní polonahou nebo nahou fotografií či videem. Kategorie s 627 mladými dospělými tato procenta překonala, přičemž 59 % respondentů poslalo či zveřejnilo sexuálně laděnou zprávu. S vlastní obnaženou fotografií nebo videem takto naložila celá třetina dotázaných ve věku od 20 do 26 let (Sex and Tech: Results from a Survey of Teens and Young Adults 2008).

Podrobnější výsledky v rámci mladší kategorie budou předmětem zhodnocení a diskuse výsledků našeho výzkumného šetření, a to nejen pro shodnou věkovou skupinu, ale také z důvodu použití původního dotazníku z výzkumu Sex and Tech Survey. Dodatečné úpravy originálního nástroje jsou popsány a vysvětleny v šesté kapitole této práce v rámci části věnované metodě výzkumného šetření a navazující pilotní studii.

Neopominutelnými jsou výzkumy, které se již od roku 2009 realizují v rámci projektu E-Bezpečí a které kromě sextingu zahrnují také další rizika virtuální komunikace. Na území České republiky (ČR) proběhlo již několik ročníků tohoto šetření, a to pod názvem Nebezpečí elektronické (v pozdějších letech internetové) komunikace. Cílem je zjistit aktuální situaci u českých dětí a mládeže, jejichž dospívání může být ovlivněno kyberšikanou, sextingem, stalkingem a jinými nebezpečnými jevy na internetu, jako je např. sdělování svých osobních údajů neznámým lidem. Na podzim roku 2009 proběhl první z těchto výzkumů, přičemž z celkových 1 925 respondentů z řad žáků základních a středních škol jich 22,7 % potvrdilo zkušenost s posláním sexuálně vyzývané SMS zprávy. Poslání polonahé či nahé fotografie přiznalo 10,1 % dotázaných a zároveň 73,3 % zúčastněných považuje toto jednání za rizikové. V případě sextingových zpráv se pro rizikovost takového chování vyjádřilo 68,4 % respondentů (Kopecký, Krejčí 2009–2010).

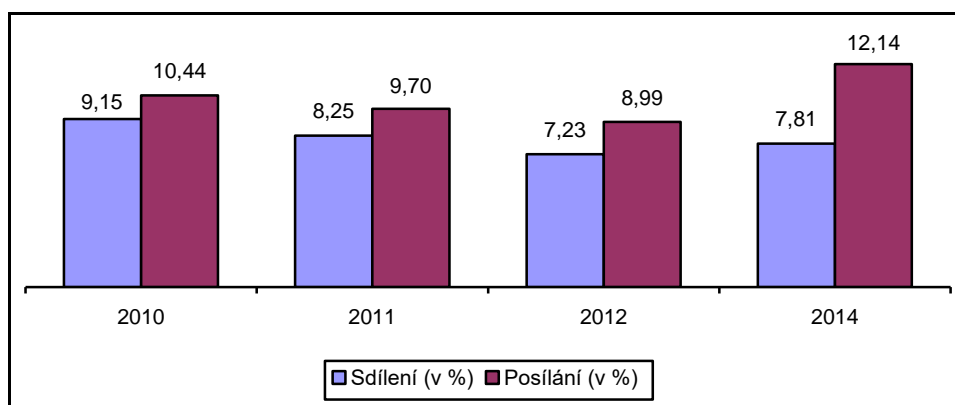
Při navazujícím výzkumu Nebezpečí elektronické komunikace 2 se v roce 2010 podařilo sesbírat 12 533 odpovědí, přičemž otázky týkající se sextingu byly částečně pozměněny. Výsledky výzkumu odhalily, že 10,44 % dotázaných má zkušenost s posláním vlastní sexuálně laděné fotografie či videa a ke zveřejnění nebo sdílení takového obsahu došlo u 9,15 % oslovených dětí. Zároveň byl však sexting považován za nebezpečný jev u 71,18 % respondentů (Kopecký, Krejčí 2010–2011).

Další v řadě byl výzkum v roce 2011 s názvem Nebezpečí internetové komunikace III. Celkem 10 830 dětí ve věkové hranici od 11 do 17 let dodalo data, ze kterých vyplynulo, že sexting na internetu provozovalo 8,25 % respondentů a 9,70 % dotázaných takový materiál někomu cíleně poslalo. U dětí starších 15 let byla poměrně vysoká procenta těch, kteří sdíleli (66,99 %) a odeslali (73,03 %) sexuálně zaměřený obsah. S charakterizováním sextingu jako rizikového jednání souhlasilo 73,10 % respondentů (Kopecký, Szotkowski, Krejčí 2012).

O rok později se 21 372 dětí ve stejné věkové kategorii zapojilo do celorepublikového výzkumu Nebezpečí internetové komunikace IV. Z nich 8,99 % poslalo sextingový materiál někomu jinému a se zveřejněním vlastní intimní fotografie či videa mělo zkušenost 7,23 % respondentů. Sexting byl vnímán jako nebezpečný u 75,32 % dotázaných dětí (Szotkowski, Kopecký, Krejčí 2013).

V roce 2013 proběhl navazující výzkum Nebezpečí internetové komunikace V., v rámci kterého opět došlo k navýšení počtu respondentů, kdy výzkumný vzorek tvořilo již 28 232 dětí ve věku 11 až 17 let. Z těchto dospívajících celkem 7,81 % zveřejnilo vlastní sexuálně laděný obsah na internetu a 12,14 % jej poslalo další osobě. Riziko v sextingu spatřovalo 77,50 % dotázaných (Kopecký, Szotkowski, Gibadulin 2014).

Z výše uvedených výsledků výzkumů lze sestavit průběžný vývoj zkušeností českých dětí se sextingem. Graf č. 1 znázorňuje rozdíly mezi lety 2010 až 2014, kdy se srovnatelné položky sdílení a posílání sextingového obsahu v prvních letech procentuálně snižovaly, avšak v roce 2014 došlo k nárůstu, přičemž u posílání vlastního intimního materiálu bylo dosaženo nejvyšší hodnoty od začátku sledování tohoto jevu odborníky z projektu E-Bezpečí.

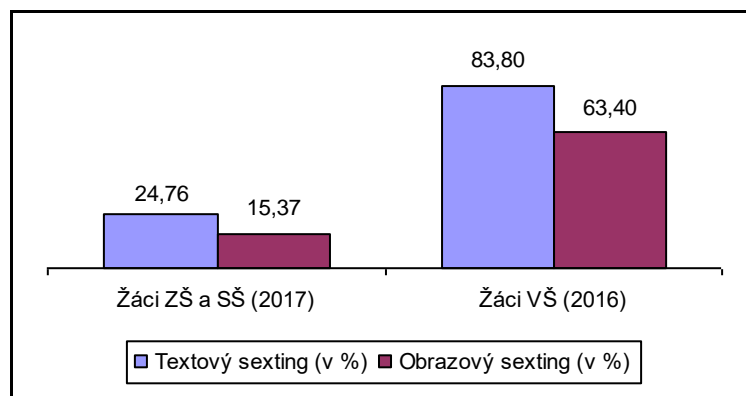

Graf č. 1: Vývoj sextingu u českých dětí v letech 2010, 2011, 2012 a 2014

Jedny z nejnovějších výsledků přinesl výzkum Sexting a rizikové seznamování českých dětí v kyberprostoru, realizovaný v roce 2017 Centrem prevence rizikové virtuální komunikace Pedagogické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci a společností O2 Czech Republic. Do výzkumu se zapojilo 4 878 dětí z celého území ČR ve věku od 8 do 17 let. Průměrný věk respondenta byl 14,13 let. Zkušenost s textovým sextingem (intimní zprávy) mělo 24,76 % dotázaných dětí, obrazový sexting (erotické fotografie) provozovalo 15,37 %. Jako vysoce rizikový označilo sexting 74,17 % respondentů (Kopecký, Szotkowski 2017b).

Výzkumný nástroj použitý pro naše šetření byl již dříve v upravené formě využit pro výzkumné šetření Sexting u studentů Univerzity Palackého v Olomouci, jež bylo zaměřeno na vysokoškolské studenty a jejich zkušenosti se sextingem. V roce 2016 proběhlo šetření na výzkumném vzorku 413 studentů Univerzity Palackého, z něhož vyplynulo, že 83,8 % vybraných studentů má zkušenost s posláním sexuálně zaměřené zprávy. Obrazový sexting přiznalo 63,4 % respondentů. Jako nebezpečný označilo sexting 77,0 % dotázaných studentů (Szotkowski, Komárková 2017).

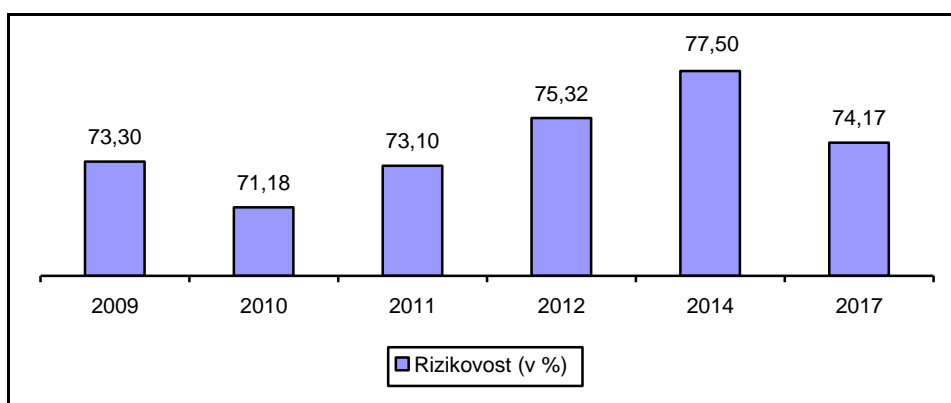
Pro srovnání dvou výše uvedených šetření byl vytvořen graf č. 2, který znázorňuje zkušenosti dětí ve věku 8 až 17 let, tedy žáků základních a středních škol, oproti zkušenostem studentů vysoké školy. Je patrný vysoký nárůst sextingových aktivit mezi těmito stupni škol, kdy sexting vyzkoušela více než polovina vysokoškolských studentů.

Graf č. 2: Porovnání sextingu u dětí a mladých dospělých v České republice

Pokud se vrátíme k rizikovosti sextingu, která je jednou z pravidelných položek šetření, můžeme na základě výsledků výše uvedených výzkumů E-Bezpečí pozorovat u dětí vývoj jejich vnímání sextingu jako nebezpečného jevu.

V grafu č. 3 vidíme rozdíly v období osmi let, kdy přes postupný nárůst došlo při posledním výzkumu k procentuálnímu poklesu nezletilých, kteří považují sexting za rizikový.

Graf č. 3: Rizikovost sextingu z pohledu českých dětí v letech 2009–2017

Dalším zdrojem aktuálních poznatků a různých šetření jsou kromě celostátních výzkumů také kvalifikační práce vysokoškolských studentů, kteří se sextingem rozhodli zabývat. Online systém s názvem Theses.cz, který sdružuje vysokoškolské kvalifikační práce a taktéž odhaluje možné plagiáty mezi pracemi, registruje slovo sexting ve svém vyhledávací v 555 případech. Většina autorů těchto prací si zvolila výzkumný vzorek z řad žáků a studentů rozdílných stupňů škol, dále se zabývali pubescenty nebo obecně mládeží. Menší část prací se zaměřuje na specifitější skupiny, např. na učitele, sociální pracovníky nebo uživatele nízkoprahových zařízení pro děti a mládež (Vysokoškolské kvalifikační práce 2018).

Studentské práce pojímají téma sextingu buď jako samostatný fenomén, anebo se věnují celému výčtu riskantního chování v kyberprostoru, kdy se sexting může sdružovat s kyberšikanou či podobnými jevy. Jedním z nejčastějších námětů je prevence a rizikovitost nevhodného chování na internetu u nezletilých (Vysokoškolské kvalifikační práce 2018).

Obsahově podobná práce, kterou můžeme nalézt v systému Theses.cz, je diplomová práce z roku 2016 od Gabriely Weissové, absolventky Ostravské univerzity, s názvem Sexting u žáků základních škol. Její výzkum se zaměřil na žáky pátých až devátých tříd základních škol. Z celkového počtu 132 respondentů jich 15,9 % někdy vyfotografovalo osobu pouze ve spodním prádle, 4,5 % všech zúčastněných žáků tuto fotografii někomu poslalo a pouze dva žáci (1,5 %) zveřejnili tento materiál na sociální síti. Fotografie zobrazující úplnou nahotu pořídilo 8 dotázaných žáků, tj. 6,1 %. Jediná osoba takovou fotografii poslala a zveřejnila na sociální síti (Weissová 2016).

Další zajímavé šetření provedla v roce 2017 studentka Hana Toflová v rámci své bakalářské práce na Univerzitě Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem. Mezi žáky ve věku 12 až 18 let zjišťovala výskyt sextingu, jejich postoj k těmto aktivitám a znalost rizik, trestnosti a možných následků sextingu. Z celkových 340 zpracovaných dotazníků vyplynula např. tato data (Toflová 2017):

- sexting byl již dříve známý pojem pro 41,8 % respondentů,
- vnímání sextingu jako rizikového jevu není rozšířené u dotázaných žáků, kteří mají k sextingu otevřenější vztah,
- přístupnější k sextingu jsou žáci mužského pohlaví,
- jako nejčastější rizika uváděli respondenti možnost vydírání, ponižování a šikanování, resp. kyberšikanu.

Následující kapitoly praktické části se věnují realizovanému výzkumnému šetření, které by nám mělo přiblížit současnou situaci ohledně sextingu u žáků základních škol. K výše popsaným výzkumům se vrátíme v osmé kapitole, která se věnuje zhodnocení a diskuzi výsledků šetření. Existence těchto výzkumů nám pomáhá nejen určit, na jaké problémy se v našem šetření máme zaměřit, ale také se hodí pro srovnání výsledků, které by navíc mohly být v budoucnu využity pro další výzkumnou činnost v této oblasti.

6 Výzkumné šetření

Na zhodnocení současného stavu vybrané problematiky navazuje další kapitola praktické části, která se zabývá výzkumným šetřením na základě poznatků z části teoretické. Toto výzkumné šetření popisuje aktuální situaci a pohled vybraných žáků 6. a 9. tříd základních škol na sexting.

Tato kapitola je rozdělena na několik částí, kdy jsou nejprve stanoveny cíle a výzkumné problémy, jež jsou roztrženy na deskriptivní a relační. Na tyto problémy navazují formulované hypotézy. Následně popisujeme výzkumný vzorek včetně druhu výběru a charakterizujeme metodu, kterou jsme použili při sběru dat. Na závěr je zařazena pilotní studie, ve které jsou popsány dodatečné změny v použitém nástroji sběru dat, a to na základě připomínek několika žáků 6. třídy základní školy.

6.1 Cíle, problémy a hypotézy výzkumného šetření

Hlavním cílem výzkumného šetření bylo zjistit výskyt aktivit spojených se sextingem u vybraného vzorku žáků 6. a 9. tříd základních škol (ZŠ) v rámci České republiky. Šetření si kladlo za cíl zmapovat počet žáků vybraných tříd, kteří buď poslali, obdrželi, sdíleli nebo někdy zveřejnili sexuálně zaměřenou zprávu, fotografii či video.

Účelem výzkumného šetření bylo kromě odhalení zkušeností vybraných žáků se sextingem také popsat, jaké komunikační technologie a služby využívají, jaký názor mají na sexting a na osoby provozující sexting, či jak obvyklé je podle nich toto rizikové chování u jejich vrstevníků. Při výzkumném šetření jsme také chtěli odhalit, jaké důvody podle vybraných žáků vedou chlapce a dívky k provozování sextingu a zda předpokládají, že je sexting častější u jednoho či druhého pohlaví.

V případě kladné odpovědi při provozování sextingu bylo úkolem šetření také zjistit, s kým vybraní žáci tyto aktivity prováděli, jaké důvody je k tomu vedly nebo jak se cítili při obdržení sexuálně zaměřeného obsahu. Jedním z primárních záměrů bylo odhalit důvody, pro které by se vybraní žáci obávali poslání či zveřejnění vlastní sexy zprávy, fotografie či videa.

Na základě získání těchto dat můžeme dosáhnout jednoho z dílčích cílů této práce, a to porovnat výsledky podle jednotlivých tříd vybraných žáků. Následnému zpracování výsledků se věnujeme v další kapitole praktické části.

Takto formulované cíle dále vedly ke stanovení výzkumných problémů, které v návaznosti určily konečnou podobu jednotlivých položek v použitém výzkumném nástroji.

Výzkumné problémy byly rozděleny podle jednotlivých typů, jak je definuje Gavora (2010). Ten rozlišuje tři typy výzkumných problémů, a to deskriptivní (popisné), relační (vztahové) a kauzální.

Pro potřeby našeho šetření bylo formulováno celkem 15 problémů deskriptivních, jejichž účelem je zjištění a popis stavu, situace či výskytu určitého jevu, a 5 problémů relačních, které dávají do určitého vztahu činitele nebo jevy (Gavora 2010).

Deskriptivní otázky (problémy) výzkumného šetření byly stanoveny následující:

1. Jaké komunikační technologie používají vybraní žáci 6. a 9. tříd ZŠ?
2. Jaké komunikační služby používají vybraní žáci 6. a 9. tříd ZŠ?
3. Jak časté jsou podle vybraných žáků 6. a 9. tříd ZŠ aktivity spojené se sextingem v jejich věkové skupině?
4. Jak časté jsou podle vybraných žáků 6. a 9. tříd ZŠ aktivity spojené se sextingem v souvislosti s pohlavím?
5. Jaké důvody mají podle vybraných žáků 6. a 9. tříd ZŠ k sextingu dívky?
6. Jaké důvody mají podle vybraných žáků 6. a 9. tříd ZŠ k sextingu chlapci?
7. Jaké vlastnosti připisují vybraní žáci 6. a 9. tříd ZŠ aktivitám spojeným se sextingem?
8. Jaké vlastnosti připisují vybraní žáci 6. a 9. tříd ZŠ osobě, která provozuje sexting?
9. Jaké aktivity spojené se sextingem vybraní žáci 6. a 9. tříd ZŠ sami provedli?
10. Komu vybraní žáci 6. a 9. tříd ZŠ poslali nebo zveřejnili vlastní sexy materiál?
11. Jaké důvody měli vybraní žáci 6. a 9. tříd ZŠ k poslání nebo zveřejnění vlastního sexy materiálu?
12. Od koho vybraní žáci 6. a 9. tříd ZŠ obdrželi sexy materiál?
13. Jak se vybraní žáci 6. a 9. tříd ZŠ cítili při obdržení sexy materiálu?
14. S kým vybraní žáci 6. a 9. tříd ZŠ sdíleli cizí sexy materiál?
15. Z jakých důvodů by měli vybraní žáci 6. a 9. tříd ZŠ obavu z posílání nebo zveřejňování vlastního sexy materiálu?

Relační problémy byly vymezeny v těchto formulacích:

1. Jaký je rozdíl ve výskytu sextingu u vybraných žáků 6. a 9. tříd ZŠ?
2. Jaký je rozdíl ve výskytu sextingu u vybraných chlapců a dívek 6. a 9. tříd ZŠ?
3. Jaký je rozdíl ve vnímání obvyklosti sextingu v jejich věkové skupině u vybraných žáků 6. a 9. tříd ZŠ?
4. Jaký je rozdíl ve vnímání obvyklosti sextingu v jejich věkové skupině u vybraných chlapců a dívek 6. a 9. tříd ZŠ?
5. Jaký je rozdíl ve vnímání sextingu jako nebezpečné aktivity u vybraných chlapců a dívek 6. a 9. tříd ZŠ?

Pro každý relační problém byla formulována jedna věcná hypotéza, a to v souladu s pravidly, které v metodologických příručkách uvádí Chráska (2016) a Gavora (2010).

Hypotézy byly definovány v tomto znění:

1. U vybraných žáků 9. tříd ZŠ je výskyt sextingu častější než u vybraných žáků 6. tříd ZŠ.
2. U vybraných dívek je výskyt sextingu častější než u vybraných chlapců.
3. Vybraní žáci 9. tříd ZŠ vnímají sexting v jejich věkové skupině jako více obvyklý než vybraní žáci 6. tříd ZŠ.
4. Vybrané dívky vnímají sexting v jejich věkové skupině jako více obvyklý než vybraní chlapci.
5. Vybrané dívky vnímají sexting častěji jako nebezpečnou aktivitu než vybraní chlapci.

Následně jsme pro danou věcnou hypotézu vymezili statistické hypotézy H_0 a H_A , tedy nulovou a alternativní. Tyto hypotézy uvádíme a jejich ověření provádíme v navazující sedmé kapitole věnované výsledkům výzkumného šetření.

6.2 Výběr vzorku do výzkumného šetření

Pro získání relevantních dat je během přípravy výzkumného šetření klíčové provést výběr reprezentativního vzorku respondentů. Tyto dotazované osoby jsou zdrojem dat, která dále zpracováváme a interpretujeme. Proto je tento krok velmi důležitý a vybraný vzorek musí být schopen pomocí zvolené metody uvést pravdivá a využitelná data.

Tato podkapitola postupně popisuje základní soubor, který je předmětem našeho zkoumání, a specifikuje výběrový soubor spolu s druhem výběru, pro který jsme se rozhodli. Na závěr podkapitoly je představena základní popisná statistika našeho vzorku.

Jako základní soubor byli určeni všichni žáci základních škol (ZŠ) v okrese Kroměříž ve Zlínském kraji. Výzkumné šetření proběhlo v první polovině roku 2018 a podle statistických dat navštěvovalo ve školním roce 2017/2018 některou ze základních škol v okrese Kroměříž celkem 8 428 dětí (Němcová 2017).

Pokud se orientujeme přímo na druhý stupeň, tedy na 6. až 9. třídy ZŠ, v těchto ročnících studovalo 3 198 žáků. Pro zaměření našeho šetření jsou pro nás nejvýznamnější konkrétní počty žáků v 6. a 9. třídách ZŠ, které budeme moci následně porovnat s počtem zapojených žáků. Šestý ročník ZŠ navštěvovalo ve školním roce 2017/2018 celkem 863 žáků a do devátého ročníku ZŠ bylo zapsáno celkem 706 žáků (Němcová 2017).

S cílem získat respondenty z řad žáků 6. a 9. tříd ZŠ bylo osloveno celkem 17 škol v okrese Kroměříž ve Zlínském kraji, na kterých probíhá výuka v 6. a 9. třídách ZŠ. Výzkumný nástroj v konečné podobě, jak byl upraven na základě pilotní studie, která je popsána v podkapitole 6.4, byl prostřednictvím elektronické pošty spolu s průvodním dopisem, viz příloha č. 2, rozeslán ředitelům a ředitelkám těchto škol. Konkrétnější podobu výzkumného nástroje jsme popsali v následující podkapitole.

V některých školách byl výzkumný nástroj předán třídním učitelům či učitelům informatiky, aby nástroj dále distribuovali pomocí přiloženého odkazu na elektronickou verzi. Všem školám byla nabídnuta také administrace výzkumného nástroje při osobní návštěvě školy, avšak o tuto možnost žádná škola neprojevila zájem.

Jelikož záleželo čistě na posouzení ředitele školy, zda se žáci jeho školy budou moci do našeho výzkumného šetření zapojit, charakterizujeme tento druh výběru výzkumného vzorku jako záměrný. Chráska (2016) popisuje záměrný výběr jako takový, při kterém nerozhoduje náhoda, ale úsudek výzkumníka či samotné zkoumané osoby. Specifičtěji můžeme tento postup označit za záměrný anketní výběr, při kterém měli žáci možnost učinit rozhodnutí, zda se šetření zúčastní. V úvodní části výzkumného nástroje se mohli vyjádřit, že si nepřejí ve vyplňování pokračovat.

Jako výběrový soubor pro naše výzkumné šetření tudíž sloužili vybraní žáci 6. a 9. tříd ZŠ v okrese Kroměříž ve Zlínském kraji. Nejsme schopni určit počet škol či konkrétních tříd, které se do šetření zapojily, jelikož jsme od většiny škol nedostali zpětnou vazbu. Dále v praktické části práce pracujeme s celkovými počty žáků, kteří se zúčastnili našeho šetření.

Do výzkumného šetření Sexting u žáků základních škol se celkově zapojilo 252 respondentů. Jelikož se 16 dotázaných osob rozhodlo ukončit vyplňování výzkumného nástroje po druhé položce, a tudíž jsme od nich nezískali údaj o jejich věku, nebylo možné s těmito získanými daty dále pracovat. Zbylých 236 respondentů bylo na základě věku rozřazeno do dvou skupin, jež jsou dále blíže popsány a dle kterých jsou získaná data následně rozlišována v sedmé kapitole věnované výsledkům výzkumného šetření.

V práci již bylo několikrát zmíněno, že naší cílovou skupinou jsou žáci 6. a 9. tříd ZŠ. Tyto dvě skupiny jsme od sebe odlišili podle zjištěného věku, který v tomto šetření vyplnilo celkem 236 respondentů. Jelikož všichni vybraní žáci uvedli věk v rozmezí 11 až 16 let, rozhodli jsme se 134 vybraných žáků ve věku 11–13 let posuzovat jako žáky 6. tříd ZŠ a 102 dětí ve věku 14–16 let jsme charakterizovali jako deváté ročníky ZŠ. Průměrný věk respondenta byl 13,4 let. Následující tabulka č. 1 přibližuje věkové rozložení výběrového souboru.

Tabulka č. 1: Věková struktura vybraných žáků pro výzkumné šetření

Věk respondenta	Počet vybraných žáků	
	Absolutní četnost	Relativní četnost
11	19	8,1 %
12	77	32,6 %
13	38	16,1 %
14	19	8,1 %
15	65	27,5 %
16	18	7,6 %

I když nejsme schopni určit přesný počet škol či konkrétních tříd, které se šetření zúčastnily, můžeme alespoň procentuálně vyjádřit poměr zapojených žáků k celkovým počtům žáků v daných ročnících ve vybraném okrese. Jelikož do šestého ročníku ZŠ v okrese Kroměříž bylo v době šetření zapsáno celkem 863 žáků a v našem výzkumném vzorku pracujeme se 134 žáky 6. tříd ZŠ, můžeme předpokládat, že jsme získali odpovědi od 15,5 % žáků daných tříd v okrese Kroměříž. Devátý ročník ZŠ v době šetření navštěvovalo celkem 706 žáků, přičemž my pracujeme s daty od 102 dětí z těchto tříd. Náš vzorek tedy představuje 14,4 % všech žáků devátých ročníků v okrese Kroměříž (Němcová 2017).

Co se týče pohlaví respondentů, u žáků 6. tříd ZŠ byla obě pohlaví přibližně stejně zastoupena v počtu 66 vybraných dívek (49,3 %) a 68 vybraných chlapců (50,7 %), zatímco v 9. ročnících ZŠ převažovalo 67 vybraných dívek (65,7 %) oproti 35 vybraným chlapcům (34,3 %). Celkově se do výzkumného šetření zapojilo 133 vybraných dívek a 103 vybraných chlapců. Vybrané dívky převažují v poměru 56,4 %.

Kromě věku a pohlaví nebyly další osobní údaje žáků zkoumány. Jakým způsobem byla tato data zjišťována, a tudíž jaká byla použita výzkumná metoda, popisuje následující část práce.

6.3 Metoda výzkumného šetření

Vzhledem k tomu, že naším úmyslem bylo získat data od co největšího množství žáků, vybrali jsme si kvantitativně orientované výzkumné šetření, v rámci kterého jsme upřednostnili explorační metodu. Konkrétně jsme se rozhodli využít dotazníkovou techniku.

Zvolený výzkumný nástroj byl obsahově sestaven tak, aby odrazil teoretické poznatky z první části této práce a byl v souladu s výzkumnými problémy a stanovenými cíli, kterých chceme za pomoci tohoto šetření dosáhnout.

Dotazník je poměrně často používaný nástroj pro získávání dat v pedagogickém výzkumu. Je to soubor pečlivě připravených a formulovaných otázek v písemné formě, jež jsou systematicky uspořádány a dotazovaná osoba neboli respondent na ně odpovídá rovněž písemnou formou. I přes výtky, že respondent při odpovídání pedagogickou realitu spíše přikresluje tím, jak vidí sám sebe nebo jak chce být viděn, je tento nástroj nejvhodnějším řešením v situacích, kdy je cílem rychle a především ekonomicky shromáždit data od většího počtu respondentů (Chráska 2016). Tato nesporná výhoda nás přesvědčila ke zvolení dotazníku jako optimálního nástroje pro výzkumné šetření na základních školách.

Dotazník je složen z jednotlivých otázek neboli položek. Distribuovaný dotazník obsahoval celkem 19 položek, které můžeme rozdělit na 3 úvodní otázky, 14 otázek věnujících se přímo sextingu a 2 doplňující otázky na pohlaví a věk.

Pokud bychom položky rozdělili podle definice Chrásky (2016) na základě formy požadované odpovědi, přičemž jsou odlišovány položky otevřené a uzavřené, v tomto případě převládají uzavřené otázky. V dotazníku se nachází pouze jedna otevřená položka, kdy respondent odpověď vytváří sám, a to ta závěrečná (položka č. 19), která se respondentu ptá na jeho věk.

Z celkových 18 uzavřených neboli strukturovaných položek, kdy respondent nějakým způsobem manipuluje s již navrženými možnostmi odpovědi, můžeme dvě z nich označit jako položky dichotomické (položky č. 3 a 18), které tvoří dvě vzájemně se vylučující varianty odpovědi. Převažující skupinu tvoří 16 položek polynomických, které nabízejí více než dvě odpovědi. Ty můžeme dále rozlišit na 12 polynomických výčtových položek, které fungují na principu výběru několika odpovědí současně, a 4 polynomické výběrové položky, kdy má respondent za úkol vybrat pouze jednu odpověď z více nabízených možností. Tyto čtyři položky (č. 4, 5, 8 a 9) můžeme přesněji označit jako škálové, jež jsou zvláštním druhem položek výběrových, jelikož se při odpovědi jedná o výběr určitého bodu na sestavené škále. Ze zbylých 12 polynomických položek výčtových lze navíc dvě třetiny z nich charakterizovat jako polouzavřené položky, ve kterých se nabízí také varianta jiné odpovědi, kterou respondent vyplní sám při nevyhovujícím výběru z předložených možností (Chrásková 2016)

Takto sestavený dotazník byl zpracován elektronicky pomocí Google formuláře. Vytvořili jsme jeden dotazník společný pro všechny vybrané žáky, abychom administraci a vyplňování dotazníku zbytečně nekomplikovali rozdělením podle jednotlivých tříd.

Jakým způsobem byl dotazník distribuován do vybraných základních škol a jak byly odpovědi žáků při zpracování dat rozděleny, specifikujeme v předcházející podkapitole při popisu výzkumného vzorku.

Jak již bylo nastíněno v páté kapitole této práce, dotazník připravený pro toto výzkumné šetření vychází ze standardizovaného dotazníku použitého v roce 2008 při výzkumu organizace The National Campaign to Prevent Teen and Unplanned Pregnancy pod názvem Sex and Tech Survey. Tento dotazník byl již využit jako vzor pro dotazník o sextingu pro vysokoškolské studenty z Univerzity Palackého v Olomouci, a proto očekáváme srovnatelné výsledky našeho šetření, které nám pomohou reálněji nahlédnout na vývoj výskytu sextingu v České republice. Původní dotazník použitý v USA, viz příloha č. 1, obsahuje 25 otázek. Naší snahou bylo omezit tento počet pro vyšší návratnost dotazníku, neboť pro žáky druhého stupně základní školy by mohla být tak obsáhlá verze příliš náročná, což by mohlo vyústit v nižší návratnost dotazníku.

První položku, která se týkala pohlaví respondenta, jsme přesunuli na závěr dotazníku. Totéž jsme učinili s druhou položkou s věkovými intervaly, které jsme upravili vzhledem k věku žáků 6. a 9. tříd základních škol na dvě rozmezí, a to 11–13 let a 14–16 let. Tato položka byla následně pozměněna v rámci pilotní studie.

Další položka obsahovala výčet zařízení, které respondent má a používá. Vzhledem k věku, kdy děti mohou např. využívat přístroje svých rodičů, jsme se v našem dotazníku ptali jen na používání daných věcí. Mezi odpovědi jsme vzhledem k aktuálním trendům doplnili tablet a naopak jsme vyřadili dvě možnosti s MP3 přehrávačem (s videem a bez videa).

Čtvrtou položku jsme modifikovali tak, aby místo vybrání odpovědi ano nebo ne u různých činností byl opět nabídnut výběr z několika možností, spojených s používáním různých služeb v rámci virtuální komunikace. Z původního dotazníku jsme převzali např. Facebook nebo YouTube, vynechali jsme sledování televizních pořadů, návštěvy seznámků nebo psaní či čtení osobních blogů. Náš výběr se zaměřil na současně užívané platformy jako je např. Facebook Messenger, Skype, Instagram, Twitter, WhatsApp, Snapchat a Viber.

Následující položky č. 5 a 6, které zaujímají v našem dotazníku společnou položku č. 3, jsme se rozhodli ponechat, neboť nejenže dávají respondentovi možnost ukončit dotazník, pokud si nepřeje pokračovat ve vyplňování, ale především vysvětlují pojmy jako „sexy zprávy“ a „sexy fotky“, které jsou dále v dotazníku použity. Tím chceme získat co nejpresnější data od respondentů, kteří odpovídají na základě jednotné definice.

Otázky č. 7 a 8 z dotazníku Sex and Tech Survey jsme zachovali k původní podobě, u 9. a 10. položky došlo k úpravě podobných nebo totožných odpovědí, např. sloučení možnosti „nátlak od chlapce či dívky“ a „nátlak od přátel“, kdy jsme ponechali pouze „nátlak od někoho“, anebo „získání pozornosti od chlapce či dívky“ a „získání pozornosti“ jsme sloučili jako možnost „upoutat na sebe pozornost“. Ke stejným úpravám došlo u 16. položky, která se ve většině odpovědí shoduje.

U vlastností sextingu v otázce č. 11 jsme také ve dvou případech sloučili velmi podobná synonyma. U 12. položky, která popisuje osobu provádějící sexting jsme vynechali možnost „promiskuitní“, neboť tuto charakteristiku by žáci základní školy nemuseli správně pochopit.

U dalších dvou položek došlo k úpravě prostředků komunikace, aby více odrážely současnou dobu používání sociálních sítí a aplikací jako je např. Facebook, WhatsApp a Twitter. V 15. a 17. položce jsme vynechali část odpovědi se sexuálním kontaktem. V otázce č. 18 jsme zredukovali počet odpovědí, ze kterých může respondent vybírat, z 18 na 10 nejrelevantnějších pro žáky základní školy.

U položky č. 20 jsme se rozhodli vyřadit odpovědi ohledně osobní i rodinné reputace, náborového pracovníka školy, potenciálního nebo současného zaměstnavatele a údajné promiskuity, což jsme vzhledem k povaze respondentů nepovažovali za relevantní odpovědi.

Následující položky jsme již vynechali, včetně otázky na současný partnerský status a osobních otázek na bydliště a národnost amerických respondentů, pro které byl původní dotazník určen. My se na závěr ptáme pouze na pohlaví a věk odpovídajícího žáka.

Náš dotazník v závěru obsahuje celkem 19 položek, což je snížení o šest položek oproti původnímu výzkumnému nástroji.

Naše upravená verze pro účely tohoto výzkumného šetření, viz příloha č. 3, byla použita pro pilotní studii, která vedla k dalším úpravám dotazníku na základě připomínek trojice respondentů, kteří se vyjádřili především k obsahové stránce výzkumného nástroje. Provedení pilotní studie a následné úpravy dotazníku do konečné verze jsou popsány v následující podkapitole.

6.4 Pilotní studie

Dotazník upravený podle popisu v podkapitole 6.3 byl v dané podobě, viz příloha č. 3, představen během osobního setkání třem žákům 6. třídy jedné ze základních škol v Bystřici pod Hostýnem, jež byla zařazena mezi oslovené školy. Po osobní konzultaci s těmito žáky došlo k několika úpravám výzkumného nástroje, které jsou dále konkrétně popsány. Ze strany žáků se jednalo především o návrhy na lepší vysvětlení pojmů a nahrazení některých slov vhodnějšími synonymy.

Kromě jednotlivých položek došlo taktéž k úpravě úvodního představení dotazníku neboli vstupní části. Zde byl lépe vysvětlen princip anonymity, byla vynechána část ohledně studia autorky dotazníku a vhodněji jsme popsali účel a použití výsledků šetření.

Již u první položky jsme u dvou možností doplnili do závorek vysvětlení daných věcí, a to mobilní telefon (klasický) a smartphone, který jsme pro lepší pochopení popsali jako chytrý mobilní telefon. Ve třetí otázce jsme nahradili spojení „sexuálně vyzývavé“ za „sexuálně zaměřené“ a také výrazy „vztahovat se k“ a „elektronicky zachyceným“ byly přeformulovány. Pojem s vyzývavostí jsme nahradili ve všech dalších částech dotazníku, např. v otázce č. 10, a to na základě vysvětlení ve třetí otázce.

U 4. a 5. položky jsme u škál zaměnili popis „jak obvyklé“ za „jak časté“, tedy i u jednotlivých odpovědí došlo k této změně. U otázek č. 6, 7 a 13 jsme upravili jednu odpověď, kdy „získat pozitivní odezvu“ bylo pro žáky pochopitelnější v podobě „získat pozitivní reakci“. U slov sexy, přitažlivý a flirtování neměli daní žáci problém uvést jejich význam.

Škálové položky č. 8 a 9 byly upraveny tak, že jsme v odpovědích místo „silně nesouhlasím/souhlasím“ nakonec použili výraz „velmi nesouhlasím/souhlasím“. Navíc jsme z výběru odpovědí u otázky č. 8 vynechali nemorálnost a u otázky č. 9 nezralost, neboť s těmito pojmy měli žáci problémy. K popisu sebevědomé osoby jsme doplnili do závorky, že si ta osoba věří, což vybraní žáci z pilotní studie dokázali v této podobě pochopit. V neposlední řadě jsme v otázkách č. 12, 14, 16 a 17 přeformulovali přátele jako kamarády.

Poslední změna byla provedena ve finální 19. otázce, ve které se ptáme na věk respondenta. Místo dvou rozmezí 11–13 let a 14–16 let jsme se rozhodli tyto intervaly vynechat a nabídnout otevřenou otázku, kdy respondenti sami zadají svůj věk. Jednak bude možné spočítat věkový průměr zapojených žáků, respondenti nebudou mít problém s výběrem odpovědi v případě nepochopení otázky a také zabráníme chybám, pokud by se v daných třídách vyskytoval žák s odlišným věkem, než jaký jsme původně nabízeli v možnostech.

Finální verze výzkumného nástroje, viz příloha č. 4, která reflektovala všechny připomínky žáků zapojených do pilotní studie, byla následně v dané podobě administrována do škol pro konečný sběr dat. Získaná data představujeme v následující kapitole, která se věnuje výsledkům výzkumného šetření.

7 Výsledky výzkumného šetření

Tato kapitola nás přivádí k výsledkům výzkumného šetření, jehož deskriptivní a relační problémy, výzkumný vzorek i metodologii jsme popsali v předcházejících částech práce. Získaná data byla zpracována a sumarizována dle struktury administrovaného dotazníku a taktéž na základě vytyčených problémů. Výsledky jsou představeny postupně dle pořadí stanovených deskriptivních a relačních problémů výzkumného šetření.

Při použití deskriptivní statistiky byly pro znázornění dat využity tabulky a grafy, které jsou vždy rozděleny na dvě části v závislosti na přiřazení vybraných žáků do 6. nebo 9. třídy základní školy (ZŠ) dle uvedeného věku respondenta. Tímto chceme názorně poukázat na kvantitativní rozdíly odpovědí u vybraných žáků 6. a 9. tříd ZŠ, což také usnadňuje vzájemné porovnání těchto skupin. K tomu slouží také grafické znázornění sloupcových diagramů, jež v procentuálním vyjádření uvádějí relativní četnosti odpovědí. Oproti tomu čísla v tabulkách představují absolutní četnosti při získávání dat, tedy celkový počet žáků, kteří danou možnost zvolili. Pro lepší přehlednost grafů jsme se rozhodli variantu jiné odpovědi při polouzavřených položkách neznázorňovat, avšak v tabulkách jsou tyto hodnoty uvedeny.

Pro úplnost je třeba také dodat, že vzhledem ke zvolené metodice, kdy respondent měl možnost vyplňování dotazníku ukončit již po druhé položce, není v prvních dvou deskriptivních problémech započítáno všech 252 respondentů, ale pouze 236 z nich, kteří vyplnili celý dotazník a mohli být rozděleni podle uvedeného věku. U 16 žáků, kteří se rozhodli dotazník předčasně ukončit, nelze věk ani konkrétní třídu určit, a tudíž jejich odpovědi na první dvě položky nemohou být v tabulkách znázorněny.

U všech formulovaných problémů pracujeme přímo s odpověďmi 236 vybraných žáků základních škol, rozdělených na 134 žáků šestých tříd ZŠ a 102 žáků devátých ročníků ZŠ.

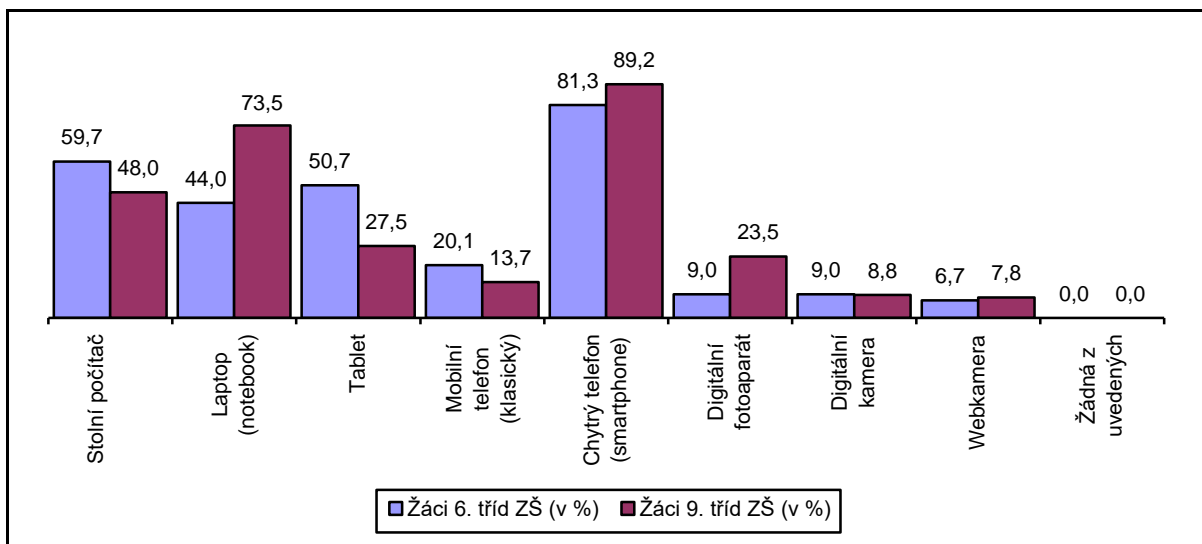
Deskriptivní problém č. 1

Jaké komunikační technologie používají vybraní žáci 6. a 9. tříd ZŠ?

V rámci první otázky jsme se zaměřili na komunikační technologie, se kterými přijdou vybraní žáci do styku. Tabulka č. 2 popisuje absolutní četnost respondentů dvou tříd, kteří dané zařízení používají. V grafu č. 4 jsou uvedeny relativní četnosti těchto odpovědí vyjádřené v procentech.

Tabulka č. 2: Komunikační technologie používané vybranými žáky 6. a 9. tříd ZŠ

	Žáci 6. tříd ZŠ	Žáci 9. tříd ZŠ
Stolní počítač	80	49
Laptop (notebook)	59	75
Tablet	68	28
Mobilní telefon (klasický)	27	14
Chytrý mobilní telefon (smartphone)	109	91
Digitální fotoaparát	12	24
Digitální kamera	12	9
Webkamera	9	8
Žádná z uvedených	0	0

Graf č. 4: Komunikační technologie používané vybranými žáky 6. a 9. tříd ZŠ

Z poskytnutých dat můžeme vyčíst, že nejvíce vybraných žáků používá chytrý mobilní telefon neboli smartphone, a to 81,3 % žáků 6. tříd a 89,2 % žáků 9. tříd ZŠ. Více než polovina respondentů používá stolní počítač (54,7 %) nebo notebook (56,8 %), přičemž s notebookem pracuje o 29,5 % více žáků 9. tříd ZŠ. Naopak minimálně využívané jsou digitální kamera a webkamera.

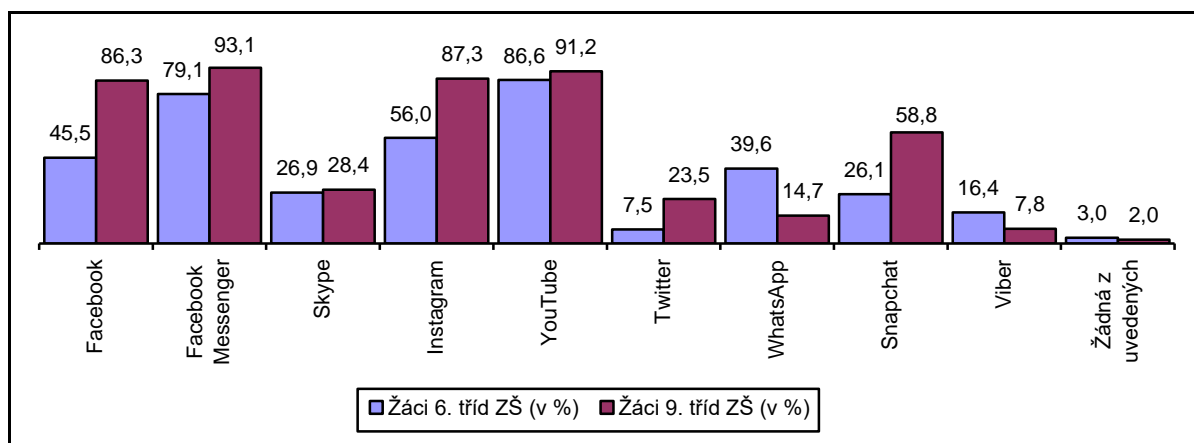
Deskriptivní problém č. 2

Jaké komunikační služby používají vybraní žáci 6. a 9. tříd ZŠ?

Druhá otázka dotazníkového šetření měla od respondentů zjistit, jaké sociální sítě, aplikace či jiné služby na svých zařízeních používají. Můžeme si tak vytvořit přehled, jaké online prostředky používají vybraní žáci při virtuální komunikaci.

Tabulka č. 3: Komunikační služby používané vybranými žáky 6. a 9. tříd ZŠ

	Žáci 6. tříd ZŠ	Žáci 9. tříd ZŠ
Facebook	61	88
Facebook Messenger	106	95
Skype	36	29
Instagram	75	89
YouTube	116	93
Twitter	10	24
WhatsApp	53	15
Snapchat	35	60
Viber	22	8
Žádná z uvedených	4	2

Graf č. 5: Komunikační služby používané vybranými žáky 6. a 9. tříd ZŠ

Z tabulky a grafu je patrné, že zatímco u žáků 9. tříd ZŠ je nejvíce používanou online platformou Facebook Messenger (93,1 %), u žáků 6. tříd ZŠ převažuje YouTube (86,6 %). Patrné rozdíly vidíme v menší míře využívání Facebooku, Instagramu a Snapchatu u žáků devátých ročníků, kdežto žáci 6. tříd ZŠ spíše preferují komunikaci přes aplikaci WhatsApp.

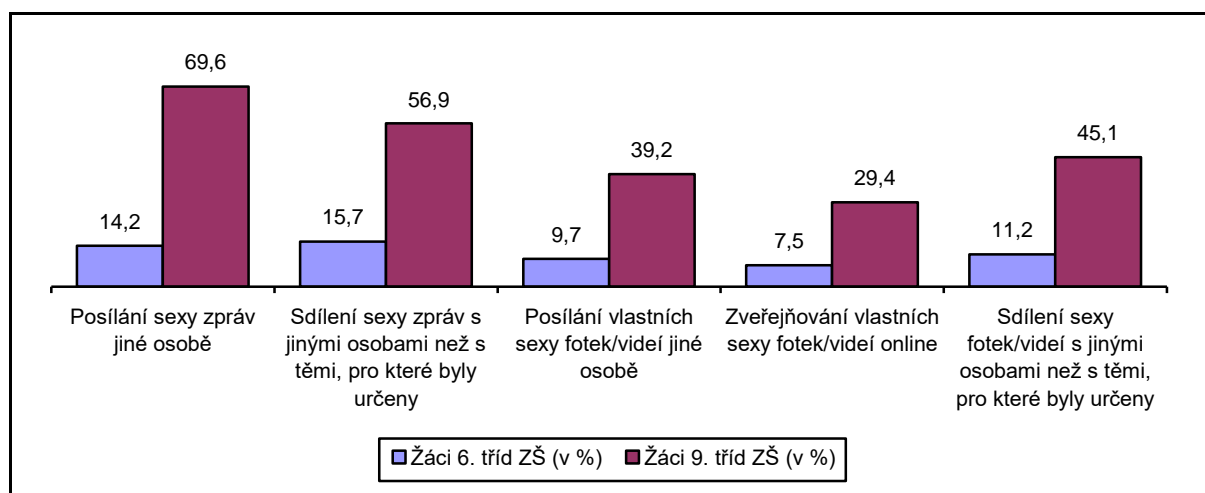
Deskriptivní problém č. 3

Jak časté jsou podle vybraných žáků 6. a 9. tříd ZŠ aktivity spojené se sextingem v jejich věkové skupině?

V tabulce č. 4 je uvedeno, kolik vybraných žáků považuje sexting u svých vrstevníků za docela častou či velmi častou činnost. Graf č. 6 vyjadřuje součet těchto kladných odpovědí znázorněný v % jako relativní četnost.

Tabulka č. 4: Jak časté jsou podle vybraných žáků 6. a 9. tříd ZŠ aktivity spojené se sextingem v jejich věkové skupině

	Žáci 6. tříd ZŠ		Žáci 9. tříd ZŠ	
	Docela časté	Velmi časté	Docela časté	Velmi časté
Posílání sexy zpráv jiné osobě	15	4	54	17
Sdílení sexy zpráv s jinými osobami než s těmi, pro které byly určeny	16	5	45	13
Posílání vlastních sexy fotek/videí jiné osobě	6	7	28	12
Zveřejňování vlastních sexy fotek/videí online	6	4	26	4
Sdílení sexy fotek/videí s jinými osobami než s těmi, pro které byly určeny	11	4	33	13

Graf č. 6: Jak časté jsou podle vybraných žáků 6. a 9. tříd ZŠ aktivity spojené se sextingem v jejich věkové skupině

Hodnoty v tabulce i grafu nastiňují pohled vybraných žáků, kdy šesté ročníky nepovažují sexting za natolik běžný v jejich věkové skupině. Nejobvyklejší aktivitou je dle

žáků 6. tříd ZŠ sdílení intimních zpráv s dalšími lidmi, což uvádí 15,7 % z nich. Naopak žáci 9. tříd ZŠ přisuzují sextingu častější výskyt mezi svými vrstevníky, přičemž více než polovina z nich považuje za docela či velmi obvyklé posílání sextingové zprávy jiné osobě (69,6 %) i sdílení sexy zpráv s jinými osobami než s těmi, pro které byly určeny (56,9 %).

Deskriptivní problém č. 4

Jak časté jsou podle vybraných žáků 6. a 9. tříd ZŠ aktivity spojené se sextingem v souvislosti s pohlavím?

V této otázce jsme se zaměřili na názor vybraných žáků ohledně sklonů jednoho nebo druhého pohlaví k provozování sextingu, tudíž zda vybrané aktivity přisuzují více chlapcům či dívkám, anebo se podle nich vyskytují u obou pohlaví ve stejné míře.

Tabulka č. 5: Jak časté jsou podle vybraných žáků 6. a 9. tříd ZŠ aktivity spojené se sextingem v souvislosti s pohlavím

	Žáci 6. tříd ZŠ			Žáci 9. tříd ZŠ		
	Častější u chlapců	Stejně časté	Častější u dívek	Častější u chlapců	Stejně časté	Častější u dívek
Posílání sexy zpráv jiné osobě	19	56	59	18	36	48
Sdílení sexy zpráv s jinými osobami než s těmi, pro které byly určeny	43	47	44	25	41	36
Posílání vlastních sexy fotek/videí jiné osobě	6	44	84	11	34	57
Zveřejňování vlastních sexy fotek/videí online	6	37	91	14	14	74
Sdílení sexy fotek/videí s jinými osobami než s těmi, pro které byly určeny	32	61	41	28	52	22

Dle rozložení odpovědí v tabulce č. 5 můžeme vyvodit, že u většiny možností převažuje názor na aktivnější sexting u dívek. Žáci 6. i 9. tříd ZŠ se shodli, že posílání zpráv, posílání vlastních fotografií či videí a především jejich zveřejňování je dominantou žaček, zatímco sdílení zpráv, fotek nebo videí je spíše stejně obvyklé u obou pohlaví.

Nejpočetněji byly dívky označeny za ty, které častěji zveřejňují vlastní sexy fotky/videa online, což si myslí 66,9 % žáků 6. tříd a 72,5 % žáků 9. tříd ZŠ. O chlapcích má toto mínění pouze 4,5 % respondentů z 6. tříd a 13,7 % žáků z devátých ročníků ZŠ.

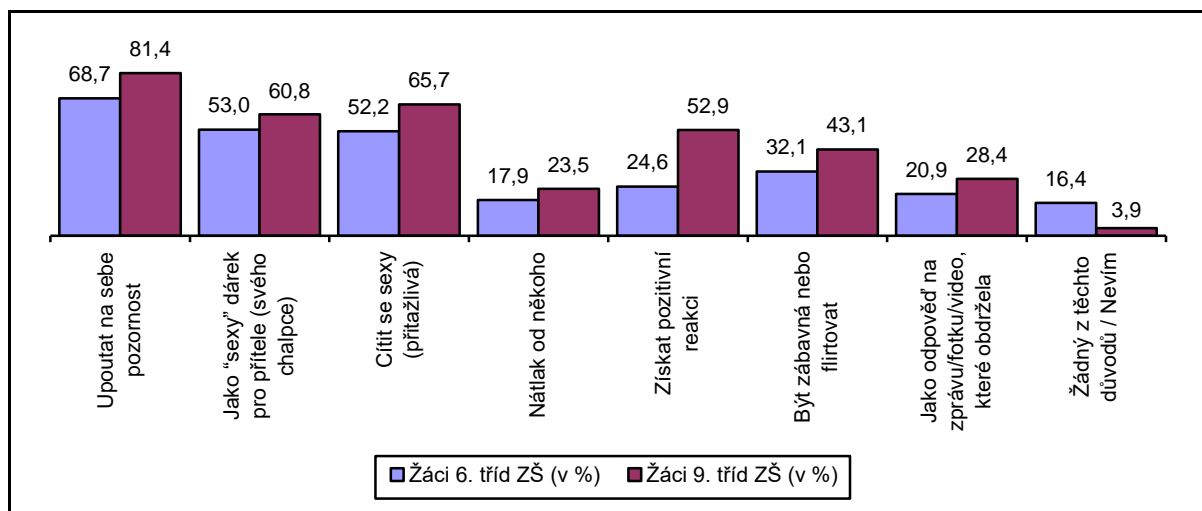
Deskriptivní problém č. 5

Jaké důvody mají podle vybraných žáků 6. a 9. tříd ZŠ k sextingu dívky?

Po otázce věnované obvyklosti různých sextingových aktivit u obou pohlaví se šetření posunulo k důvodům, které dívky či chlapci mají k provozování sextingu. Pátý deskriptivní problém se zaměřil na důvody dívek a respondent měl možnost napsat vlastní odpověď (Jiné).

Tabulka č. 6: Důvody dívek k provozování sextingu podle vybraných žáků 6. a 9. tříd ZŠ

	Žáci 6. tříd ZŠ	Žáci 9. tříd ZŠ
Upoutat na sebe pozornost	92	83
Jako „sexy“ dárek pro přítele (svého chlapce)	71	62
Cítit se sexy (přitažlivá)	70	67
Nátlak od někoho	24	24
Získat pozitivní reakci	33	54
Být zábavná nebo flirtovat	43	44
Jako odpověď na zprávu/fotku/video, které obdržela	28	29
Žádný z těchto důvodů / Nevím	22	4
Jiné	0	0

Graf č. 7: Důvody dívek k provozování sextingu podle vybraných žáků 6. a 9. tříd ZŠ

Nejčastějším důvodem dívek k sextingu je podle našich respondentů upoutání pozornosti, což si myslí 68,7 % žáků 6. tříd a 81,4 % žáků 9. tříd ZŠ. Dále jsou u obou skupin nejčastěji uváděnými důvody dárek pro přítele a touha cítit se sexy (přitažlivá).

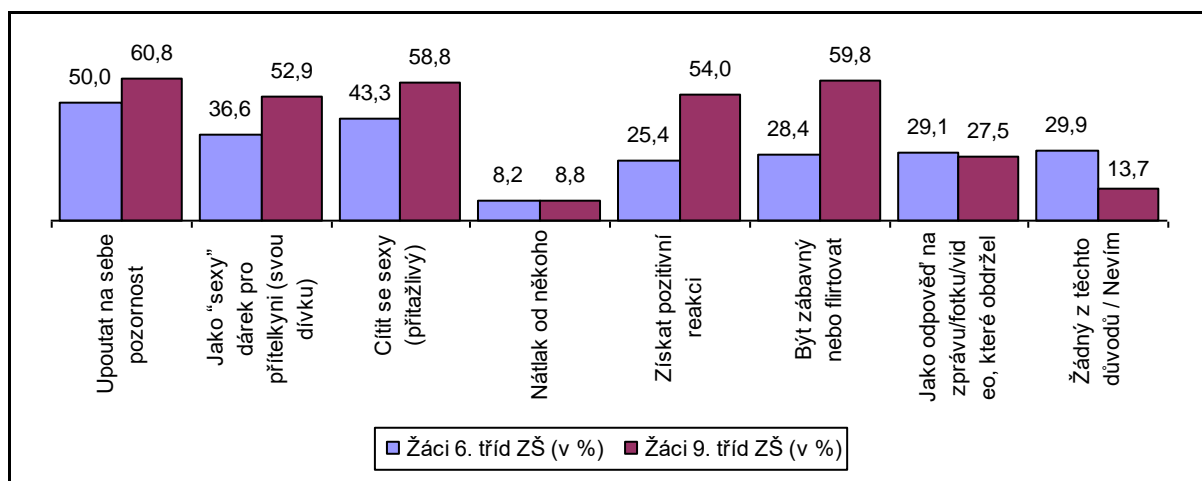
Deskriptivní problém č. 6

Jaké důvody mají podle vybraných žáků 6. a 9. tříd ZŠ k sextingu chlapci?

V tomto případě nás zajímalo, jaké důvody mají podle našich respondentů chlapci.

Tabulka č. 7: Důvody chlapců k provozování sextingu podle vybraných žáků 6. a 9. tříd ZŠ

	Žáci 6. tříd ZŠ	Žáci 9. tříd ZŠ
Upoutat na sebe pozornost	67	62
Jako „sexy“ dárek pro přítelkyni (svou dívku)	49	54
Cítit se sexy (přitažlivý)	58	60
Nátlak od někoho	11	9
Získat pozitivní reakci	34	55
Být zábavný nebo flirtovat	38	61
Jako odpověď na zprávu/fotku/video, které obdržel	39	28
Žádný z těchto důvodů / Nevím	40	14
Jiné	0	0

Graf č. 8: Důvody chlapců k provozování sextingu podle vybraných žáků 6. a 9. tříd ZŠ

I zde je nejpočetnější odpovědí snaha upoutat na sebe pozornost, kterou označila polovina vybraných žáků 6. tříd a 60,8 % žáků 9. ročníků ZŠ. U 6. tříd ZŠ dále převažuje odpověď, že se chlapec chce cítit sexy (43,3 %), anebo jeho intimní materiál slouží jako dárek pro přítelkyni (36,6 %). Téměř třetina žáků 6. tříd neuvedla žádný z nabízených důvodů. Jejich starší spolužáci naopak dali přednost snaze chlapce být zábavný nebo flirtovat (59,8 %) či se cítit sexy (58,8 %), a to pouze s nepatrným rozdílem v jediné odpovědi.

Deskriptivní problém č. 7

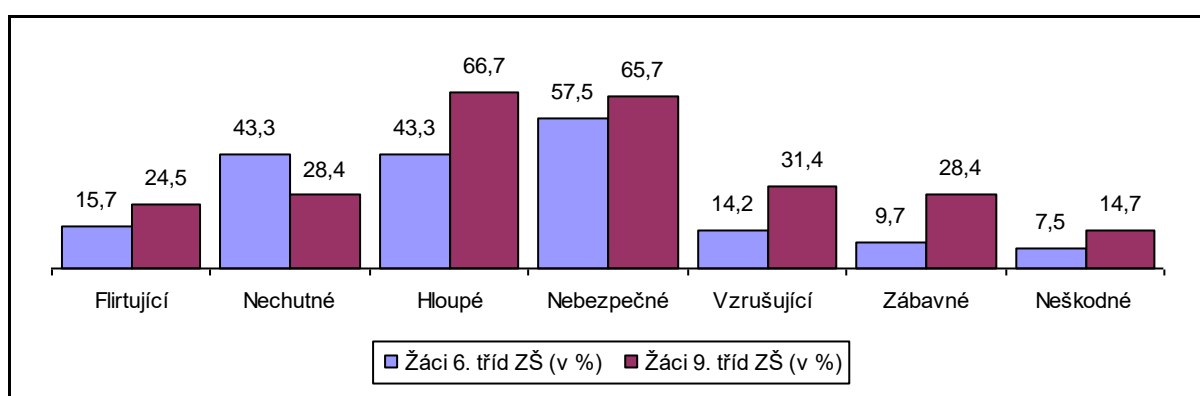
Jaké vlastnosti připisují vybraní žáci 6. a 9. tříd ZŠ aktivitám spojeným se sextingem?

Sedmý popisný problém si kladl za cíl zjistit, jak respondenti vnímají samotné sextingové aktivity, a to pomocí několika přídavných jmen, ke kterým mohli respondenti na škále vyjádřit svůj nesouhlas či souhlas.

Zatímco v tabulce č. 8 jsou rozepsány absolutní četnosti respondentů, kteří s nabídnutými výroky souhlasí či velmi souhlasí, v grafu č. 9 jsou tyto odpovědi sečteny a vyjádřeny jako relativní četnosti v %.

Tabulka č. 8: Vlastnosti aktivit spojených se sextingem podle vybraných žáků 6. a 9. tříd ZŠ

	Žáci 6. tříd ZŠ		Žáci 9. tříd ZŠ	
	Souhlasím	Velmi souhlasím	Souhlasím	Velmi souhlasím
Flirtující	17	4	22	3
Nechutné	31	27	16	13
Hloupé	20	38	35	33
Nebezpečné	28	49	23	44
Vzrušující	9	10	18	14
Zábavné	8	5	13	16
Neškodné	8	2	8	7

Graf č. 9: Vlastnosti aktivit spojených se sextingem podle vybraných žáků 6. a 9. tříd ZŠ

Dvě třetiny vybraných žáků 9. tříd ZŠ považují sexting za nebezpečnou a hloupou aktivitu, ale podle necelé třetiny z nich je sexting také vzrušující. Vybraní žáci 6. tříd ZŠ považují sexting převážně za nebezpečný (57,5 %), dále také za hloupý a nechutný (43,3 %).

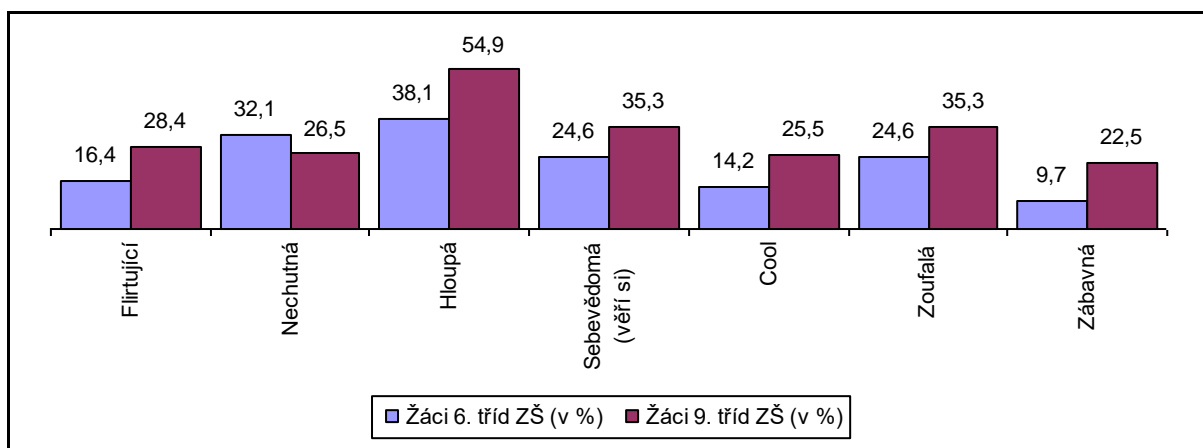
Deskriptivní problém č. 8

Jaké vlastnosti připisují vybraní žáci 6. a 9. tříd ZŠ osobě, která provozuje sexting?

Další otázka byla založena na stejném principu jako ta předcházející, pouze s tím rozdílem, že se týkala přímo osoby, která provádí sextingové aktivity.

Tabulka č. 9: Vlastnosti osob provozujících sexting podle vybraných žáků 6. a 9. tříd ZŠ

	Žáci 6. tříd ZŠ		Žáci 9. tříd ZŠ	
	Souhlasím	Velmi souhlasím	Souhlasím	Velmi souhlasím
Flirtující	21	1	21	8
Nechutná	23	20	20	7
Hloupá	25	26	30	26
Sebevědomá (věří si)	22	11	21	15
Cool	14	5	14	12
Zoufalá	13	20	22	14
Zábavná	8	5	13	10

Graf č. 10: Vlastnosti osob provozujících sexting podle vybraných žáků 6. a 9. tříd ZŠ

Obě skupiny žáků nejčastěji souhlasily s tím, že osoba provozující sexting je hloupá, s čímž se ztotožnilo 38,1 % žáků 6. tříd a 54,9 % žáků 9. tříd ZŠ. Více než třetina žáků 9. ročníků ZŠ dále označila tuto osobu za sebevědomou, ale i zoufalou. U žáků 6. tříd ZŠ s těmito charakteristikami souhlasila pouze necelá čtvrtina z nich, zato častěji tuto osobu vnímají jako nechutnou (32,1 %).

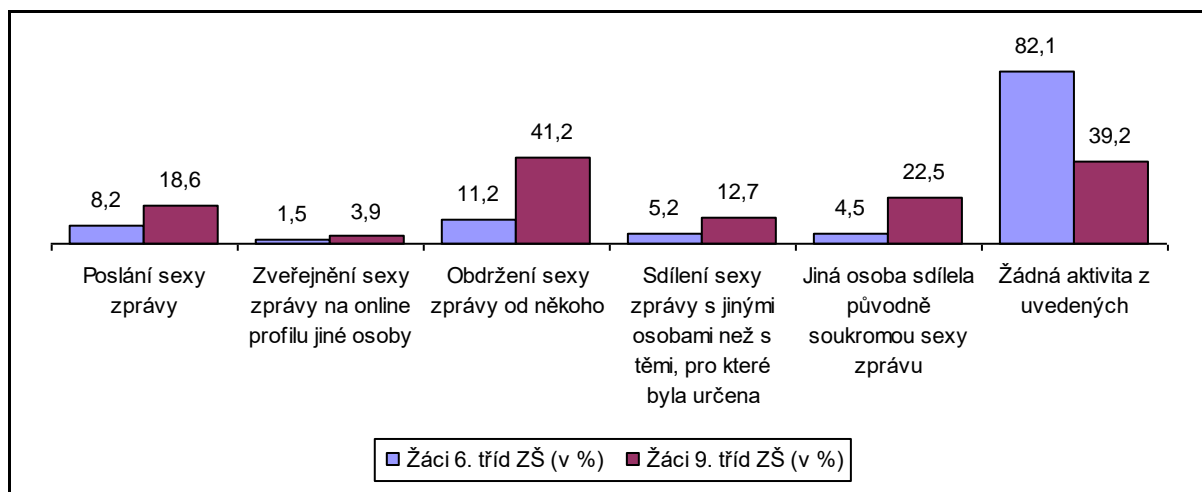
Deskriptivní problém č. 9

Jaké aktivity spojené se sextingem vybraní žáci 6. a 9. tříd ZŠ sami provedli?

Další část zjišťovala podstatný problém našeho šetření, a to osobní zkušenost respondentů se sextingem. V rámci výzkumného nástroje byly sextingové aktivity rozděleny na základě užití textového a obrazového obsahu (fotografií či videí).

Tabulka č. 10: Provozování sextingu s textovým materiálem u vybraných žáků 6. a 9. tříd ZŠ

	Žáci 6. tříd ZŠ	Žáci 9. tříd ZŠ
Poslání sexy zprávy	11	19
Zveřejnění sexy zprávy na online profilu jiné osoby	2	4
Obdržení sexy zprávy od někoho	15	42
Sdílení sexy zprávy s jinými osobami než s těmi, pro které byla určena	7	13
Jiná osoba sdílela původně soukromou sexy zprávu	6	23
Žádná aktivita z uvedených	110	40

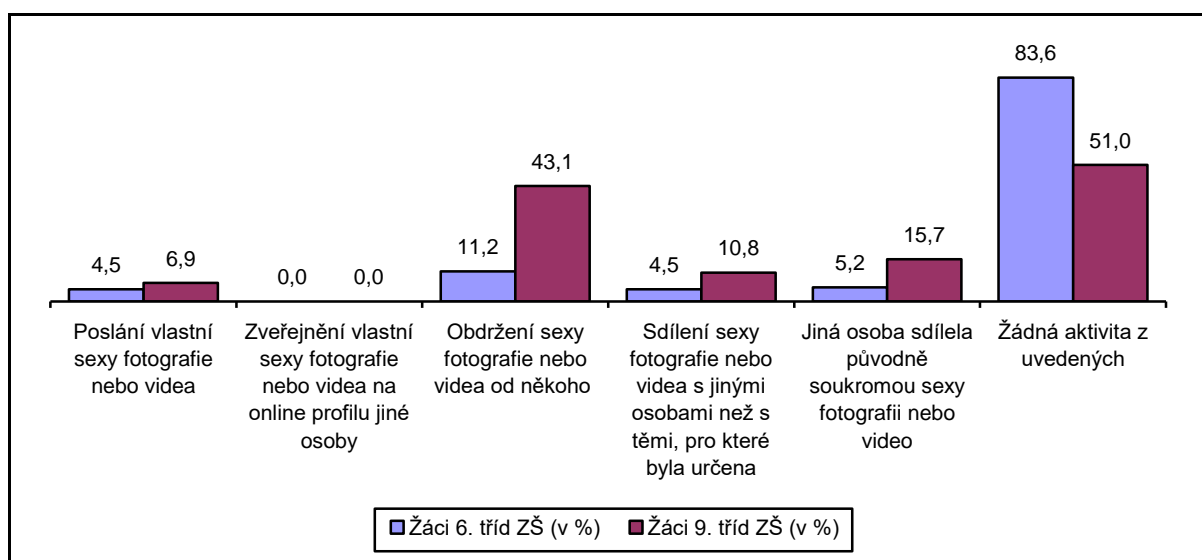

Graf č. 11: Provozování sextingu s textovým materiálem u vybraných žáků 6. a 9. tříd ZŠ

V rámci textového sextingu bylo u obou skupin nejčastější aktivitou obdržení sexuálně vyzývavé zprávy od někoho jiného, což přiznalo 11,2 % žáků 6. tříd a 41,2 % žáků 9. tříd ZŠ. Přesto nejobvyklejší odpovědí byla u žáků 6. ročníků ZŠ ta negativní, kdy 82,1 % z nich uvedlo, že nikdy žádnou uvedenou aktivitu neprovedli.

Tabulka č. 11: Provozování sextingu s obrazovým materiálem u vybraných žáků 6. a 9. tříd ZŠ

	Žáci 6. tříd ZŠ	Žáci 9. tříd ZŠ
Poslání vlastní sexy fotografie nebo videa	6	7
Zveřejnění vlastní sexy fotografie nebo videa na online profilu jiné osoby	0	0
Obdržení sexy fotografie nebo videa od někoho	15	44
Sdílení sexy fotografie nebo videa s jinými osobami než s těmi, pro které byla určena	6	11
Jiná osoba sdílela původně soukromou sexy fotografii nebo video	7	16
Žádná aktivita z uvedených	112	52

Graf č. 12: Provozování sextingu s obrazovým materiálem u vybraných žáků 6. a 9. tříd ZŠ

Co se týče obrazového sextingu, i zde bylo obdržení intimního materiálu nejčastější aktivitou, a to u 11,2 % žáků 6. tříd a 43,1 % žáků 9. tříd ZŠ. Ve srovnání s textovým sextingem můžeme vidět, že došlo k navýšení kladných odpovědí o dva starší žáky. Tentokrát však u obou skupin převažovala nezkušenost s obrazovým sextingem, a to u více než čtyř pětín žáků 6. tříd a více než poloviny žáků 9. ročníků ZŠ.

U všech textových i obrazových aktivit pozorujeme vyšší podíl žáků 9. tříd ZŠ, kteří mají s těmito aktivitami zkušenosti. Nejvyšší rozdíly v poměru 30,0 % u textového sextingu a 31,9 % u obrazového sextingu figurují u varianty s obdržáním sextingového obsahu.

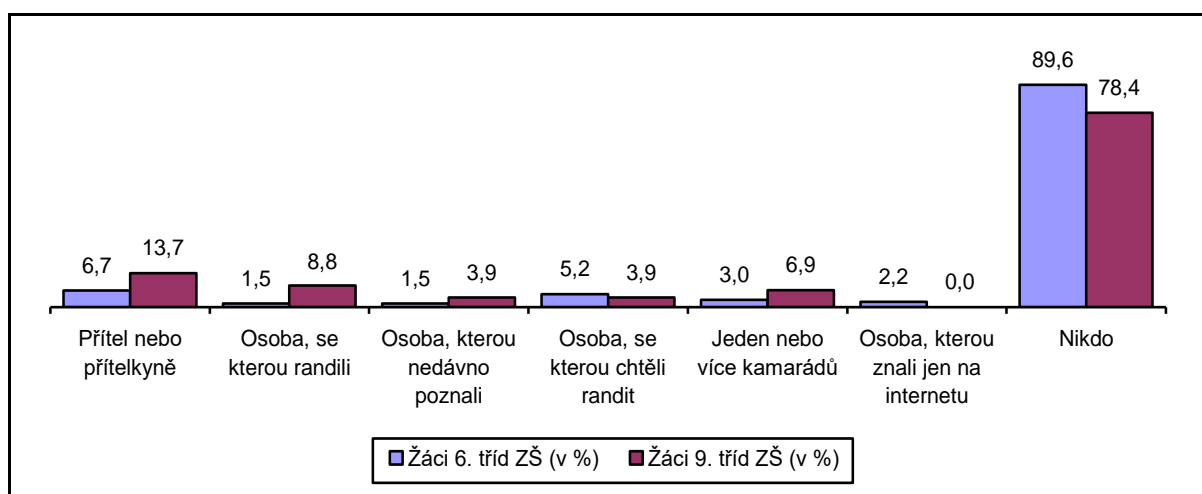
Deskriptivní problém č. 10

Komu vybraní žáci 6. a 9. tříd ZŠ poslali nebo zveřejnili vlastní sexy materiál?

Navazující otázka se soustředila na osoby, které od respondentů obdržely jejich intimní materiál, tedy kdo byl příjemcem sexy zpráv, fotografií či videí od vybraných žáků.

Tabulka č. 12: Osoby, se kterými vybraní žáci 6. a 9. tříd ZŠ provozovali sexting

	Žáci 6. tříd ZŠ	Žáci 9. tříd ZŠ
Přítel nebo přítelkyně (jejich chlapec nebo dívka)	9	14
Osoba, se kterou randili	2	9
Osoba, kterou nedávno poznali	2	4
Osoba, se kterou chtěli randit	7	4
Jeden nebo více kamarádů	4	7
Osoba, kterou znali jen na internetu	3	0
Nikdo	120	80
Jiná osoba	0	0

Graf č. 13: Osoby, se kterými vybraní žáci 6. a 9. tříd ZŠ provozovali sexting

Výsledky této otázky ukazují, že žáci z obou ročníků nejčastěji poslali intimní materiál svému příteli nebo přítelkyni. Žáci 6. tříd ZŠ dále prováděli sexting s osobou, se kterou chtěli randit (5,2 %), anebo s kamarádem či více kamarády (3,0 %). Naproti tomu žáci 9. ročníků ZŠ preferovali sexting s osobou, se kterou právě randili (8,8 %), případně s jedním nebo více kamarády, což uvedlo 6,9 % z nich. Nejčastěji byla zastoupena odpověď, kdy respondenti s nikým sexting neprovozovali.

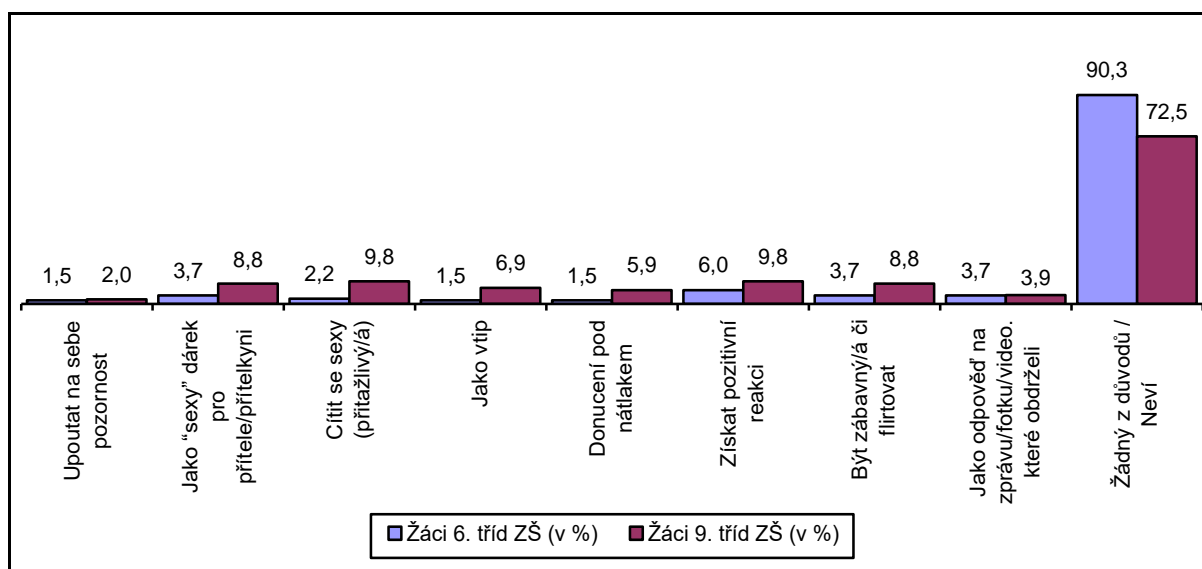
Deskriptivní problém č. 11

Jaké důvody měli vybraní žáci 6. a 9. tříd ZŠ k poslání nebo zveřejnění vlastního sexy materiálu?

Proč vybraní žáci provozovali sexting, na to se zaměřila další otázka našeho šetření.

Tabulka č. 13: Důvody vybraných žáků 6. a 9. tříd ZŠ k provozování sextingu

	Žáci 6. tříd ZŠ	Žáci 9. tříd ZŠ
Upoutat na sebe pozornost	2	2
Jako „sexy“ dárek pro přítele/přítelkyni (svého chlapce/dívku)	5	9
Cítit se sexy (přitažlivý/á)	3	10
Jako vtip	2	7
Donucení pod nátlakem	2	6
Získat pozitivní reakci	8	10
Být zábavný/á nebo flirtovat	5	9
Jako odpověď na zprávu/fotku/video, které obdrželi	5	4
Žádný z těchto důvodů / Neví	121	74
Jiné	0	0

Graf č. 14: Důvody vybraných žáků 6. a 9. tříd ZŠ k provozování sextingu

U důvodů k sextingu lze u respondentů vidět jen velmi malé rozdíly v četnostech. U žáků 6. tříd ZŠ je výraznější snaha získat pozitivní reakci (6,0 %), u žáků 9. tříd ZŠ je tento důvod stejně častý jako touha cítit se sexy, a to u 9,8 % z nich.

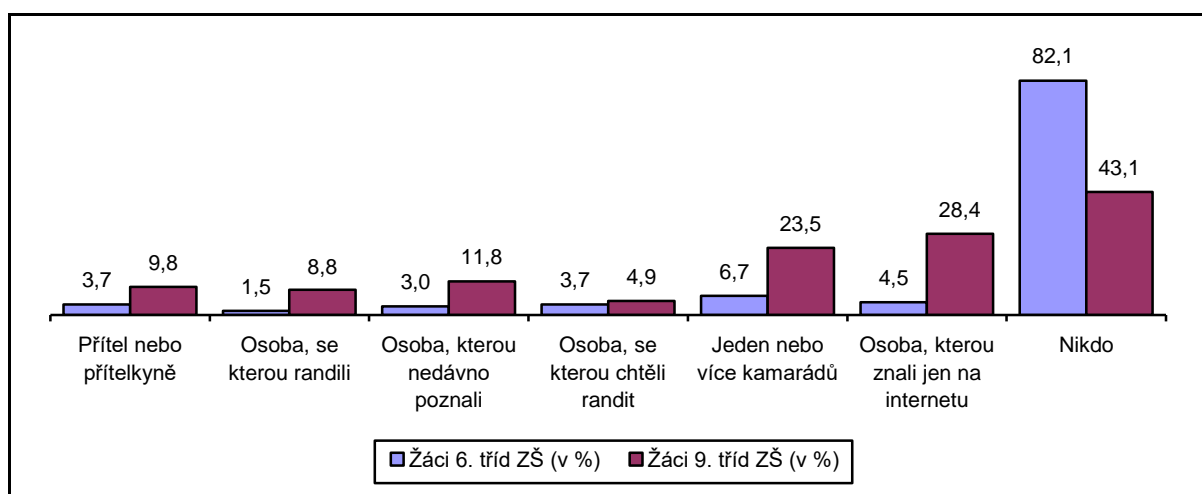
Deskriptivní problém č. 12

Od koho vybraní žáci 6. a 9. tříd ZŠ obdrželi sexy materiál?

Tabulka č. 14 a graf č. 15 zobrazují získaná data od vybraných žáků, kteří uváděli osoby, od kterých obdrželi sextingový materiál.

Tabulka č. 14: Osoby, od kterých vybraní žáci 6. a 9. tříd ZŠ obdrželi sexy materiál

	Žáci 6. tříd ZŠ	Žáci 9. tříd ZŠ
Přítel nebo přítelkyně (jejich chlapec nebo dívka)	5	10
Osoba, se kterou randili	2	9
Osoba, kterou nedávno poznali	4	12
Osoba, se kterou chtěli randit	5	5
Jeden nebo více kamarádů	9	24
Osoba, kterou znali jen na internetu	6	29
Nikdo	110	44
Jiná osoba	3	0

Graf č. 15: Osoby, od kterých vybraní žáci 6. a 9. tříd ZŠ obdrželi sexy materiál

Z uvedených dat vyplývá, že zatímco žáci 6. ročníků nejčastěji přijali intimní materiál od jednoho nebo více kamarádů (6,7 %), u žáků 9. tříd ZŠ převažuje jako odesílatel osoba, kterou znali jen na internetu, a to u více než jedné čtvrtiny z nich.

Tři vybraní žáci 6. ročníku ZŠ (chlapec a dvě dívky) navíc využili možnost vlastní odpovědi a uvedli, že sexuálně implicitní obsah obdrželi „od bratrance“, „od někoho, koho neznám“ a „od divného člověka, který si mě přidal“.

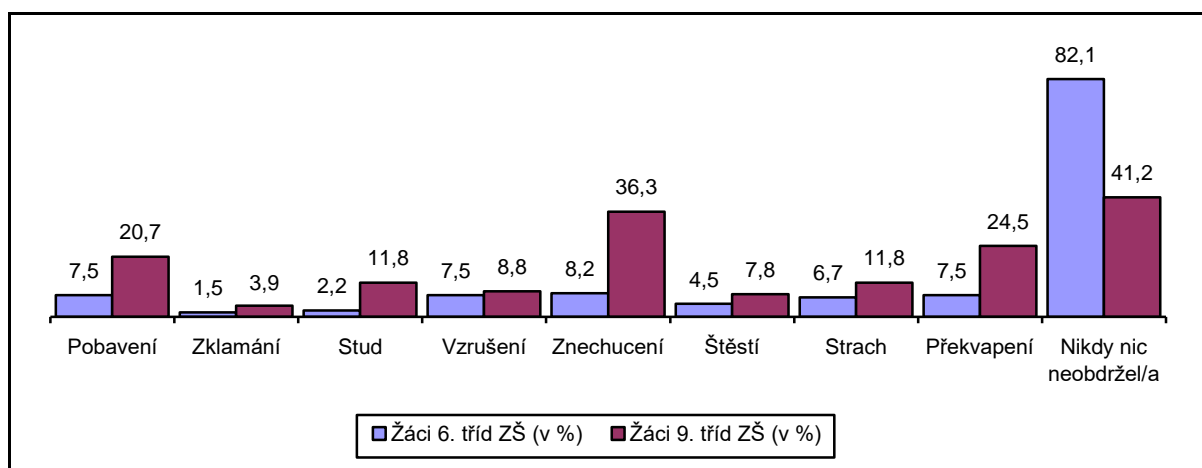
Deskriptivní problém č. 13

Jak se vybraní žáci 6. a 9. tříd ZŠ cítili při obdržení sexy materiálu?

Dále se šetření zabývalo otázkou, jaké pocity u respondentů vyvolalo obdržení sexuálně zaměřené zprávy, fotografie či videa od jiné osoby.

Tabulka č. 15: Pocity vybraných žáků 6. a 9. tříd ZŠ při obdržení intimního materiálu

	Žáci 6. tříd ZŠ	Žáci 9. tříd ZŠ
Pobavení	10	21
Zklamání	2	4
Stud	3	12
Vzrušení	10	9
Znechucení	11	37
Štěstí	6	8
Strach	9	12
Překvapení	10	25
Nikdy nic neobdržel/a	110	42
Jiné	0	0

Graf č. 16: Pocity vybraných žáků 6. a 9. tříd ZŠ při obdržení sexy materiálu

Nejobvyklejší reakcí našich žáků bylo dle získaných dat znechucení, což uvedlo 8,2 % žáků 6. tříd a 36,3 % žáků 9. ročníků ZŠ. Více než jedna pětina starších žáků přiznala také pobavení a překvapení nad obdrženým obsahem.

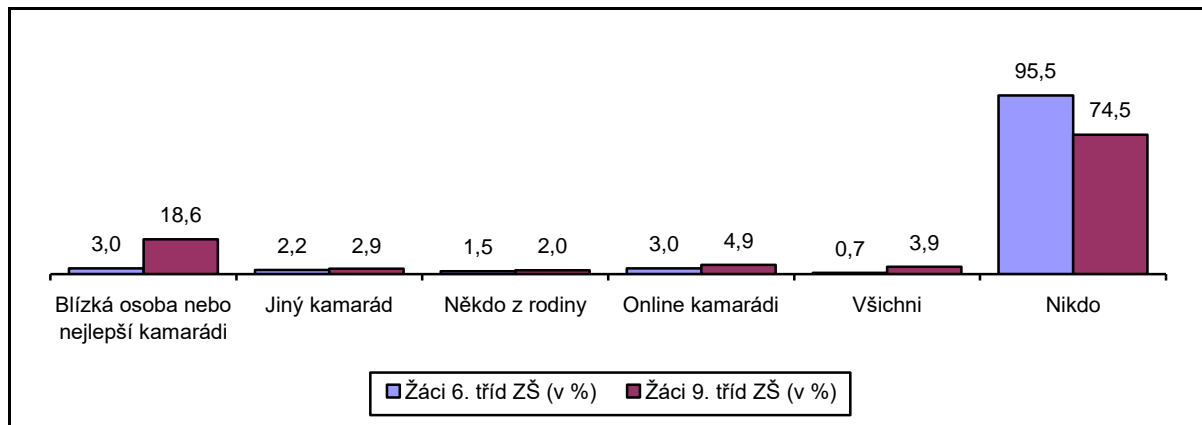
Deskriptivní problém č. 14

S kým vybraní žáci 6. a 9. tříd ZŠ sdíleli cizí sexy materiál?

Následující tabulka a graf zobrazují odpovědi vybraných žáků na otázku, s kým sdíleli sexuálně vyzývavý obsah, který sami nevytvořili. Jedná se o cizí materiál pocházející od jiné osoby než od respondenta.

Tabulka č. 16: Osoby, se kterými vybraní žáci 6. a 9. tříd ZŠ sdíleli cizí sexy materiál

	Žáci 6. tříd ZŠ	Žáci 9. tříd ZŠ
Blízká osoba nebo nejlepší kamarádi	4	19
Jiný kamarád	3	3
Někdo z rodiny	2	2
Online kamarádi	4	5
Všichni	1	4
Nikdo	128	76
Jiná osoba	0	0

Graf č. 17: Osoby, se kterými vybraní žáci 6. a 9. tříd ZŠ sdíleli cizí sexy materiál

Pokud pomineme nejvyšší procenta u možnosti, kdy vybraní žáci s nikým nesdíleli cizí zprávy, fotografie nebo videa a zaměříme se na konkrétní osoby, u žáků 9. tříd ZŠ jasně převažuje situace, kdy cizí obsah sdíleli s osobou blízkou nebo nejlepšími kamarády (18,6 %). U žáků 6. tříd ZŠ je tato odpověď také zastoupena nejčastěji, a to spolu s online kamarády, které jako příjemce označila 3,0 % z nich. Rozdíly v odpovědích u mladších žáků jsou kvůli nízkým četnostem minimální.

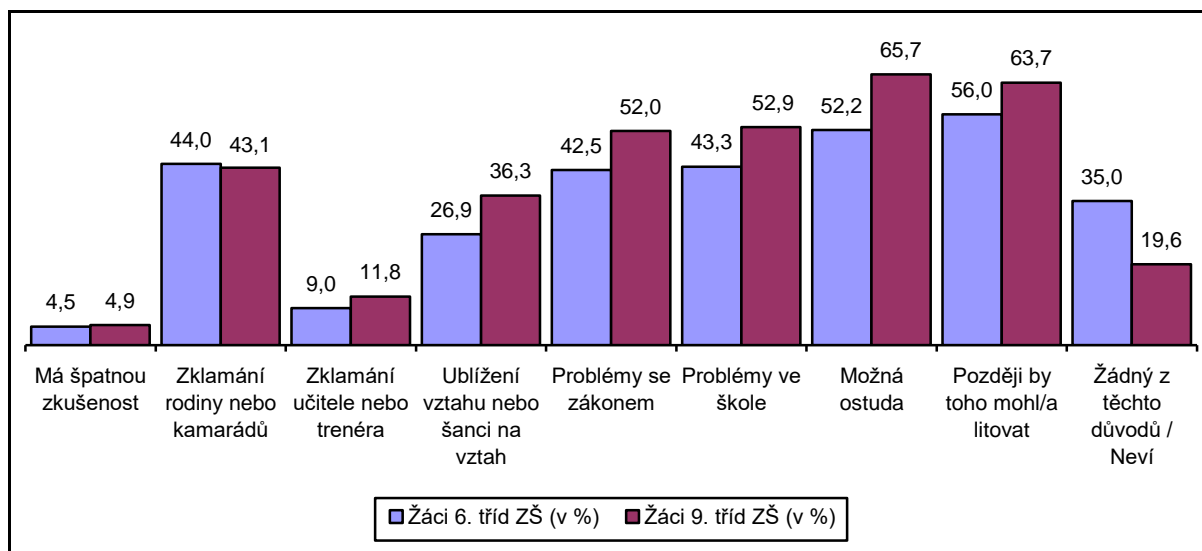
Deskriptivní problém č. 15

Z jakých důvodů by měli vybraní žáci 6. a 9. tříd ZŠ obavu z posílání nebo zveřejňování vlastního sexy materiálu?

Závěrečný popisný problém se týkal důvodů, proč by měli respondenti strach z provozování sextingu. Zjišťovali jsme, jaká rizika či problémy vybraní žáci osobně vnímají.

Tabulka č. 17: Obavy vybraných žáků 6. a 9. tříd ZŠ z provozování sextingu

	Žáci 6. tříd ZŠ	Žáci 9. tříd ZŠ
Má špatnou zkušenost	6	5
Zklamání rodiny nebo kamarádů	59	44
Zklamání učitele nebo trenéra	12	12
Ublížení vztahu nebo šanci na vztah	36	37
Problémy se zákonem	57	53
Problémy ve škole	58	54
Možná ostuda	70	67
Později by toho mohl/a litovat	75	65
Žádný z těchto důvodů / Neví	47	20
Jiné	0	1

Graf č. 18: Obavy vybraných žáků 6. a 9. tříd ZŠ z provozování sextingu

Ze zpracovaného grafu vyplývá, že více než polovina žáků 6. tříd ZŠ má strach z možné ostudy nebo pozdějšího litování. Stejně obavy sdílí více než tři pětiny žáků 9. ročníků ZŠ, navíc více než polovina z nich se bojí problémů ve škole či se zákonem.

Nejmenší strach mají žáci ze zklamání učitele nebo trenéra, ke kterému se přiznalo 9,0 % žáků 6. ročníků a 11,8 % žáků 9. tříd ZŠ. Nízkou četnost mají také již prožité negativní zkušenosti se sextingem, které zažilo 4,7 % všech respondentů.

Jeden žák 9. třídy ZŠ, konkrétně čtrnáctiletý chlapec, uvedl vlastní odpověď, přičemž odůvodnění pro neprovozování sextingu znělo takto: „zbil by mě otec“.

Následuje pět formulovaných relačních neboli vztahových problémů, které jsme nastínili v podkapitole 6.1. Každý relační problém je v této části vyjádřen odpovídající věcnou hypotézou (H) a při použití postupu podle Chráska (2016) je ke každé věcné hypotéze vymezena statistická hypotéza nulová (H_0) a statistická hypotéza alternativní (H_A). Tato hypotetická tvrzení popsána pomocí statistických termínů dále vzájemně ověřujeme a rozhodujeme, zda je možné statistické hypotézy přijmout či odmítnout.

U každé věcné hypotézy byla provedena operacionalizace proměnných, tudíž jejich vyjádření v takové podobě, kterou můžeme přesně zachytit a změřit (Chráska 2016).

Pro ověření hypotéz jsme zvolili statistickou metodu pro analýzu nominálních dat, kterou Chráska (2016) popisuje jako test nezávislosti chí-kvadrát pro čtyřpolní tabulku. Zvolenou hladinou významnosti je 0,05, stupeň volnosti je 1. Kritickou hodnotou významnosti chí-kvadrát pro danou hladinu významnosti a stupně, kterou budeme srovnávat s vypočítanými hodnotami, je $\chi^2_{0,05}(1) = 3,841$.

Relační problém č. 1

Jaký je rozdíl ve výskytu sextingu u vybraných žáků 6. a 9. tříd ZŠ?

První ze stanovených relačních problémů byl zaměřen na rozdíl v množství žáků z vybraných tříd základních škol, kteří již mají nějakou zkušenost se sextingem. V tomto případě předpokládáme, že žáci 9. ročníků ZŠ častěji provozují sextingové aktivity, ať už s textovým nebo obrazovým obsahem.

Cílem ověřování formulované hypotézy je odpovědět na uvedenou otázku a zjistit, zda je mezi četnostmi výskytu sextingu u těchto dvou skupin statisticky významný rozdíl.

Věcná hypotéza č. 1:

Hypotéza H: U vybraných žáků 9. tříd ZŠ se sexting vyskytuje častěji než u vybraných žáků 6. tříd ZŠ.

Statistické hypotézy:

Nulová hypotéza H_0 : Četnost výskytu sextingu je u vybraných žáků 6. a 9. tříd ZŠ stejná.

Alternativní hypotéza H_A : Četnost výskytu sextingu je u vybraných žáků 9. tříd ZŠ vyšší než u vybraných žáků 6. tříd ZŠ.

Data potřebná pro ověření stanovené hypotézy byla získána z dotazníkových položek č. 10 a 11, v nichž byly zjišťovány zkušenosti respondentů s textovým a obrazovým sextingem.

Tabulka č. 18, ve které jsou uvedeny absolutní četnosti odpovědí, je sestavena na základě následujících tvrzení:

Odpověď ANO – provozování minimálně jedné z uvedených textových nebo obrazových sextingových aktivit.

Odpověď NE – neprovozování žádné z uvedených textových ani obrazových sextingových aktivit.

Tabulka č. 18: Čtyřpolní tabulka k testování 1. hypotézy

	ANO	NE	Σ
vybraní žáci 6. tříd ZŠ	30	104	134
vybraní žáci 9. tříd ZŠ	66	36	102
Σ	96	140	236

Vypočítaná hodnota testového kritéria je $\chi^2 = 42,980$.

V tomto případě je $\chi^2 = 42,980 > 3,841 = \chi^2_{0,05}(1)$.

Testové kritérium je vyšší než kritická hodnota, a proto na hladině významnosti 5 % **odmítáme nulovou hypotézu H_0 a přijímáme hypotézu alternativní H_A** . Ta tvrdí, že mezi četnostmi výskytu sextingu u vybraných žáků je významný rozdíl, kdy častější výskyt sextingových aktivit pozorujeme u žáků 9. tříd ZŠ.

Na základě testování 1. hypotézy jsme dospěli k závěru, že naše věcná hypotéza byla prokázána. Lze formulovat statisticky potvrzený výrok, že **u vybraných žáků 9. tříd ZŠ se sexting vyskytuje častěji než u vybraných žáků 6. tříd ZŠ**.

Relační problém č. 2

Jaký je rozdíl ve výskytu sextingu u vybraných chlapců a dívek 6. a 9. tříd ZŠ?

Druhý formulovaný relační problém se opět týkal míry zkušeností se sextingem, ale v tomto případě je cílem zjistit rozdíl u vybraných dívek a chlapců. Hypotéza byla formulována na základě předpokladu, že častěji provozují textový nebo obrazový sexting vybrané dívky. Při této formulaci jsme vycházeli mimo jiné z teoretických poznatků, které popisují dřívější nástup dospívání u dívek.

Věcná hypotéza č. 2:

Hypotéza H: U vybraných dívek je výskyt sextingu častější než u vybraných chlapců.

Statistické hypotézy:

Nulová hypotéza H₀: Četnost výskytu sextingu je u vybraných chlapců a vybraných dívek stejná.

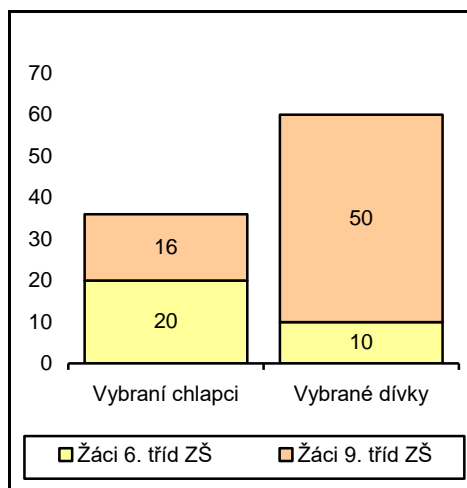
Alternativní hypotéza H_A: Četnost výskytu sextingu je u vybraných dívek vyšší než u vybraných chlapců.

Pro ověření hypotézy č. 2 byla opět využita data z položek č. 10 a 11. Četnosti uvedené v tabulce č. 19 nerozlišují mezi žáky 6. a 9. tříd ZŠ, ale pouze mezi dívkami a chlapci z celého vzorku respondentů. Pro představu rozdělení odpovědí vybraných dívek a chlapců v rámci jednotlivých tříd je sestaven graf č. 19, který ukazuje rozložení vybraných dívek a chlapců z 6. a 9. ročníků ZŠ, kteří odpověděli kladně na otázku, zda někdy provozovali obrazový anebo textový sexting.

Absolutní četnosti odpovědí v tabulce č. 19 a grafu č. 19 jsou pro ověření hypotézy sumarizovány dle následujících tvrzení:

Odpověď ANO – provozování minimálně jedné z uvedených textových nebo obrazových sextingových aktivit.

Odpověď NE – neprovozování žádné z uvedených textových ani obrazových sextingových aktivit.

Graf č. 19: Vybraní chlapci a dívky 6. a 9. tříd ZŠ se zkušenostmi se sextingem

Tabulka č. 19: Čtyřpolní tabulka k testování 2. hypotézy

	ANO	NE	Σ
vybraní chlapci	36	67	103
vybrané dívky	60	73	133
Σ	96	140	236

Vypočítaná hodnota testového kritéria je $\chi^2 = 2,483$.

V tomto případě je $\chi^2 = 2,483 < 3,841 = \chi^2_{0,05}(1)$.

Testové kritérium je nižší než kritická hodnota, a proto na hladině významnosti 5 % **nulovou hypotézu H_0 nezamítáme**. Ta stanovuje, že četnost výskytu sextingu je u vybraných dívek a vybraných chlapců stejná.

Ověření hypotézy č. 2 potvrdilo, že **mezi četnostmi výskytu sextingu u vybraných chlapců a vybraných dívek není statisticky významný rozdíl**.

Z tabulky č. 19 a grafu č. 19 je však patrný náznak, že četnost kladných odpovědí je převažující u vybraných dívek. Můžeme se tedy domnívat, že při získání většího vzorku respondentů z 6. a 9. tříd ZŠ by tato hypotéza mohla být statisticky potvrzena.

Relační problém č. 3

Jaký je rozdíl ve vnímání obvyklosti sextingu v jejich věkové skupině u vybraných žáků 6. a 9. tříd ZŠ?

Další problém, který jsme si vytyčili, měl za cíl odhalit, zda je mezi vybranými žáky 6. a 9. tříd ZŠ rozdíl ve vnímání sextingových aktivit jako docela či velmi častých u dětí ve stejném věku. Hypotéza č. 3 byla opět formulována jednostranně a reflektuje předpoklad, že vybraní žáci 9. tříd ZŠ považují obrazový a textový sexting u svých vrstevníků častěji za docela obvyklý či velmi obvyklý jev než mladší žáci 6. tříd ZŠ.

Věcná hypotéza č. 3:

Hypotéza H: Vybraní žáci 9. tříd ZŠ vnímají sexting v jejich věkové skupině jako více obvyklý než vybraní žáci 6. tříd ZŠ.

Statistické hypotézy:

Nulová hypotéza H₀: Četnost souhlasu s tím, že je sexting v jejich věkové skupině více obvyklý, je u vybraných žáků 6. a 9. tříd ZŠ stejná.

Alternativní hypotéza H_A: Četnost souhlasu s tím, že je sexting v jejich věkové skupině více obvyklý, je u vybraných žáků 9. tříd ZŠ vyšší než u vybraných žáků 6. tříd ZŠ.

V dotazníkové položce č. 4, jíž odpovědi byly využity pro ověření této hypotézy, měli respondenti za úkol určit u celkem pěti rozdílných možností, zda je daná aktivita docela či velmi častá, či naopak není velmi nebo vůbec častá mezi dětmi ve stejném věku. Mezi uvedenými sextingovými aktivitami bylo např. posílání sexy zprávy jiné osobě nebo zveřejňování vlastních sexy fotek/videí online.

Tabulka č. 20 zobrazuje četnosti použité pro ověření stanovené hypotézy, a to dle takto určených definic odpovědí:

Odpověď ANO – odpověď docela časté/velmi časté u více než poloviny uvedených sextingových aktivit.

Odpověď NE – odpověď není vůbec časté/není velmi časté u více než poloviny uvedených aktivit.

Tabulka č. 20: Čtyřpolní tabulka k testování 3. hypotézy

	ANO	NE	Σ
vybraní žáci 6. tříd ZŠ	14	120	134
vybraní žáci 9. tříd ZŠ	49	53	102
Σ	63	173	236

Vypočítaná hodnota testového kritéria je $\chi^2 = 41,822$.

V tomto případě je $\chi^2 = 41,822 > 3,841 = \chi^2_{0,05}(1)$.

Testové kritérium je vyšší než kritická hodnota, a proto na hladině významnosti 5 % **odmítáme nulovou hypotézu H_0 a přijímáme hypotézu alternativní H_A** . Ta obsahuje tvrzení, že vyšší četnost souhlasu s obvyklostí sextingu u dětí stejného věku je statisticky prokazatelná u vybraných žáků 9. tříd ZŠ.

Na základě testování 3. hypotézy jsme dospěli k závěru, že naše věcná hypotéza byla potvrzena. Lze tudíž formulovat výrok, že **vybraní žáci 9. tříd ZŠ vnímají sexting v jejich věkové skupině jako více obvyklý než vybraní žáci 6. tříd ZŠ**.

Relační problém č. 4

Jaký je rozdíl ve vnímání obvyklosti sextingu v jejich věkové skupině u vybraných chlapců a dívek 6. a 9. tříd ZŠ?

V rámci dalšího relačního problému jsme se opět zaměřili na vnímanou obvyklost sextingu ve vrstevnické skupině vybraných žáků, avšak tentokrát bylo cílem srovnat rozdíl u vybraných dívek a chlapců. Hypotézu č. 4 jsme také formulovali jednostranně a soudíme, že vybrané dívky vnímají sexting jako obvyklejší jev u dětí stejného věku než vybraní chlapci z těchto tříd.

Věcná hypotéza č. 4:

Hypotéza H: Vybraní dívky vnímají sexting v jejich věkové skupině jako více obvyklý než vybraní chlapci.

Statistické hypotézy:

Nulová hypotéza H_0 : Četnost souhlasu s tím, že je sexting v jejich věkové skupině více obvyklý, je u vybraných chlapců a vybraných dívek stejná.

Alternativní hypotéza H_A : Četnost souhlasu s tím, že je sexting v jejich věkové skupině více obvyklý, je u vybraných dívek vyšší než u vybraných chlapců.

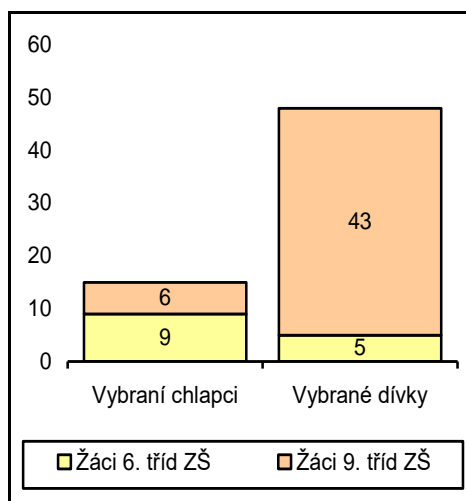
Hypotéza č. 4 byla ověřována na základě získaných dat z dotazníkové položky č. 4, stejně jako tomu bylo u předcházející hypotézy.

Tabulka č. 21 obsahuje četnosti všech zapojených dívek i chlapců a nerozlišuje tedy mezi žáky 6. a 9. tříd ZŠ. Rozložení těchto četností v rámci jednotlivých tříd je zobrazeno v grafu č. 20.

Pro sestavení tabulky č. 21 a grafu č. 20, v nichž jsou uvedeny použité četnosti pro ověření hypotézy, byla definována tato tvrzení:

Odpověď ANO – odpověď docela časté/velmi časté u více než poloviny uvedených aktivit.

Odpověď NE – odpověď není vůbec časté/není velmi časté u více než poloviny uvedených aktivit.

Graf č. 20: Vybraní chlapci a dívky 6. a 9. tříd ZŠ, kteří vnímají sexting v jejich věkové skupině jako více obvyklý

Tabulka č. 21: Čtyřpolní tabulka k testování 4. hypotézy

	ANO	NE	Σ
vybraní chlapci	15	88	103
vybrané dívky	48	85	133
Σ	63	173	236

Vypočítaná hodnota testového kritéria je $\chi^2 = 13,746$.

V tomto případě je $\chi^2 = 13,746 > 3,841 = \chi^2_{0,05}(1)$.

Testové kritérium je vyšší než kritická hodnota, a proto na hladině významnosti 5 % **odmítáme nulovou hypotézu H_0 a přijímáme hypotézu alternativní H_A** . Ta tvrdí, že vyšší četnost souhlasu s obvyklostí sextingu u dětí ve stejném věku je statisticky prokazatelná u vybraných dívek.

Na základě testování 4. hypotézy jsme dospěli k závěru, že naše věcná hypotéza byla prokázána. Lze formulovat statisticky potvrzený výrok, že **vybraní dívky vnímají sexting v jejich věkové skupině jako více obvyklý než vybraní chlapci**.

Relační problém č. 5

Jaký je rozdíl ve vnímání sextingu jako nebezpečné aktivity u vybraných chlapců a dívek 6. a 9. tříd ZŠ?

Poslední stanovený relační problém se zabýval charakteristikou sextingu jako nebezpečného jevu, a to konkrétně mírou souhlasu či nesouhlasu respondentů s touto vlastností v závislosti na pohlaví. Jednostranně formulovaná hypotéza č. 5 naznačovala, že vybrané dívky častěji vnímají sexting jako nebezpečné chování, což koresponduje s dosavadními poznatky i se zkušenostmi dívek se sextingem.

Věcná hypotéza č. 5:

Hypotéza H: Vybrané dívky vnímají sexting častěji jako nebezpečnou aktivitu než vybraní chlapci.

Statistické hypotézy:

Nulová hypotéza H₀: Četnost souhlasu s tím, že je sexting nebezpečná aktivita, je u vybraných chlapců a vybraných dívek stejná.

Alternativní hypotéza H_A: Četnost souhlasu s tím, že je sexting nebezpečná aktivita, je u vybraných dívek vyšší než u vybraných chlapců.

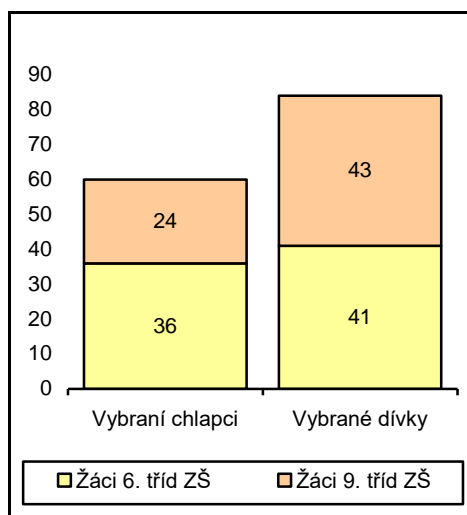
Data potřebná pro ověření této hypotézy byla zaznamenána v rámci dotazníkového šetření, konkrétně u položky č. 8, která zjišťovala míru souhlasu nebo nesouhlasu se sedmi nabídnutými vlastnosti sextingu. Jedna z možností označovala sextingové aktivity jako nebezpečné, přičemž respondenti vybírali na škále z odpovědí: velmi nesouhlasím – nesouhlasím – ani souhlasím ani nesouhlasím – souhlasím – velmi souhlasím, příp. nevím.

V tabulce č. 22 jsou znázorněny četnosti všech vybraných dívek a chlapců bez ohledu na jejich zařazení do jednotlivých tříd. Rozdělení do 6. a 9. tříd ZŠ přibližuje graf č. 21.

Uvedené četnosti odpovědí v tabulce č. 22 a v grafu č. 21 jsou pro ověření hypotézy sestaveny dle následujících výroků:

Odpověď ANO – odpověď souhlasím/velmi souhlasím u tvrzení, že sexting je nebezpečná aktivita.

Odpověď NE – jiná odpověď než souhlasím/velmi souhlasím u tvrzení, že sexting je nebezpečná aktivita.

Graf č. 21: Vybraní chlapci a dívky 6. a 9. tříd ZŠ, kteří vnímají sexting jako nebezpečnou aktivitu

Tabulka č. 22: Čtyřpolní tabulka k testování 5. hypotézy

	ANO	NE	Σ
vybraní chlapci	60	43	103
vybrané dívky	84	49	133
Σ	144	92	236

Vypočítaná hodnota testového kritéria je $\chi^2 = \mathbf{0,587}$.

V tomto případě je $\chi^2 = 0,587 < 3,841 = \chi^2_{0,05}(1)$.

Testové kritérium je nižší než kritická hodnota, a proto na hladině významnosti 5 % **nulovou hypotézu H_0 nezamítáme**. Ta stanovuje, že četnost souhlasu s tím, že je sexting nebezpečná aktivita, je u vybraných chlapců a vybraných dívek stejná.

Ověření hypotézy č. 5 potvrdilo, že **mezi četnostmi souhlasu vybraných chlapců a dívek s tím, že je sexting nebezpečná aktivita, není statisticky významný rozdíl**.

Graf č. 21 naznačuje, že ve vybraných 6. i 9. třídách ZŠ jsou to dívky, které v rámci pohlaví častěji označují sexting za nebezpečný. Přesto však tyto rozdíly, které předpokládala hypotéza č. 5, nejsou v závislosti na velikosti vybraného vzorku respondentů statisticky prokazatelné.

8 Zhodnocení a diskuze výsledků

V poslední kapitole diplomové práce pracujeme se získanými daty, jež jsme popsali v předcházející části, a to s ohledem na vymezené problémy a výsledky výzkumného šetření. Tyto výsledky interpretujeme, což podle Gavory (2010) představuje hlavní výstup celého výzkumného šetření. Podstatou interpretace dat je hledání a objevení skrytých souvislostí, vysvětlování jejich významu a odhalování možných příčin. Získaná data se v rámci zhodnocení konfrontují s výzkumnými problémy a hypotézami. Naším cílem v této kapitole je tato zjištění a závěry patřičně okomentovat.

Výsledky našeho šetření také porovnáme s výsledky výzkumů, které byly zmíněny v páté kapitole, a to se Sex and Tech Survey, jehož výzkumný nástroj jsme využili a upravili pro naše šetření, nebo s výzkumy realizovanými pod projektem E-Bezpečí, které se zaměřují na žáky nejen českých škol.

Vybraní žáci 6. a 9. tříd základních škol (ZŠ) nejčastěji používají chytrý telefon (viz graf č. 4). U tohoto přístroje je více než pravděpodobné, že jej nevyužívá žádná jiná osoba a při používání hesla pro odemčení zaručuje relativně silný pocit soukromí. Může být tedy pro sexting vhodným nástrojem. Tyto šance se dále zvyšují za předpokladu, že je přes tento telefon umožněn přístup na internet a součástí vybavení je i vnitřní fotoaparát.

Mezi komunikačními službami a aplikacemi je nejpopulárnější YouTube, za kterým těsně následuje Facebook Messenger, který je však využívanější mezi žáky 9. tříd ZŠ. Také u sociální sítě Facebook je patrný výrazný rozdíl, kdy tuto službu využívá o 40,8 % méně žáků 6. tříd než žáků 9. ročníků ZŠ (viz graf č. 5). Je zde viditelný pokles zájmu o tuto sociální síť u mladší generace, pro kterou již není Facebook takový trend jako býval a spíše se zajímají o současný fenomén tzv. youtuberů. Nepoměr je patrný také ve využívání aplikace Snapchat, která je o 32,7 % oblíbenější u žáků 9. tříd ZŠ. Rizikem této aplikace je mylný pocit soukromí, který mohou uživatelé získat z funkce této služby, kdy se doručená fotografie sama vymaže několik vteřin po zobrazení příjemcem.

Posílání odhalených fotografií se tak může jevit jako neškodná zábava a žáci 9. tříd ZŠ podle výsledků šetření o 29,5 % častěji než žáci 6. tříd ZŠ uváděli, že posílání vlastních intimních fotek či videí jiné osobě je mezi jejich vrstevníky docela nebo velmi časté (celkem 39,2 %, viz graf č. 6). U posílání sexuálně zaměřených textových zpráv je rozdíl ve vnímané obvyklosti dokonce 55,4 %, přičemž s častějším výskytem této aktivity souhlasí 69,6 % žáků 9. ročníků ZŠ.

K potvrzení tohoto úsudku vybraných žáků při výzkumném šetření nedošlo, jelikož reálné poslání sextingové zprávy přiznalo 18,6 % žáků 9. tříd ZŠ (o 10,4 % více než žáků 6. tříd ZŠ, viz graf č. 11) a poslání vlastní intimní fotografie nebo videa připustilo 6,9 % žáků 9. tříd ZŠ (o 2,4 % více než žáků 6. tříd ZŠ, viz graf č. 12). I přesto je patrné, že výskyt sextingu není neobvyklý a někteří žáci jsou sami tvůrci sextingových zpráv, fotografií a videí.

Osobní zkušenost se sextingem přiznalo celkem 40,7 % vybraných žáků, kdy více než polovinu tvořily dívky z 9. ročníků ZŠ. V našem výzkumném vzorku měla každá třetí dívka z 9. třídy ZŠ nějakou zkušenost se sextingovými aktivitami. Výsledky potvrzují obavy odborníků, kteří upozorňují na eventualitu, kdy bude sexting součástí běžných forem chování, čímž by zanikla také jeho patologičnost.

Rozdíly byly také mezi domnělými a reálnými důvody, proč dochází k sextingu. Téměř dvě třetiny všech respondentů označily jako domnělou příčinu provozování sextingu snahu upoutat na sebe pozornost (viz grafy č. 7 a 8), zatímco ve skutečnosti tuto nejčastěji předpokládanou motivaci přiznali pouze 4 vybraní žáci (viz tabulka č. 13). Nejobvyklejším skutečným důvodem bylo získat pozitivní reakci, což uvedlo 18 respondentů.

Většina respondentů sice považuje sexting za nebezpečnou a hloupou aktivitu, zároveň je však pro téměř třetinu žáků 9. tříd ZŠ vzrušující a zábavnou (viz graf č. 9). Stejný počet respondentů, a to téměř čtvrtina žáků 6. tříd ZŠ a třetina žáků 9. ročníků ZŠ, označil osobu provozující sexting za sebevědomou a zoufalou (viz graf č. 10), což vypovídá o rozdílných pohledech žáků ze stejných tříd na aktéry sextingu. Důvodem mohou být odlišné zkušenosti, kdy pozitivněji hodnotí osobu např. přítel nebo přítelkyně, kteří dostali lechtivou fotografii od své drahé polovičky, zatímco negativně osobu provozující sexting vnímá ten, kdo od někoho obdržel nevyžádaný sexuálně explicitní obsah.

V této práci bylo stanoveno celkem pět hypotéz, z nichž tři hypotézy potvrdily statisticky významné rozdíly v míře výskytu sextingu u vybraných žáků 6. a 9. tříd ZŠ (hypotéza č. 1) a ve vnímání obvyklosti sextingu v jejich věkové skupině u vybraných žáků jednotlivých tříd ZŠ (hypotéza č. 3) i mezi oběma pohlavími (hypotéza č. 4), přičemž vyšší četnosti byly statisticky potvrzeny u žáků 9. tříd ZŠ a u dívek. Statisticky nebyla mezi vybranými dívkami a chlapci prokázána rozdílná míra výskytu sextingu (hypotéza č. 2) ani rozdílné vnímání sextingu jako nebezpečné aktivity (hypotéza č. 5).

Naše předpoklady na základě získaných zkušeností a výzkumů spolu s přihlédnutím k psychologické charakteristice žáků základních škol byly dle ověřených hypotéz správně formulovány, přičemž výraznější rozdíl ve výskytu i vnímání sextingu je mimo jiné zapříčiněn odlišným věkem i úrovní vyspělosti dvou vybraných skupin respondentů.

Získaná data lze porovnat s výsledky výzkumu Sex and Tech Survey z roku 2008, jež jsme nastínili v páté kapitole (Sex and Tech: Results from a Survey of Teens and Young Adults 2008), a jehož výzkumný nástroj jsme upravili pro potřeby našeho dotazníkového šetření. Výsledky jsou aplikovatelné pouze orientačně, neboť jedna ze dvou zkoumaných skupin byli teenageři ve věku 13–19 let, zatímco náš výzkumný vzorek byl složen z žáků ve věku od 11 do 16 let. I tak můžeme zhodnotit, že v posledních deseti letech se výrazně změnila dostupnost technologií, přičemž chytrý telefon používá o 71,7 % více vybraných českých žáků než tehdejších amerických dospívajících. Naproti tomu počet dětí používajících klasický mobilní telefon je o 69,6 % nižší a pokles o 64,7 % je patrný také u digitálního fotoaparátu. K určité přeměně došlo taktéž u vnímání sextingu jako aktivity i samotného aktéra. V porovnání s rokem 2008 se příliš nezměnil pohled na nebezpečnost (pokles o 6,0 %) a hloupost provádění sextingu (snížení o 3,6 %), avšak vybraní žáci již nevnímají sexting jako flirtující (pokles o 41,5 %) a zábavnou aktivitu (snížení o 25,2 %). Zatímco 65,0 % mladých Američanů označilo osobu provádějící sexting jako flirtující, z našich respondentů tuto vlastnost zvolilo pouze 21,6 %. Vybraní žáci základních škol vnímají tuto osobu spíše negativně, když jí nejčastěji přisuzují vlastnosti jako hloupá, nechutná a zoufalá.

Toto odlišné posuzování aktéra sextingu může mít také vliv na provozování sextingu, neboť posílání textového sextingu bylo u vybraných žáků o 25,3 % méně časté a obdržení textového sextingu přiznalo o 23,8 % vybraných žáků méně ve srovnání s americkými teenagery. U obrazového sextingu je také viditelný pokles, který však není tak výrazný, a to o 13,5 % u posílání a 6,0 % u obdržení sexuálně laděné fotografie nebo videa. To může být sice vnímáno jako pozitivní výsledek, avšak zjištěná procenta výskytu sextingu nejsou vůbec zanedbatelná.

Pro přesnější zhodnocení výsledků se nabízí srovnání s nejnovějším výzkumem z roku 2017 s názvem Sexting a rizikové seznamování českých dětí v kyberprostoru, realizovaným Centrem prevence rizikové virtuální komunikace Pedagogické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci a společností O2 Czech Republic, který jsme rovněž představili v páté kapitole (Kopecký, Szotkowski 2017b). Věkové rozmezí dětí zapojených do výzkumu bylo 8 až 17 let, přičemž průměrný věk činil 14,1 let. Věkový průměr respondentů v rámci našeho výzkumného šetření byl 13,4 let, tudíž rozdíl činil pouze několik měsíců. Co se týče výskytu sextingu, posílání či sdílení sexuálně zaměřené zprávy (textový sexting) přiznalo o 10,8 % více českých dětí z dřívějšího výzkumu a více zkušeností s posíláním nebo zveřejněním vlastní intimní fotografie nebo videa (obrazový sexting) mají rovněž respondenti z výzkumu E-Bezpečí, a to s rozdílem o 7,6 %.

Zajímavá jsou data získaná u položek věnovaným údajným důvodům dívek a chlapců k provozování sextingu. Podobná procenta byla zjištěna u snahy upoutat pozornost, kdy naši respondenti tuto možnost u dívek volili o 11,3 % častěji, zatímco u chlapců tuto odpověď volili častěji o 3,8 %. Jako dárek pro partnera volili naši respondenti tento důvod také častěji, a to o 13,0 % u dívek a o 5,4 % u chlapců. Poslání vlastní zprávy, fotografie či videa na oplátku za předchozí doručený obsah naopak respondenti našeho šetření nevolili tak často jako české děti o rok dříve (15,3 % méně u dívek a 9,9 % méně u chlapců). U českých dětí z dřívějšího šetření a našich vybraných žáků jsou lehce rozdílné představy v důvodech pro sexting, avšak blíže se shodují u předpokládaných důvodů chlapců.

Za důležité můžeme pokládat zjištění, že pouze 61,0 % našich respondentů vnímá sexting jako nebezpečnou aktivitu, což vyjadřuje pokles o 13,2 % oproti získaným výsledkům z celostátního výzkumu z roku 2017. Pokud to srovnáme s vývojem rizikovosti sextingu z pohledu českých dětí během let 2009 až 2017 (viz graf č. 3), tak výsledek našeho výzkumu je nejnižším procentem od doby, co je tento údaj zjišťován z výzkumů E-Bezpečí. I když je poměr žáků, kteří vnímají sexting jako nebezpečný, nižší než u dřívějších výzkumů, jejich postoj nevede k vyšší míře výskytu sextingu.

Na základě téměř totožné metodologie můžeme na závěr posoudit rozdílnost mezi žáky základní školy a studenty univerzity, co se týče problematiky sextingu. Výzkumné šetření Sexting u studentů Univerzity Palackého v Olomouci, které proběhlo v roce 2016, bylo představeno v rámci zhodnocení současného stavu v páté kapitole (Szotkowski, Komárková 2017). Při porovnání jsou patrné výrazné rozdíly jak u obrazového sextingu, který provozovalo o 71,1 % více vysokoškolských studentů než vybraných žáků 6. a 9. tříd ZŠ, tak u obrazového sextingu, kdy se k tomuto chování přiznalo o 57,9 % více studentů Univerzity Palackého. V názoru na rizikovost sextingu je také viditelný rozdíl, přičemž sexting jako nebezpečnou aktivitu vnímá o 16,0 % méně vybraných žáků základních škol. Nejčastěji uvedené obavy z provozování sextingu jsou u žáků základní i vysoké školy stejné. Jedná se o možnou ostudu a šanci, že by toho později mohli litovat. Více respondentů našeho šetření se oproti vysokoškolským studentům obává problémů se zákonem (o 28,2 %) a problémů ve škole (o 25,2 %).

Srovnání s dalšími výzkumy nám ukázalo, že odlišný názor našich vybraných žáků je patrný především u nebezpečnosti sextingu, kdy tři pětiny respondentů představují nižší podíl, než je běžně zjišťován. Zda se jedná o nastupující trend, který bude mít v budoucnu vliv na vyšší výskyt sextingu u dětí a dospívajících, odhalí až další podobné výzkumy.

Závěr

Diplomová práce se zaměřila na problematiku sextingu u žáků základních škol, přičemž důraz byl kladen na odhalení míry zkušeností se sextingem u žáků 6. a 9. tříd základních škol. K dosažení tohoto záměru byl vytyčen hlavní cíl diplomové práce, a to zjistit výskyt sextingových aktivit u výběrového souboru žáků 6. a 9. tříd základních škol v České republice. Zároveň bylo cílem rozpoznat, jak vybraní žáci těchto tříd vnímají sexting a zda se obávají rizik spojených s tímto nebezpečným chováním. Pro řádné naplnění hlavního cíle byly vymezeny taktéž cíle teoretické a praktické části, z nichž byla diplomová práce sestavena.

Teoretická část, rozdělená na čtyři kapitoly, obsahovala základní teoretické poznatky k problematice sextingu. V první kapitole bylo záměrem popsat rizikové chování ve školním prostředí a v kapitole druhé byl definován sexting spolu s jeho riziky, následky a návazností na další nebezpečné komunikační jevy. Součástí kapitoly byly také čtyři popsané případy sextingu u dětí a česká legislativa související se sextingovými aktivitami. Třetí kapitola se věnovala využívání informačních a komunikačních technologií ve školách i v domácím prostředí a zaměřila se na žáka základní školy z psychologického hlediska. Závěrečná kapitola teoretické části představila možnosti prevence sextingu.

Pro splnění účelu praktické části, která byla složena také ze čtyř kapitol, byl nejprve posouzen aktuální stav zkoumané problematiky, na něhož navazoval popis přípravy a realizace výzkumného šetření. V šesté kapitole byly vymezeny cíle, problémy a hypotézy, dále byl upřesněn výběrový soubor i metoda získávání dat a byly popsány následné úpravy této metody na základě pilotní studie. Následující kapitola představila výsledky výzkumného šetření a v poslední kapitole praktické části proběhlo zhodnocení a diskuze výsledků.

Poznatky z teoretické části potvrdily zařazení sextingu mezi nebezpečné komunikační jevy a prokázaly předpoklady jeho výskytu na základních školách. Zároveň bylo poukázáno na možná rizika, právní dopady i neblahé následky sextingových aktivit, které mohou mít až fatální charakter. I přesto bylo na vybraném vzorku 236 respondentů z řad žáků 6. a 9. tříd základních škol zjištěno, že 40,7 % zapojených žáků mělo nějakou osobní zkušenost se sextingem, přičemž nejvíce zastoupenou skupinou byly vybrané dívky z 9. tříd základních škol. Sexting zažila každá třetí a v poměru ke všem vybraným žákům se zkušenostmi tvořily tyto dívky 52,1 %. Navíc každý čtvrtý žák z našeho šetření byl příjemcem fotografie či videa se sexuálně vyzývavým obsahem.

Co se týče aktivního přístupu k sextingu, kdy naši vybraní žáci byli odesílateli či šířiteli sextingového materiálu (a ne pouze pasivním příjemcem), tuto skupinu tvořilo 14,0 % respondentů, kteří poslali či sdíleli sexy zprávu, a 7,6 % žáků, kteří sami iniciovali obrazový sexting. Nejčastěji byl příjemcem sextingového obsahu přítel nebo přítelkyně dané osoby a důvodem byla primárně snaha získat pozitivní reakci nebo se cítit sexy. Kromě upoutání pozornosti bylo nejméně obvyklým důvodem donucení pod nátlakem jiné osoby, a proto můžeme souhlasit s tím, že sexting vykonávají vybraní žáci dobrovolně z vlastní vůle.

I když jsou procenta vybraných žáků, kteří poslali, sdíleli či zveřejnili vlastní sexuálně zaměřený obsah, v porovnání s jinými provedenými výzkumy nižší, klesání je patrné také u posuzování sextingu jako nebezpečné aktivity, s čímž souhlasilo 61 % z nich. Téměř totožný počet vybraných žáků však přiznal jako největší obavu z provozování sextingu potenciální ostudu nebo případnou lítost v budoucnu. Pouze necelá polovina respondentů by se bála možných problémů se zákonem.

Detailnější seznámení žáků základních škol s protiprávní stránkou sextingu by mělo být zajišťováno v rámci prevence zaměřené na toto rizikové chování. Preventivní dokumenty připravované na národní i školní úrovni by se neměly zabývat pouze kyberšikanou, která je virtuální obdobou známého jevu, jenž se na českých školách vyskytoval už v době rodičů dnešních dětí. Sexting je pro mnoho učitelů i rodičů stále méně známý pojem, který se začal objevovat až v jednadvacátém století a jeho následky se mohou dostavit i po mnoha letech.

Výsledky a závěry realizovaného výzkumného šetření sice nelze vzhledem k omezenému vzorku respondentů zobecnit na celou populaci českých žáků základních škol, ale mohou být využity pro další bádání v této oblasti, jež se může ubírat dvěma směry. Navazující empirický výzkum by mohl být realizován v prostředí středních škol, jelikož v souvislosti s výrazným zvýšením míry výskytu sextingu u vysokoškolských studentů se nabízí otázka, kdy dnešní děti a dospívající poprvé přichází do kontaktu s reálným sextingem. Na druhou stranu by bylo zajímavé i přínosné pokračovat ve výzkumu na základních školách a zjistit, jaké chování předcházelo první zkušenosti se sextingem, kdy a za jakých podmínek se tato prvotní zkušenost odehrála a zda se jednalo o ojedinělou situaci. Pokud žáci v sextingu pokračovali i poté, bylo by vhodné zjistit, jak často se těmito aktivitám věnovali.

Problematika sextingu a příbuzných nebezpečných jevů ve virtuálním prostředí je natolik složitá, že by se rozhodně nemělo polevovat ve snaze bránit děti před těmito rizikovými formami chování. K tomu má sloužit především včasná a efektivní prevence.

Publikační činnost autorky

SZOTKOWSKI, René a Iveta KOMÁRKOVÁ. Sexting u studentů Univerzity Palackého. In. *Journal of Technology and Information Education*. 2017, roč. 9, č. 1, s. 286-296. ISSN 1803-537X. DOI: 10.5507/jtie.2017.028

Seznam použité literatury a zdrojů

ALBURY, Kath a Kate CRAWFORD. Sexting, consent and young people's ethics: Beyond Megan's story. *Continuum: Journal of Media & Cultural Studies*. 2012, roč. 26, č. 3, s. 463-473. ISSN 1030-4312.

BARBOR, Mag. Sexting: The New Threat to Adolescents?. In: *Medscape Medical News* [online]. New Orleans: October 20, 2017 [cit. 2017-12-28]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/society/2015/nov/10/sexting-becoming-the-norm-for-teens-warn-child-protection-experts>

BERANOVÁ, Kateřina. Generace Y, Z a učení. In: *EDTECH KISK - Medium* [online]. Brno: Masarykova univerzita, May 19, 2017 [cit. 2018-02-13]. Dostupné z: <https://medium.com/edtech-kisk/generace-y-z-a-učení-125608768509>

ČESKO. Vyhláška č. 72 ze dne 17. února 2005 o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2005, částka 20, s. 490-502. ISSN 1211-1244. Dostupný také z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=4618>

ČESKO. Vyhláška č. 74 ze dne 17. února 2005 o zájmovém vzdělávání. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2005, částka 20, s. 509-511. ISSN 1211-1244. Dostupný také z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=4618>

ČESKO. Zákon č. 561 ze dne 10. listopadu 2004 o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon). In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2004, částka 190, s. s. 10262-10324. ISSN 1211-1244. Dostupný také z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=4494>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Informační technologie ve školách* [online]. © Český statistický úřad, Aktualizováno dne: 10.03.2017 [cit. 2018-03-11]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/informacni_technologie_ve_skolach

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Informační technologie* [online]. © Český statistický úřad, Aktualizováno dne: 07.02.2018 [cit. 2018-03-10]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/informacni_technologie_pm

ECKERTOVÁ, Lenka a Daniel DOČEKAL. *Bezpečnost dětí na internetu: rádce zodpovědného rodiče*. 1. vyd. Brno: Computer Press, 2013. 224 s. ISBN 978-80-251-3804-5.

ENGLANDER, Elizabeth. Stop demonizing teen sexting. In most cases, it's completely harmless. In: *The Washington Post* [online]. November 7, 2014 [cit. 2017-12-28]. Dostupné z: www.washingtonpost.com/posteverything/wp/2014/11/07/stop-demonizing-teen-sexting-in-most-cases-its-completely-harmless/

FISCHER, Slavomil a Jiří ŠKODA. *Sociální patologie: analýza příčin a možnosti ovlivňování závažných sociálně patologických jevů*. Vyd. 1. Praha: Grada Publishing, 2009. 218 s. ISBN 978-80-247-2781-3.

GAVORA, Peter. *Úvod do pedagogického výzkumu*. 2., rozš. české vyd. Přeložil Vladimír JŮVA, přeložil Vendula HLAVATÁ. Brno: Paido, 2010, 261 s. ISBN 978-80-7315-185-0.

HINDUJA, Sameer a Justin W. PATCHIN. *School Climate 2.0: Preventing Cyberbullying and Sexting One Classroom at a Time*. Thousand Oaks (California): Corwin, 2012. ISBN 978-1-4129-9783-6.

HRČKA, Michal. *Sociální deviace*. Praha: Sociologické nakladatelství, 2001, 302 s. Základy sociologie, sv. 7. ISBN 80-85850-68-0.

HUTYROVÁ, Miluše, Michal RŮŽIČKA a Jan SPĚVÁČEK. *Prevence rizikového a problémového chování*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2013. ISBN 978-80-244-3725-5.

CHRÁSKA, Miroslav. *Metody pedagogického výzkumu: základy kvantitativního výzkumu*. 2., aktualizované vydání. Praha: Grada, 2016. Pedagogika. ISBN 978-80-247-5326-3.

JEDLIČKA, Richard. *Poruchy socializace u dětí a dospívajících: prevence životních selhání a krizová intervence*. Praha: Grada, 2015, 544 s. Psyché. ISBN 978-80-247-5447-5.

JOLICOEUR, Miranda a ZEDLEWSKI Edwin. *Much Ado About Sexting* [online]. USA: National Institute of Justice, 2010. [cit. 2017-12-22]. Dostupné z: <https://www.ncjrs.gov/pdffiles1/nij/230795.pdf>

KARÁSKOVÁ ULBERTOVÁ, Zuzana. Rodič, vychovatel a dítě na internetu. In: *Děti a online rizika, sborník studií*. Praha: Sdružení Linka bezpečí, 2012. ISBN 978-80-904920-3-5.

KAYS, Talitha. What is sexting?. In: *Examiner.com* [online]. 2011 [cit. 2017-12-20]. Dostupné z: <http://www.examiner.com/article/what-is-sexting-1>

KOPECKÝ, Kamil. Co je sexting. In: *Projekt E-bezpečí* [online]. (c) Centrum PRVoK PdF, Univerzita Palackého v Olomouci, 24 Květen 2009 00:58 [cit. 2017-12-19]. Dostupné z: <http://www.e-bezpeci.cz/index.php/temata/sexting/137-154>

KOPECKÝ, Kamil. Tragický příklad sextingu z USA. In: *E-Bezpečí* [online]. (c) Centrum PRVoK PdF, Univerzita Palackého v Olomouci, 20 Květen 2011 09:14 [cit. 2017-12-30]. Dostupné z: <http://www.ebezpeci.cz/index.php/temata/sexting/254-tragicky-pipad-sextingu-zusa>

KOPECKÝ, Kamil. *Rizikové formy chování českých a slovenských dětí v prostředí internetu*. [online]. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2015, 169 s. Monografie. ISBN 978-80-244-4861-9.

KOPECKÝ, Kamil. Kybernetickou agresi zažívá každý pátý učitel. Vedení školy o tom většinou neví. In: *Projekt E-bezpečí* [online]. (c) Centrum PRVoK PdF, Univerzita Palackého v Olomouci, 14 Červen 2016 11:00 [cit. 2018-03-11]. Dostupné z: <https://www.e-bezpeci.cz/index.php/veda-a-vyzkum/kybersikana-ucitelu-2016>

KOPECKÝ, Kamil. Kyberflashing - staronový druh sexuálního kontaktu v online světě. In: *Projekt E-bezpečí* [online]. (c) Centrum PRVoK PdF, Univerzita Palackého v Olomouci, 20 Srpen 2017 11:56 [cit. 2017-12-29]. Dostupné z: <https://www.e-bezpeci.cz/index.php/temata/sexting/1255-kyberflashing>

KOPECKÝ, Kamil a Martin KOŽÍŠEK. Fenomén sexting v teorii a praxi. *Skauting: dvouměsíčník pro skautskou výchovu* [online]. 2015, roč. 53, č. 1, s. 4-7 [cit. 2017-12-19]. ISSN 1210-9827. Dostupné z: <http://krizovatka.skaut.cz/dokumenty/category/62-3776?download=769:skauting-unor-2015>

KOPECKÝ, Kamil a Veronika KREJČÍ. Co je kyberšikana?. In: *Projekt E-bezpečí* [online]. (c) Centrum PRVoK PdF, Univerzita Palackého v Olomouci, 22 Květen 2009 23:12 [cit. 2017-12-29]. Dostupné z: <https://www.e-bezpeci.cz/index.php/temata/kyberikana/17-cojekyllbersikana>

KOPECKÝ, Kamil a Veronika KREJČÍ. Nebezpečí elektronické komunikace: zpráva z výzkumného šetření realizovaného v rámci projektu prevence nebezpečných komunikačních praktik spojených s elektronickou komunikací pro pedagogy a nepedagogy. In: *Projekt E-bezpečí* [online]. Olomouc 2009-2010 [cit. 2018-05-14]. Dostupné z: http://www.e-bezpeci.cz/index.php/ke-stazeni/doc_download/1-nebezpei-elektronicke-komunikace-1-2009-2010

KOPECKÝ, Kamil a Veronika KREJČÍ. Nebezpečí elektronické komunikace 2: zpráva z výzkumného šetření realizovaného v rámci projektu E-Bezpečí. In: *Projekt E-bezpečí* [online]. 2010-2011 [cit. 2018-05-14]. Dostupné z: http://www.e-bezpeci.cz/index.php/ke-stazeni/doc_download/2-nebezpei-elektronicke-komunikace-2-2010-2011

KOPECKÝ, Kamil a René SZOTKOWSKI. Kyberšikana a další formy kybernetické agrese. In: *MŠMT: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy* [online]. © 2013 – 2017 MŠMT, 20. 12. 2017a [cit. 2017-12-29]. Dostupné z: http://www.msmt.cz/uploads/Priloha_c_7_Kybersikana_d.docx

KOPECKÝ, Kamil a René SZOTKOWSKI. *Sexting a rizikové seznamování českých dětí v kyberprostoru (výzkumná zpráva)* [online]. Centrum prevence rizikové virtuální komunikace © 2017b [cit. 2018-05-14]. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/317561565_Sexting_a_rizikove_seznamovani_ceskych_deti_v_kyberprostoru_2017

KOPECKÝ, Kamil, René SZOTKOWSKI a Denis GIBADULIN. Kyberšikana, sexting a rizikové seznamování českých dětí v prostředí internetu. *Komenský: časopis pro učitele základní školy*. 2014, roč. 139, č. 2, s. 10-16. ISSN 0323-0449.

KOPECKÝ, Kamil, René SZOTKOWSKI a Veronika KREJČÍ. *Nebezpečí internetové komunikace III*. Olomouc: Pedagogická fakulta, Univerzita Palackého v Olomouci, 2012. ISBN 978-80-244-3087-4.

LANGMEIER, Josef a Dana KREJČÍŘOVÁ. *Vývojová psychologie*. 2., aktualizované vydání. Praha: Grada, 2006. ISBN 80-247-1284-9.

LAUDIN, Radek. Dívka nafotila porno samospouští, kamaráda vyšetřuje policie. In: *IDNES.cz* [online]. © MAFRA, a. s., 14. ledna 2009 7:35 [cit. 2017-12-29]. Dostupné z: https://zpravy.idnes.cz/divka-nafotila-porno-samospousti-kamarada-vysetruje-policie-pt6-/krimi.aspx?c=A090114_073536_krimi_klu

MAŠKOVÁ, Anna, Kateřina LUKÁŠOVÁ, Rastislav PACÁK a Jana BRANDEJSOVÁ. Kybergrooming a kyberstalking: Metodický materiál pro pedagogické pracovníky. In: *Národní centrum bezpečnějšího internetu* [online]. Národní centrum bezpečnějšího internetu, 2012 [cit. 2017-12-29]. Dostupné z: <http://www.ncbi.cz/category/6-metodiky-ucebni-materialy?download=37>

MERTIN, Václav a Lenka KREJČOVÁ. *Výchovné poradenství*. Vydání druhé, přepracované. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2013, 363 s. ISBN 978-80-7478-356-2.

MIOVSKÝ, Michal a kolektiv. *Prevence rizikového chování ve školství*. 2. vyd. Praha: Univerzita Karlova, 2015, s. 121-127. ISBN 978-80-7422-392-1.

MŠMT. Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních. In: *MŠMT: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy* [online]. © MŠMT, 2010 [cit. 2017-11-03]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/metodicke-dokumenty-doporuceni-a-pokyny>

MŠMT. Prevence. In: *MŠMT: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy* [online]. © 2013 – 2017 MŠMT [cit. 2017-11-09]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/prevence>

MŠMT. Strategie primární prevence 2013-2018.doc. In: *MŠMT: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy* [online]. 2013-04-03 08:07:38, poslední změna souboru 2013-10-11 10:47:27 [cit. 2018-05-05]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/file/28077>

MULLER, Mary Margaret. *Jak ochránit děti před pornografií na internetu*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2014. 167 s. ISBN 978-80-262-0694-1.

NĚMCOVÁ Martina. Počty žáků podle druhů škol (MŠ, ZŠ a ZUŠ) a školských zařízení (SVČ). In: *Zkola* [online]. Oddělení organizační a správní KÚZK. © 2003 – 2018, Poslední aktualizace: 8. 12. 2017. ISSN 1804-9974. Dostupné z: [https://www.zkola.cz/management/oos/adresare/Stranky/Po%C4%8Dty-%C5%BE%C3%A1k%C5%AF-podle-druh%C5%AF-%C5%A1kol-\(M%C5%A0,-Z%C5%A0-a-ZU%C5%A0\)-a-%C5%A1kolsk%C3%BDch-za%C5%99%C3%ADzen%C3%AD-\(SV%C4%8C\).aspx](https://www.zkola.cz/management/oos/adresare/Stranky/Po%C4%8Dty-%C5%BE%C3%A1k%C5%AF-podle-druh%C5%AF-%C5%A1kol-(M%C5%A0,-Z%C5%A0-a-ZU%C5%A0)-a-%C5%A1kolsk%C3%BDch-za%C5%99%C3%ADzen%C3%AD-(SV%C4%8C).aspx)

NEŠPOR, Karel, Ladislav CSÉMY a Hana PERNICOVÁ. *Zásady efektivní primární prevence*. Dílčí úkol grantového projektu MŠMT ČR RS 97 096 „Výchova ke zdraví na základních školách s důrazem na prevenci problémů působených návykovými látkami“. Sportpropag, Praha 1999, s. 40.

Pomoconline.saferinternet.cz. [online]. © 2017 Národní centrum bezpečnějšího internetu [cit. 2017-11-22]. Dostupné z: <https://pomoconline.saferinternet.cz>

PROCHÁZKA, Miroslav. *Sociální pedagogika*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2012. 203 s. ISBN 978-80-247-3470-5.

PRŮCHA, Jan, Eliška WALTEROVÁ a Jiří MAREŠ. *Pedagogický slovník*. 6., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Portál, 2009. 400 s. ISBN 978-80-7367-647-6.

Sex and Tech: Results from a Survey of Teens and Young Adults. In: *The National Campaign to Prevent Teen and Unplanned Pregnancy* [online]. December 2008 [cit. 2018-03-23]. Dostupné z: http://thenationalcampaign.org/sites/default/files/resource-primary-download/sex_and_tech_summary.pdf

Sexting.cz [online]. (c) Projekt E-Bezpečí, 2008-2013 [cit. 2018-01-02]. Dostupné z: www.sexting.cz

SOBOTKOVÁ, Veronika. *Rizikové a antisociální chování v adolescenci*. Praha: Grada, 2014, 147 s. Psyché. ISBN 978-80-247-4042-3.

SCHMIDT Lucinda a Peter HAWKINS. Children of the tech revolution. In: *SHM.com.au* [online]. Copyright © 2008 Fairfax Digital, July 15, 2008 - 1:46PM [cit. 2018-02-13]. Dostupné z: <https://www.smh.com.au/news/parenting/children-of-the-tech-revolution/2008/07/15/1215887601694.html>

SLAVÍKOVÁ, Ivana a Jana ZAPLETALOVÁ. Školní metodik prevence. In: MIOVSKÝ, Michal a kolektiv. *Prevence rizikového chování ve školství*. 2. vyd. Praha: Univerzita Karlova, 2015, s. 121-127. ISBN 978-80-7422-392-1.

SZOTKOWSKI, René a Iveta KOMÁRKOVÁ. Sexting u studentů Univerzity Palackého. In: *Journal of Technology and Information Education*. 2017, roč. 9, č. 1, s. 286-296. ISSN 1803-537X. DOI: 10.5507/jtie.2017.028

SZOTKOWSKI, René, Kamil KOPECKÝ a Veronika KREJČÍ. *Nebezpečí internetové komunikace IV*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2013. 177 s. ISBN 978-80-244-3911-2.

TEMPLE, Jeff. Teen hormones and cellphones. In: *The UTMB Newsroom* [online]. October 6, 2014, © Copyright 2016 The University of Texas Medical Branch at Galveston [cit. 2016-03-01]. Dostupné z: <http://www.utmb.edu/newsroom/article9957.aspx>

THOROVÁ, Kateřina. *Vývojová psychologie: proměny lidské psychiky od početí po smrt*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2015. ISBN 978-80-262-0714-6.

TOFLOVÁ, Hana. *Postoj žáků základních a středních škol k sextingu a jeho rizika* [online]. Ústí nad Labem, 2017 [cit. 2018-05-21]. Bakalářská práce. Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem. Pedagogická fakulta. Dostupné z: <https://portal.ujep.cz/StagPortletsJSR168/CleanUrl?urlid=prohlizeni-prace-detail&praceIdno=178132>

URBAN, Lukáš, Josef DUBSKÝ a Jan BAJURA. *Sociální deviace*. 2., rozš. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2012, 231 s. ISBN 978-80-7380-397-1.

VÁGNEROVÁ, Marie. *Vývojová psychologie: dětství a dospívání*. Vyd. 2., dopl. a přeprac. Praha: Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum, 2012, 531 s. ISBN 978-80-246-2153-1.

Vysokoškolské kvalifikační práce. *Theses.cz* [online]. 2018 [cit. 2018-05-18]. Dostupné z: <https://theses.cz/>

WEALE, Sally. Sexting becoming 'the norm' for teens, warn child protection experts. In: *The Guardian* [online]. 10 Nov 2015 11.01 GMT [cit. 2017-12-28]. Dostupné z: [https://www.theguardian.com/society/2015/nov/10/sexting-becoming-the-norm-for-teens-warn-child-protection-experts](https://www.theguardian.com/society/2015/nov/10 sexting-becoming-the-norm-for-teens-warn-child-protection-experts)

WEISSOVÁ, Gabriela. *Sexting u žáků základních škol* [online]. Ostrava, 2016 [cit. 2018-05-19]. Diplomová práce. Ostravská univerzita v Ostravě. Pedagogická fakulta. Dostupné z: <https://portal.osu.cz//StagPortletsJSR168/CleanUrl?urlid=prohlizeni-prace-detail&praceIdno=42605>

ZAPLETALOVÁ, Jana. Školní poradenské pracoviště. In: MIOVSKÝ, Michal a kolektiv. *Prevence rizikového chování ve školství*. 2. vyd. Praha: Univerzita Karlova, 2015, s. 117-121. ISBN 978-80-7422-392-1.

ZOUNEK, Jiří. *ICT v životě základních škol*. Praha: Triton, 2006, 151 s. ISBN 80-7254-858-1.

Seznam zkratek

Centrum PRVoK	Centrum prevence rizikové virtuální komunikace
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
ČŠI	Česká školní inspekce
ICT	informační a komunikační technologie
ICTE	informační a komunikační technologie ve vzdělávání
MPP	Minimální preventivní program
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
NCBI	Národní centrum bezpečnějšího internetu
OSPOD	orgán sociálně-právní ochrany dětí
PPP	pedagogicko-psychologická poradna
SPC	speciálněpedagogické centrum
SVP	středisko výchovné péče
ŠMP	školní metodik prevence
TZ	trestní zákoník
ÚIV	Ústav pro informace ve vzdělávání
USA	Spojené státy americké
WHO	Světová zdravotnická organizace
z.s.	zapsaný spolek
ZŠ	základní škola

Seznam tabulek a grafů

Seznam tabulek:

Tabulka č. 1: Věková struktura vybraných žáků pro výzkumné šetření	54
Tabulka č. 2: Komunikační technologie používané vybranými žáky 6. a 9. tříd ZŠ	61
Tabulka č. 3: Komunikační služby používané vybranými žáky 6. a 9. tříd ZŠ.....	62
Tabulka č. 4: Jak časté jsou podle vybraných žáků 6. a 9. tříd ZŠ aktivity spojené se sextingem v jejich věkové skupině.....	63
Tabulka č. 5: Jak časté jsou podle vybraných žáků 6. a 9. tříd ZŠ aktivity spojené se sextingem v souvislosti s pohlavím.....	64
Tabulka č. 6: Důvody dívek k provozování sextingu podle vybraných žáků 6. a 9. tříd ZŠ....	65
Tabulka č. 7: Důvody chlapců k provozování sextingu podle vybraných žáků 6. a 9. tříd ZŠ	66
Tabulka č. 8: Vlastnosti aktivit spojených se sextingem podle vybraných žáků 6. a 9. tříd ZŠ	67
Tabulka č. 9: Vlastnosti osob provozujících sexting podle vybraných žáků 6. a 9. tříd ZŠ.....	68
Tabulka č. 10: Provozování sextingu s textovým materiálem u vybraných žáků 6. a 9. tříd ZŠ	69
Tabulka č. 11: Provozování sextingu s obrazovým materiálem u vybraných žáků 6. a 9. tříd ZŠ	70
Tabulka č. 12: Osoby, se kterými vybraní žáci 6. a 9. tříd ZŠ provozovali sexting.....	71
Tabulka č. 13: Důvody vybraných žáků 6. a 9. tříd ZŠ k provozování sextingu	72
Tabulka č. 14: Osoby, od kterých vybraní žáci 6. a 9. tříd ZŠ obdrželi sexy materiál	73
Tabulka č. 15: Pocity vybraných žáků 6. a 9. tříd ZŠ při obdržení intimního materiálu	74
Tabulka č. 16: Osoby, se kterými vybraní žáci 6. a 9. tříd ZŠ sdíleli cizí sexy materiál	75
Tabulka č. 17: Obavy vybraných žáků 6. a 9. tříd ZŠ z provozování sextingu.....	76
Tabulka č. 18: Čtyřpolní tabulka k testování 1. hypotézy	78
Tabulka č. 19: Čtyřpolní tabulka k testování 2. hypotézy	80
Tabulka č. 20: Čtyřpolní tabulka k testování 3. hypotézy	82
Tabulka č. 21: Čtyřpolní tabulka k testování 4. hypotézy	84
Tabulka č. 22: Čtyřpolní tabulka k testování 5. hypotézy	86

Seznam grafů:

Graf č. 1: Vývoj sextingu u českých dětí v letech 2010, 2011, 2012 a 2014	47
Graf č. 2: Porovnání sextingu u dětí a mladých dospělých v České republice	48
Graf č. 3: Rizikovost sextingu z pohledu českých dětí v letech 2009–2017	48
Graf č. 4: Komunikační technologie používané vybranými žáky 6. a 9. tříd ZŠ	61
Graf č. 5: Komunikační služby používané vybranými žáky 6. a 9. tříd ZŠ	62
Graf č. 6: Jak časté jsou podle vybraných žáků 6. a 9. tříd ZŠ aktivity spojené se sextingem v jejich věkové skupině	63
Graf č. 7: Důvody dívek k provozování sextingu podle vybraných žáků 6. a 9. tříd ZŠ	65
Graf č. 8: Důvody chlapců k provozování sextingu podle vybraných žáků 6. a 9. tříd ZŠ	66
Graf č. 9: Vlastnosti aktivit spojených se sextingem podle vybraných žáků 6. a 9. tříd ZŠ	67
Graf č. 10: Vlastnosti osob provozujících sexting podle vybraných žáků 6. a 9. tříd ZŠ	68
Graf č. 11: Provozování sextingu s textovým materiálem u vybraných žáků 6. a 9. tříd ZŠ	69
Graf č. 12: Provozování sextingu s obrazovým materiálem u vybraných žáků 6. a 9. tříd ZŠ	70
Graf č. 13: Osoby, se kterými vybraní žáci 6. a 9. tříd ZŠ provozovali sexting	71
Graf č. 14: Důvody vybraných žáků 6. a 9. tříd ZŠ k provozování sextingu	72
Graf č. 15: Osoby, od kterých vybraní žáci 6. a 9. tříd ZŠ obdrželi sexy materiál	73
Graf č. 16: Pocity vybraných žáků 6. a 9. tříd ZŠ při obdržení sexy materiálu	74
Graf č. 17: Osoby, se kterými vybraní žáci 6. a 9. tříd ZŠ sdíleli cizí sexy materiál	75
Graf č. 18: Obavy vybraných žáků 6. a 9. tříd ZŠ z provozování sextingu	76
Graf č. 19: Vybraní chlapci a dívky 6. a 9. tříd ZŠ se zkušenostmi se sextingem	80
Graf č. 20: Vybraní chlapci a dívky 6. a 9. tříd ZŠ, kteří vnímají sexting v jejich věkové skupině jako více obvyklý	83
Graf č. 21: Vybraní chlapci a dívky 6. a 9. tříd ZŠ, kteří vnímají sexting jako nebezpečnou aktivitu	85

Seznam příloh

Příloha č. 1: Dotazník – Sex and Tech Survey

Příloha č. 2: Průvodní dopis

Příloha č. 3: Dotazník použitý pro pilotní studii

Příloha č. 4: Dotazník použitý pro výzkumné šetření

Příloha č. 5: Odborný článek Sexting u studentů Univerzity Palackého – abstrakt

PŘÍLOHA Č. 1: DOTAZNÍK – SEX AND TECH SURVEY

Sex and Tech Survey Questionnaire

1. Are you male or female?

- Male
- Female

2. How old are you?

- 13-16
- 17-19
- 20-22
- 23-26

3. Which of the following, if any, do you have and use? *Please mark all that apply.*

- Computer (non-laptop)
- Laptop computer
- Cellphone
- Smartphone (PDA, Blackberry, etc.)
- Digital camera
- Digital camcorder (video recorder)
- MP3 Player (like iPod) without video
- Video MP3 Player
- Webcam
- None of these

4. Do you: *Yes or No.*

- A** Have a profile on a social-networking site (like MySpace, Facebook, etc.)
- B** Have a profile on a dating or singles site (like match, cupid, or eHarmony)
- C** View others' profiles/pictures on a social-networking site
- D** View others' profiles/pictures on a dating/singles site
- E** Write/update a personal blog
- F** Regularly read others' personal blogs
- G** Send/receive pictures or video on your cellphone
- H** Send/receive pictures or video on a computer
- I** Post photos online
- J** Post videos online (like on YouTube)
- K** Send/receive text messages
- L** Watch TV shows online or on your MP3 Player

5. *This survey will include questions about “sexy messages and pictures” (like suggestive pictures sent to a boyfriend/girlfriend, for example) – and will require you to answer them in order to finish. If you are not comfortable sharing your opinions about that, then we encourage you to stop the survey now. **Would you like to continue?***

- Yes
- No

6. Thank you. Throughout this survey, it is **IMPORTANT** that you understand what we mean so that we interpret your answers correctly. Please keep the following in mind as you read and answer each question:

→ any time that we ask about “**sexy pictures/video**,” we are talking about sexually suggestive, semi-nude, or nude personal pictures/video taken of oneself (alone or by a friend) – and not those found on the internet, received from a stranger (like spam), etc.

→ and any time we say “**sexy messages**,” we are talking about sexually suggestive written personal texts, emails, IMs, etc. – and not those you might receive from a stranger (like spam),

→ throughout this survey, **messages** only refers to those written electronically (in emails, texts, IMs, etc.) – and **pictures/video** only refers only to those captured electronically (on a cellphone or digital camera/camcorder).

7. How common would you say each of the following is among people your age?
Not Common At All, Not Very Common, Fairly Common or Very Common.

- A Sending **sexy messages** to someone else
- B Sharing **sexy messages** with people other than the one(s) they were meant for
- C Sending of **sexy pictures/video** of oneself to someone else
- D Posting **sexy pictures/video** of oneself online
- E Sharing **sexy pictures/video** with people other than the one(s) they were meant for

8. Do you think each of these activities is more common among guys, girls, or both the same?
More Common Among GUYS, Both the Same or More Common Among GIRLS.

- A Sending **sexy messages** to someone else
- B Sharing **sexy messages** with people other than the one(s) they were meant for
- C Sending of **sexy pictures/video** of oneself to someone else
- D Posting **sexy pictures/video** of oneself online
- E Sharing **sexy pictures/video** with people other than the one(s) they were meant for

9. What do you think are the reasons that **girls** send/post sexy messages or pictures/video of themselves? *Please mark all that apply.*

- Get or keep a guy's attention
- Guy pressured them to send it
- As a "sexy" present for a boyfriend
- To feel sexy
- Get a guy to like them
- Pressure from friends
- To get positive feedback
- To be fun/ flirtatious
- To get noticed
- In response to one she received
- Other: _____
- None of these / don't know

10. What do you think are the reasons that **guys** send/post sexy written messages or pictures/video of themselves? *Please mark all that apply.*

- Get or keep a girl's attention
- Girl pressured them to send it
- As a "sexy" present for a girlfriend
- To feel sexy
- Get a girl to like them
- Pressure from friends
- To get positive feedback
- To be fun/ flirtatious
- To get noticed
- In response to one he received
- Other: _____
- None of these / don't know

11. How much do you agree or disagree that each of the following describes the activity of sending suggestive messages or nude/semi-nude pictures/video of oneself? *Strongly Disagree, Somewhat Disagree, Neither Agree Nor Disagree, Somewhat Agree, Strongly Agree, Don't Know.*

A Flirty	F Dangerous
B Gross	G Exciting
C Hot	H Fun
D Lamé	I Harmless
E Stupid	J Immoral

12. How much do you agree or disagree that each of the following describes the people who send suggestive messages or nude/semi-nude pictures/video of themselves? *Strongly Disagree, Somewhat Disagree, Neither Agree Nor Disagree, Somewhat Agree, Strongly Agree, Don't Know.*

A Flirty	H Cool
B Gross	I Desperate
C Hot	J Funny
D Lamé	K Immature
E Stupid	L Insecure
F Bold	M Slutty
G Confident	

13. Which of the following, if any, have **you personally** ever done? *Please mark all that apply.*

- **Sent** a sexually suggestive message to someone (email, IM, text, etc.)
- **Posted** a sexually suggestive message to someone's online profile (like on MySpace, Facebook, etc.)
- **NET sent/posted** sexually suggestive messages.
- **Received** a sexually suggestive message from someone (email, IM, text, etc.)
- **Shared** a sexually suggestive message with someone other than the one(s) it was originally meant for
- Had a sexually suggestive message (originally meant to be private) **shared with me**
- None of these

14. Which of the following, if any, have **you personally** ever done? *Please mark all that apply.*

- **Sent** a nude or semi-nude picture/video (of yourself) to someone (via email, cellphone, etc.)
- **Posted** a nude or semi-nude picture/video (of yourself) online (like on MySpace, Facebook, in a blog, etc.)
- **NET sent/posted** a nude or semi-nude picture/video of yourself
- **Received** a nude or semi-nude picture/video from someone (of himself/herself)
- **Shared** a nude or semi-nude picture/video with someone other than the one(s) it was originally meant for
- Had a nude or semi-nude picture/video (originally meant to be private) **shared with me**
- None of these

15. To whom have you **sent/posted** suggestive messages or nude/semi-nude pictures/videos (of yourself)? *Please think about any/all of those you've ever sent/posted and mark all that apply.*

- Boyfriend / Girlfriend
- Someone I had a crush on
- Someone I dated or hooked up with
- Someone I just met
- Someone I wanted to date or hook up with
- One or more good friends
- Someone I only knew online
- Other: _____

16. What are the reasons that you've **sent/posted** suggestive messages or nude/semi-nude pictures/videos (of yourself)? *Please think about any/all of those you've ever sent/posted and mark all that apply.*

- Get a guy/girl's attention
- Pressured to send it
- As a "sexy" present for a boyfriend/girlfriend
- To feel sexy
- Get a guy/girl to like me
- As a joke
- To get positive feedback
- To be fun/ flirtatious
- To get noticed
- In response to one that was sent to me
- Other: _____
- Don't know

17. From whom have you **received** suggestive messages or nude/semi-nude pictures/videos? *Please think about any/all of those you've ever received and mark all that apply.*

- Boyfriend / Girlfriend
- Someone I had a crush on
- Someone I dated or hooked up with
- Someone I just met
- Someone I wanted to date or hook up with
- One or more good friends
- Someone I only knew online
- Other: _____

18. Thinking about suggestive messages or nude/semi-nude pictures/videos that you ever **received**, how did getting them make you feel? *Please think about any/all of those you've ever received and mark all that apply.*

- Amused
- Angry
- Creeped out
- Disappointed
- Embarrassed
- Excited
- Grossed out
- Happy
- Included
- Scared
- Surprised
- Turned on
- Turned off
- More interested in dating sender
- More interested in hooking up with sender
- Less interested in dating sender
- Less interested in hooking up with sender
- Other: _____

19. With whom have you **shared** suggestive messages or nude/semi-nude pictures/videos (that were sent to you or shared with you)? *Please think about any/all of those you've ever shared and mark all that apply.*

- Close friend(s)
- Other friend(s)
- Family (brother/sister, cousin, etc.)
- Connected friends (like on MySpace, Facebook, etc.)
- Everyone (in a public blog, public networking profile, etc.)
- Other: _____

20. What are the reasons you would be concerned about sending or posting **sexy messages or pictures/video** of yourself? *Please mark all that apply.*

- Already had a bad experience
- Could disappoint family
- Could disappoint friends
- Could disappoint teacher/coach
- Could hurt my relationship or chances with someone I like
- Could hurt my reputation
- Could hurt my family's reputation
- Could get in trouble with the law
- Could get in trouble at school
- College recruiter might see
- Potential (or current) employer might see
- Potential embarrassment
- Might regret it later
- Might make people think I'm slutty in real life
- Other: _____
- Don't know

21. How much do you agree or disagree with each of the following statements?

Strongly Disagree, Somewhat Disagree, Neither Agree Nor Disagree, Somewhat Agree, Strongly Agree, Don't Know.

- A There is pressure among people my age to post **sexy pictures/video** in their networking site profiles
- B Personal **sexy messages and pictures/video** usually end up being seen by more than just those to whom they were sent
- C One has to be aware that **sexy messages and pictures/video** may end up being seen by more than just the intended recipient(s)
- D Girls have to worry about privacy (of **sexy messages and pictures/video**) more than guys do
- E People my age are more forward/aggressive using **sexy messages and pictures/video** than they are in real life
- F Sending personal **sexy messages and pictures/video** is no big deal
- G Sending personal **sexy messages and pictures/video** can have serious negative consequences
- H My friends have sent **sexy pictures/video** to someone
- I My friends have posted **sexy pictures/video** on the internet
- J People who exchange **sexy messages or pictures/video** are **more likely** to date or hook up with each other in real life
- K People who exchange **sexy messages or pictures/video** are **expected** to date or hook up with each other in real life
- L I am more forward/aggressive using **sexy messages and pictures/video** than I am in real life
- M I am more forward/aggressive using **sexy messages and pictures/video** than I would be if the technology were not available

22. Which of the following best describes your current relationship status?

- Not in a relationship
- In a **casual/dating** relationship
- In a **serious** relationship
- Married

23. What state do you live in? + U.S. REGION:

- East
- South
- Midwest
- West

24. Which of the following best describes where you live?

- Urban, city environment
- Suburban or town/village environment near a city
- Rural or small town environment

25. Are you...

- Alaskan native or American Islander
- Asian or Pacific Islander
- Black / African-American
- Hispanic / Latino
- White or Caucasian
- Other

PŘÍLOHA Č. 2: PRŮVODNÍ DOPIS

Vážený pane řediteli / Vážená paní ředitelko,

mé jméno je Iveta Komárková a jsem studentka Pedagogické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci.

V rámci mého studia a výzkumné činnosti v Centru prevence rizikové virtuální komunikace, které má své sídlo na výše zmíněné fakultě, se věnuji projektu E-Bezpečí, jenž se zabývá mimo jiné prevencí, vzděláváním a výzkumem spojeným s rizikovým chováním ve virtuálním prostředí.

V souvislosti s tímto projektem nyní realizujeme **výzkumné šetření zaměřené na sexting u žáků** základních škol, konkrétně u **6. a 9. tříd základních škol**, resp. u primy a kvarty víceletých gymnázií. Současné šetření je zacíleno na školy ve Zlínském kraji, a to primárně v okrese Kroměříž.

Prostřednictvím tohoto e-mailu se na Vás obracím s žádostí o distribuci dotazníku, který byl pro toto šetření sestaven a ověřen, mezi žáky daných tříd Vaší školy.

Dotazník obsahuje 19 položek a jeho vyplnění by nemělo trvat déle než 20 minut. Zaručujeme se, že veškeré zjištěné informace jsou zpracovány anonymně a nebude možné určit konkrétního žáka ani konkrétní školu, na které výzkumné šetření proběhlo.

Obecně můžeme říci, že sexting se stává stále populárnější formou zábavy mezi dětmi a mladými lidmi, kteří však často ani netuší, jaké nebezpečí jim hrozí. Tato forma rizikového chování, kterou můžeme charakterizovat jako dobrovolné sdílení vlastních intimních materiálů (fotografií či videí), se u dětí od roku 2012 rozšířila o 42 % na zjištěných 15 % v roce 2017.

Výzkumu s názvem Sexting a rizikové seznamování českých dětí v kyberprostoru se v loňském roce zúčastnilo necelých 5 tisíc dětí ve věku 7–18 let. Výzkumnou zprávu najdete na této adrese: https://www.e-bezpeci.cz/index.php/ke-stazeni/doc_download/96-.

Náš dotazník dále navazuje na výzkum sextingu u studentů Univerzity Palackého v Olomouci, který jsme provedli v roce 2016. Vědecký článek, jehož jsem spoluautorkou a který popisuje dokončené šetření, naleznete zveřejněný v časopise Journal of Technology and Information Education, a to na této adrese: <https://jtie.upol.cz/pdfs/jti/2017/01/25.pdf>.

Hlavním cílem našeho výzkumného šetření je zjistit výskyt sextingových aktivit u žáků 6. a 9. tříd základních škol. Cílem je také ověřit, jaké povědomí mají žáci těchto tříd o sextingu a zda se obávají rizik spojených s tímto rizikovým chováním a zda se už s tímto problémem a jeho následky setkali, ať už osobně nebo nepřímou.

Dotazník naleznete na této adrese: <https://goo.gl/forms/06M7dz7Y5Pc2EuTm1>.

V případě otázek mě neváhejte kontaktovat. Pokud byste preferoval/a osobní setkání spojené s distribucí dotazníku v tištěné podobě, pokusíme se Vám vyjít vstříc a Vaši školu navštívíme.

Předem děkujeme za Vaši ochotu.

S přáním hezkého dne,

Bc. Iveta Komárková

Univerzita Palackého v Olomouci

Pedagogická fakulta | Ústav pedagogiky a sociálních studií

iveta.komarkova@upol.cz | www.upol.cz

PŘÍLOHA Č. 3: DOTAZNÍK POUŽITÝ PRO PILOTNÍ STUDII

Sexting u žáků základních škol

Ahoj,

jsem studentka 2. ročníku navazujícího magisterského studia oboru Pedagogika – veřejná správa na Pedagogické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci. Tento dotazník je anonymní a slouží ke zjištění názorů a zkušeností žáků základních škol se sextingem. Jeho výsledky budou použity ke zpracování mé diplomové práce.

Velmi Ti děkuji za čas věnovaný tomuto dotazníku.

1. Které z následujících věcí používáš? *Prosím označ všechny, které jsou pravdivé.*

☐ Stolní počítač	☐ Digitální fotoaparát
☐ Laptop (notebook)	☐ Digitální kameru
☐ Tablet	☐ Webkameru
☐ Mobilní telefon	☐ Žádnou z uvedených
☐ Smartphone	

2. Které z následujících služeb používáš? *Prosím označ všechny, které jsou pravdivé.*

☐ Facebook	☐ Twitter
☐ Facebook Messenger	☐ WhatsApp
☐ Skype	☐ Snapchat
☐ Instagram	☐ Viber
☐ YouTube	☐ Žádnou z uvedených

3. Tento dotazník obsahuje otázky o „sexy zprávách a fotkách“ (např. sexuálně vyzývavé nebo nahé fotky odeslané příteli nebo přítelkyni) a je nutné odpovědět na všechny otázky. Pokud se ti nelíbí sdílet tvé názory na tyto věci, můžeš v tuto chvíli ukončit vyplňování dotazníku. Přeješ si pokračovat?

- Ano
 Ne *Odeslat formulář.*

Děkujeme.

Během vyplňování celého dotazníku je DŮLEŽITÉ, abys rozuměl/a, na co se tě ptáme, abychom si mohli tvé odpovědi správně vyložit. Prosím pamatuj si během čtení a odpovídání na každou otázku, že:

→ kdykoli se ptáme na „sexy fotky/video“, jde o sexuálně vyzývavé, polonahé nebo nahé OSOBNÍ fotografie/video pořízená danou osobou (samostatně nebo kamarádem) – a ne ty, které lze nalézt na internetu nebo přijaté od neznámých lidí (např. spam) atd.,

→ a kdykoli zmiňujeme „sexy zprávy“, označujeme tím sexuálně vyzývavé OSOBNĚ napsané SMS zprávy, emaily, WhatsApp zprávy atd. – a ne ty, které dostaneme od neznámého člověka (např. spam),

→ v tomto dotazníku se zprávy vztahují pouze k těm ELEKTRONICKY napsaným (v emailu, SMS, v aplikaci WhatsApp atd.) a fotky/video se vztahují pouze k těm ELEKTRONICKY zachyceným (na mobilní telefon, smartphone nebo digitální fotoaparát či kameru).

4. Jak obvyklé jsou podle tebe následující aktivity u dětí tvého věku?

	Není vůbec obvyklé	Není velmi obvyklé	Docela obvyklé	Velmi obvyklé
Posílání sexy zpráv jiné osobě				
Sdílení sexy zpráv s jinými osobami než s těmi, pro které byly určeny				
Posílání vlastních sexy fotek/videí jiné osobě				
Zveřejňování vlastních sexy fotek/videí online				
Sdílení sexy fotek/videí s jinými osobami než s těmi, pro které byly určeny				

5. Myslíš si, že jsou tyto aktivity obvyklejší u chlapců, u dívek nebo u obou pohlaví stejně?

	Více obvyklé u CHLAPCŮ	Stejně obvyklé	Více obvyklé u DÍVEK
Posílání sexy zpráv jiné osobě			
Sdílení sexy zpráv s jinými osobami než s těmi, pro které byly určeny			
Posílání vlastních sexy fotek/videí jiné osobě			
Zveřejňování vlastních sexy fotek/videí online			
Sdílení sexy fotek/videí s jinými osobami než s těmi, pro které byly určeny			

6. Jaké si myslíš, že mají DÍVKY důvody, když posílají nebo zveřejňují jejich sexy zprávy nebo fotky/videoa? *Prosím označ všechny, které si myslíš, že jsou pravdivé.*

- Upoutat na sebe pozornost
- Jako "sexy" dárek pro přítele (svého chlapce)
- Cítit se sexy (přitažlivá)
- Nátlak od někoho
- Získat pozitivní odezvu
- Být zábavná nebo flirtovat
- Jako odpověď na zprávu/fotku/video, které obdržela
- Žádný z těchto důvodů / Nevím
- Jiné: _____

7. Jaké si myslíš, že mají CHLAPCI důvody, když posílají nebo zveřejňují jejich sexy zprávy nebo fotky/videoa? Prosím označ všechny, které si myslíš, že jsou pravdivé.

- Upoutat na sebe pozornost
- Jako "sexy" dárek pro přítelkyni (svou dívku)
- Cítit se sexy (přitažlivý)
- Nátlak od někoho
- Získat pozitivní odezvu
- Být zábavný nebo flirtovat
- Jako odpověď na zprávu/fotku/video, které obdržel
- Žádný z těchto důvodů / Nevím
- Jiné: _____

8. Souhlasíš nebo nesouhlasíš s vlastnostmi, které popisují AKTIVITU posílání sexy zpráv nebo vlastních nahých či polonahých fotek/video?

	Silně nesouhlasím	Nesouhlasím	Ani souhlasím ani nesouhlasím	Souhlasím	Silně souhlasím	Nevím
Flirtující						
Nechutné						
Hloupé						
Nebezpečné						
Vzrušující						
Zábavné						
Neškodné						
Nemorální (v rozporu s mravy)						

9. Souhlasíš nebo nesouhlasíš s vlastnostmi, které popisují OSOBU, která posílá sexy zprávy nebo vlastní nahé či polonahé fotky/videoa?

	Silně nesouhlasím	Nesouhlasím	Ani souhlasím ani nesouhlasím	Souhlasím	Silně souhlasím	Nevím
Flirtující						
Nechutná						
Hloupá						
Sebevědomá (je si jistá sama sebou)						
Cool						
Zoufalá						
Zábavná						
Nezralá (nedospělá, nezkušená)						

10. Které z následujících aktivit jsi ty osobně někdy provedl/a? Prosím označ všechny, které jsou pravdivé.

- Poslal/a někomu sexuálně vyzývavou zprávu (přes Facebook Messenger, WhatsApp, email, SMS atd.)
- Zveřejnil/a sexuálně vyzývavou zprávu na online profilu jiné osoby (např. na Facebooku, Twitteru atd.)
- Obdržel/a od někoho sexuálně vyzývavou zprávu (přes Facebook Messenger, WhatsApp, email, SMS atd.)
- Sdílel/a sexuálně vyzývavou zprávu s jinými osobami než s těmi, pro které byla určena
- Jiná osoba s tebou sdílela sexuálně vyzývavou zprávu (původně soukromou)
- Žádnou z uvedených

11. Které z následujících aktivit jsi ty osobně někdy provedl/a? Prosím označ všechny, které jsou pravdivé.

- Poslal/a někomu vlastní nahou nebo polonahou fotku/video (přes Facebook Messenger, WhatsApp, email, mobilní telefon atd.)
- Zveřejnil/a vlastní nahou nebo polonahou fotku/video na online profilu jiné osoby (např. na Facebooku, Twitteru atd.)
- Obdržel/a od někoho jeho/její nahou nebo polonahou fotku/video (přes Facebook Messenger, WhatsApp, email, mobilní telefon atd.)
- Sdílel/a nahou nebo polonahou fotku/video s jinými osobami než s těmi, pro které byla určena
- Jiná osoba s tebou sdílela nahou nebo polonahou fotku/video (původně soukromou)
- Žádnou z uvedených

12. Komu jsi poslal/a nebo zveřejnil/a sexy zprávy nebo vlastní nahé či polonahé fotky/video? Prosím zamysli se nad všemi, které jsi kdy poslal/a nebo zveřejnil/a, a označ všechny, které jsou pravdivé.

- Příteli nebo přítelkyni (svému chlapci nebo dívce)
- Někomu, s kým jsem randil/a
- Někomu, koho jsem nedávno poznal/a
- Někomu, s kým jsem chtěl/a randit
- Jednomu nebo více přátelům
- Někomu, koho jsem znal/a jen na internetu
- Nikomu
- Jiné: _____

13. Jaké jsou důvody, proč jsi poslal/a nebo zveřejnil/a sexy zprávy nebo vlastní nahé či polonahé fotky/video? Prosím zamysli se nad všemi, které jsi kdy poslal/a nebo zveřejnil/a, a označ všechny, které jsou pravdivé.

- Upoutat na sebe pozornost
- Jako "sexy" dárek pro přítele/přítelkyni (svého chlapce/dívku)
- Cítit se sexy (přitažlivý/á)
- Jako vtip
- Donucení pod nátlakem
- Získat pozitivní odezvu
- Být zábavný/á nebo flirtovat
- Jako odpověď na zprávu/fotku/video, které jsem obdržel/a
- Žádný z těchto důvodů / Nevím
- Jiné: _____

14. Od koho jsi obdržel/a sexy zprávy nebo nahé či polonahé fotky/videoa? Prosím zamysli se nad všemi, které jsi kdy obdržel/a, a označ všechny, které jsou pravdivé.

- Od přítele nebo přítelkyně (od svého chlapce nebo dívky)
- Od někoho, s kým jsem randil/a
- Od někoho, koho jsem nedávno poznal/a
- Od někoho, s kým jsem chtěl/a randit
- Od jednoho nebo více přátel
- Od někoho, koho jsem znal/a jen na internetu
- Od nikoho
- Jiné: _____

15. Zamysli se nad tím, co jsi cítil/a při obdržení sexy zprávy nebo nahé či polonahé fotky/videoa? Prosím zamysli se nad všemi, které jsi kdy obdržel/a, a označ všechny, které jsou pravdivé.

- Pobavení
- Zklamání
- Stud
- Vzrušení
- Znechucení
- Štěstí
- Strach
- Překvapení
- Nikdy jsem nic neobdržel/a
- Jiné: _____

16. S kým jsi sdílel/a sexy zprávy nebo nahé či polonahé fotky/videoa (které ti někdo poslal nebo s tebou sdílel)? Prosím zamysli se nad všemi, které jsi kdy sdílel/a, a označ všechny, které jsou pravdivé.

- S blízkou osobou nebo přáteli
- S jiným kamarádem nebo přáteli
- S rodinou (s bratrem či sestrou, bratrancem, sestřenicí atd.)
- S online přáteli (např. na Facebooku, Twitteru atd.)
- Se všemi (na veřejném profilu atd.)
- S nikým
- Jiné: _____

17. Jaké jsou důvody, proč bys měl/a strach z posílání nebo zveřejňování sexy zpráv nebo vlastních fotek/videoa? Prosím označ všechny, které jsou pravdivé.

- Již mám špatnou zkušenost
- Možné zklamání rodiny nebo přátel
- Možné zklamání učitele nebo trenéra
- Možné ublížení mému vztahu nebo šanci s někým, koho mám rád/a
- Možné problémy se zákonem
- Možné problémy ve škole
- Možná ostuda
- Mohl/a bych toho později litovat
- Žádný z těchto důvodů / Nevím
- Jiné: _____

18. Jsi chlapec nebo dívka?

- Chlapec
- Dívka

19. Kolik je ti let?

- 11–13
- 14–16

PŘÍLOHA Č. 4: DOTAZNÍK POUŽITÝ PRO VÝZKUMNÉ ŠETŘENÍ

Sexting u žáků základních škol

Ahoj,

tento dotazník je anonymní (nikdo nebude vědět, že jsi tento dotazník vyplnil právě ty). Jeho cílem je zjistit názory a zkušenosti žáků 6. a 9. tříd základních škol se sextingem. Výsledky dotazníku použijeme pro další výzkum chování dětí v online prostředí.

Děkujeme ti za čas věnovaný tomuto dotazníku.

1. Které z následujících věcí používáš? *Prosím označ všechny, které jsou pravdivé.*

☐ Stolní počítač	☐ Digitální fotoaparát
☐ Laptop (notebook)	☐ Digitální kameru
☐ Tablet	☐ Webkameru
☐ Mobilní telefon (klasický)	☐ Žádnou z uvedených
☐ Chytrý mobilní telefon (smartphone)	

2. Které z následujících služeb používáš? *Prosím označ všechny, které jsou pravdivé.*

☐ Facebook	☐ Twitter
☐ Facebook Messenger	☐ WhatsApp
☐ Skype	☐ Snapchat
☐ Instagram	☐ Viber
☐ YouTube	☐ Žádnou z uvedených

3. Tento dotazník obsahuje otázky o „sexy zprávách a fotkách“ (např. sexuálně zaměřené nebo nahé fotky odeslané příteli nebo přítelkyni) a je nutné odpovědět na všechny otázky. Pokud se ti nelíbí sdílet tvé názory na tyto věci, můžeš v tuto chvíli ukončit vyplňování dotazníku. Přeješ si pokračovat?

- Ano
 Ne *Odeslat formulář.*

Děkujeme.

Během vyplňování celého dotazníku je DŮLEŽITÉ, abys rozuměl/a, na co se tě ptáme, abychom si mohli tvé odpovědi správně vyložit. Prosím pamatuj si během čtení a odpovídání na každou otázku, že:

→ kdykoli se ptáme na „sexy fotky/video“, jde o sexuálně zaměřené, polonahé nebo nahé OSOBNÍ fotografie/video pořizená danou osobou (samostatně nebo kamarádem) – a ne ty, které lze najít na internetu nebo přijaté od neznámých lidí (např. spam) atd.,

→ kdykoli se ptáme na „sexy zprávy“, myslíme tím sexuálně zaměřené OSOBNĚ napsané SMS zprávy, emaily, WhatsApp zprávy atd. – a ne ty, které dostaneme od neznámého člověka (např. spam),

→ v tomto dotazníku jsou jako zprávy myšleny pouze ty ELEKTRONICKY napsané (v emailu, SMS, v aplikaci WhatsApp atd.) a jako fotky/video pouze ty ELEKTRONICKY vytvořené (na mobilní telefon, smartphone nebo digitální fotoaparát či kameru).

4. Jak časté jsou podle tebe následující aktivity u dětí tvého věku?

	Není vůbec časté	Není velmi časté	Docela časté	Velmi časté
Posílání sexy zpráv jiné osobě				
Sdílení sexy zpráv s jinými osobami než s těmi, pro které byly určeny				
Posílání vlastních sexy fotek/videí jiné osobě				
Zveřejňování vlastních sexy fotek/videí online				
Sdílení sexy fotek/videí s jinými osobami než s těmi, pro které byly určeny				

5. Myslíš si, že jsou tyto aktivity častější u chlapců, u dívek nebo u obou pohlaví stejně?

	Častější u CHLAPCŮ	Stejně časté	Častější u DÍVEK
Posílání sexy zpráv jiné osobě			
Sdílení sexy zpráv s jinými osobami než s těmi, pro které byly určeny			
Posílání vlastních sexy fotek/videí jiné osobě			
Zveřejňování vlastních sexy fotek/videí online			
Sdílení sexy fotek/videí s jinými osobami než s těmi, pro které byly určeny			

6. Jaké si myslíš, že mají DÍVKY důvody, když posílají nebo zveřejňují jejich sexy zprávy nebo fotky/videoa? Prosím označ všechny, které si myslíš, že jsou pravdivé.

- Upoutat na sebe pozornost
- Jako "sexy" dárek pro přítele (svého chlapce)
- Cítit se sexy (přitažlivá)
- Nátlak od někoho
- Získat pozitivní reakci
- Být zábavná nebo flirtovat
- Jako odpověď na zprávu/fotku/video, které obdržela
- Žádný z těchto důvodů / Nevím
- Jiné: _____

7. Jaké si myslíš, že mají CHLAPCI důvody, když posílají nebo zveřejňují jejich sexy zprávy nebo fotky/videoa? Prosím označ všechny, které si myslíš, že jsou pravdivé.

- Upoutat na sebe pozornost
- Jako "sexy" dárek pro přítelkyni (svou dívku)
- Cítit se sexy (přitažlivý)
- Nátlak od někoho
- Získat pozitivní reakci
- Být zábavný nebo flirtovat
- Jako odpověď na zprávu/fotku/video, které obdržel
- Žádný z těchto důvodů / Nevím
- Jiné: _____

8. Souhlasíš nebo nesouhlasíš s vlastnostmi, které popisují AKTIVITU posílání sexy zpráv nebo vlastních nahých či polonahých fotek/video?

	Velmi nesouhlasím	Nesouhlasím	Ani souhlasím ani nesouhlasím	Souhlasím	Velmi souhlasím	Nevím
Flirtující						
Nechutné						
Hloupé						
Nebezpečné						
Vzrušující						
Zábavné						
Neškodné						

9. Souhlasíš nebo nesouhlasíš s vlastnostmi, které popisují OSOBU, která posílá sexy zprávy nebo vlastní nahé či polonahé fotky/videoa?

	Velmi nesouhlasím	Nesouhlasím	Ani souhlasím ani nesouhlasím	Souhlasím	Velmi souhlasím	Nevím
Flirtující						
Nechutná						
Hloupá						
Sebevědomá (věří si)						
Cool						
Zoufalá						
Zábavná						

10. Které z následujících aktivit jsi ty osobně někdy provedl/a? Prosím označ všechny, které jsou pravdivé.

- Poslal/a někomu sexy zprávu (přes Facebook Messenger, WhatsApp, email, SMS atd.)
- Zveřejnil/a sexy zprávu na online profilu jiné osoby (např. na Facebooku, Twitteru atd.)
- Obdržel/a od někoho sexy zprávu (přes Facebook Messenger, WhatsApp, email, SMS atd.)
- Sdílel/a sexy zprávu s jinými osobami než s těmi, pro které byla určena
- Jiná osoba s tebou sdílela sexy zprávu (původně soukromou)
- Žádnou z uvedených

11. Které z následujících aktivit jsi ty osobně někdy provedl/a? Prosím označ všechny, které jsou pravdivé.

- Poslal/a někomu vlastní nahou nebo polonahou fotku/video (přes Facebook Messenger, WhatsApp, email, mobilní telefon atd.)
- Zveřejnil/a vlastní nahou nebo polonahou fotku/video na online profilu jiné osoby (např. na Facebooku, Twitteru atd.)
- Obdržel/a od někoho jeho/její nahou nebo polonahou fotku/video (přes Facebook Messenger, WhatsApp, email, mobilní telefon atd.)
- Sdílel/a nahou nebo polonahou fotku/video s jinými osobami než s těmi, pro které byla určena
- Jiná osoba s tebou sdílela nahou nebo polonahou fotku/video (původně soukromou)
- Žádnou z uvedených

12. Komu jsi poslal/a nebo zveřejnil/a sexy zprávy nebo vlastní nahé či polonahé fotky/videoa? Prosím zamysli se nad všemi, které jsi kdy poslal/a nebo zveřejnil/a, a označ všechny, které jsou pravdivé.

- Příteli nebo přítelkyni (svému chlapci nebo dívce)
- Někomu, s kým jsem randil/a
- Někomu, koho jsem nedávno poznal/a
- Někomu, s kým jsem chtěl/a randit
- Jednomu nebo více kamarádům
- Někomu, koho jsem znal/a jen na internetu
- Nikomu
- Jiné: _____

13. Jaké jsou důvody, proč jsi poslal/a nebo zveřejnil/a sexy zprávy nebo vlastní nahé či polonahé fotky/videoa? Prosím zamysli se nad všemi, které jsi kdy poslal/a nebo zveřejnil/a, a označ všechny, které jsou pravdivé.

- Upoutat na sebe pozornost
- Jako "sexy" dárek pro přítele/přítelkyni (svého chlapce/dívku)
- Cítit se sexy (přitažlivý/á)
- Jako vtip
- Donucení pod nátlakem
- Získat pozitivní reakci
- Být zábavný/á nebo flirtovat
- Jako odpověď na zprávu/fotku/video, které jsem obdržel/a
- Žádný z těchto důvodů / Nevím
- Jiné: _____

14. Od koho jsi obdržel/a sexy zprávy nebo nahé či polonahé fotky/videa? Prosím zamysli se nad všemi, které jsi kdy obdržel/a, a označ všechny, které jsou pravdivé.

- Od přítele nebo přítelkyně (od svého chlapce nebo dívky)
- Od někoho, s kým jsem randil/a
- Od někoho, koho jsem nedávno poznal/a
- Od někoho, s kým jsem chtěl/a randit
- Od jednoho nebo více kamarádů
- Od někoho, koho jsem znal/a jen na internetu
- Od nikoho
- Jiné: _____

15. Zamysli se nad tím, co jsi cítil/a při obdržení sexy zprávy nebo nahé či polonahé fotky/videa? Prosím zamysli se nad všemi, které jsi kdy obdržel/a, a označ všechny, které jsou pravdivé.

- Pobavení
- Zklamání
- Stud
- Vzrušení
- Znechucení
- Štěstí
- Strach
- Překvapení
- Nikdy jsem nic neobdržel/a
- Jiné: _____

16. S kým jsi sdílel/a sexy zprávy nebo nahé či polonahé fotky/videa (které ti někdo poslal nebo s tebou sdílel)? Prosím zamysli se nad všemi, které jsi kdy sdílel/a, a označ všechny, které jsou pravdivé.

- S blízkou osobou nebo nejlepšími kamarády
- S jiným kamarádem
- S rodinou (s bratrem či sestrou, bratrancem, sestřenicí atd.)
- S online kamarády (např. na Facebooku, Twitteru atd.)
- Se všemi (na veřejném profilu atd.)
- S nikým
- Jiné: _____

17. Jaké jsou důvody, proč bys měl/a strach z posílání nebo zveřejňování sexy zpráv nebo vlastních fotek/videí? Prosím označ všechny, které jsou pravdivé.

- Již mám špatnou zkušenost
- Možné zklamání rodiny nebo kamarádů
- Možné zklamání učitele nebo trenéra
- Možné ublížení mému vztahu nebo šanci s někým, koho mám rád/a
- Možné problémy se zákonem
- Možné problémy ve škole
- Možná ostuda
- Mohl/a bych toho později litovat
- Žádný z těchto důvodů / Nevím
- Jiné: _____

18. Jsi chlapec nebo dívka?

- Chlapec
- Dívka

19. Kolik je ti let?

- _____

SEXTING BY STUDENTS AT PALACKÝ UNIVERSITY

René SZOTKOWSKI*, Univerzita Palackého v Olomouci
Iveta KOMÁRKOVÁ, Univerzita Palackého v Olomouci

Přijato: 16. 8. 2017 / Akceptováno: 11. 11. 2017

Typ článku: Výzkum

DOI: 10.5507/jtie.2017.028

Abstract: Sexting is a risky phenomenon that becomes a popular part of electronic communication among young people. This phenomenon did not avoid university students who consensually send and share their own intimate material. The paper describes the results of a research which focuses on the occurrence of sexting activities in a sample of students of Palacký University in Olomouc. Quantitative research was conducted by a questionnaire survey which also aimed to find out the views of selected students on this risky behavior and why are they sexting. A total of 421 students participated in the research. They filled in an electronic form of a questionnaire survey. The main result showed that 83,8 % of them have sent a sexually suggestive message to someone and 63,4 % shared their nude or seminude picture/video.

Key words: sexting, student, research, risks, socially pathological phenomena.

SEXTING U STUDENTŮ UNIVERZITY PALACKÉHO

Abstrakt: Sexting je rizikový jev, který se u mladých lidí stává populární součástí elektronické komunikace. Tento fenomén se nevyhnul ani vysokoškolským studentům, kteří dobrovolně posílají a sdílejí vlastní intimní materiál. Příspěvek popisuje výsledky výzkumu, který se zabýval výskytem sextingových aktivit u výběrového souboru studentů Univerzity Palackého v Olomouci. Kvantitativní výzkum byl realizován dotazníkovým šetřením, při kterém byly taktéž zjišťovány názory vybraných studentů na toto rizikové chování a důvody, proč sexting provozují.

Do výzkumu se zapojilo celkem 421 studentů, kteří vyplnili elektronickou formu dotazníku. Z výsledků bylo zjištěno, že 83,8 % respondentů poslalo někdy jiné osobně sexuální zaměřenou zprávu a 63,4 % dotazovaných sdílelo své video nebo fotografie s intimním materiálem.

Klíčová slova: sexting, student, výzkum, rizika, sociálně patologické jevy.

*Autor pro korespondenci: rene.szotkowski@upol.cz

ANOTACE

Jméno a příjmení:	Bc. Iveta Komárková
Katedra:	Ústav pedagogiky a sociálních studií
Vedoucí práce:	PhDr. René Szotkowski, Ph.D.
Rok obhajoby:	2019

Název práce:	Sexting u žáků základních škol
Název v angličtině:	Sexting of primary school pupils
Anotace práce:	Diplomová práce je zaměřena na sexting u žáků základních škol. Teoretická část popisuje základní pojmy, např. sociální deviaci nebo rizikové chování, a dále objasňuje sexting a jeho specifika. Další část teorie se věnuje žákům základních škol z psychologického i sociálního hlediska a důležitým tématem je prevence. V praktické části je popsána příprava, realizace a výsledky výzkumného šetření, které mělo za cíl zmapovat výskyt sextingu u vybraného vzorku žáků 6. a 9. tříd základních škol, včetně zjištění názoru vybraných žáků na toto chování a osoby, které sexting provozují.
Klíčová slova:	sexting, nebezpečné komunikační jevy, rizikové chování, prevence, základní škola, žáci
Anotace v angličtině:	The diploma thesis focuses on sexting of primary school pupils. The theoretical part describes the basic concepts, e.g. social deviation or risk behaviour, and further explains sexting and its specifics. Another part of the theory is dedicated to the primary school pupils from a psychological and social point of view, and an important topic is prevention. The practical part describes the preparation, implementation and results of a research survey which aimed to map the occurrence of sexting among the selected sample of pupils from the 6th and 9th grades of primary schools, and what attitude the selected pupils have to this behaviour and to the people who engage in sexting.
Klíčová slova v angličtině:	sexting, dangerous communication phenomena, risk behaviour, prevention, primary school, pupils
Přílohy vázané v práci:	Příloha č. 1: Dotazník – Sex and Tech Survey Příloha č. 2: Průvodní dopis Příloha č. 3: Dotazník použitý pro pilotní studii Příloha č. 4: Dotazník použitý pro výzkumné šetření Příloha č. 5: Odborný článek Sexting u studentů Univerzity Palackého – abstrakt
Rozsah práce:	105 stran
Jazyk práce:	čeština